

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra Práva

Diplomová práce

Mezinárodní policejní spolupráce

Bc. Václav Sládek

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Václav Sládek

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Mezinárodní policejní spolupráce

Název anglicky

International police cooperation

Cíle práce

Vyhodnocení vývoje a změn právní úpravy mezinárodní policejní spolupráce v kontextu mezinárodních vlivů a podmínek.

Analýza současných procesů právní pomoci a posouzení možností jejich zlepšení a potřeb budoucího zaměření jejich úprav.

Návrhy de lege referenda.

Metodika

V teoretické části bude provedena analýza právní úpravy mezinárodní policejní spolupráce a použita metoda výkladu práva i historická a komparativní metoda. S využitím metody literární rešerše budou rozebírány různé přístupy a názory k dané problematice.

V praktické části bude na základě výsledků dotazníkového šetření mezi policisty celostátních útvarů Policie České republiky, provádějících vyšetřování a řízeného rozhovoru s vybraným policistou, pracujícím jako zprostředkovatel mezinárodní policejní spolupráce, analyzován současný stav mezinárodní policejní spolupráce a budou porovnány výhody a nedostatky jednotlivých forem spolupráce. S využitím případové studie metodou best practise bude poukázáno na možnosti úspěšného postupu mezinárodní policejní spolupráce.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Mezinárodní justiční a policejní spolupráce, Evropský prostor svobody bezpečnosti a práva, EUROPOL, Schengenská spolupráce, INTERPOL, mezinárodní vyšetřování, přeshraniční spolupráce, Policie České republiky, styční důstojníci

Doporučené zdroje informací

Jelínek J., Gřivna T., Herczeg J., Navrátilová J., Syková A. et. al., Trestní právo Evropské Unie. Praha: Leges, 2014, 368 s. ISBN 978-80-7502-041-3

Jelínek J., Ivor J. et. al.. Trestní právo Evropské Unie a jeho vliv na právní řád České republiky a Slovenské republiky. Praha: Leges, 2015, 384 s. ISBN 978-80-7502-080-2.

Kalvodová V., et. al. Dokazování v trestním řízení právní, kriminologické a kriminalistické aspekty. Brno: Masarykova univerzita, 2015. 503 s. ISBN 978-80-210-8072-0

Kavan Š., et. al. Bezpečnost společnosti v podmínkách Evropské unie. České Budějovice, Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014, 179 s., ISBN 978-80-87472-72-9

Kubíček M, Polák p., Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních Komentář. Praha, Wolters Kluwer, 2014, 1102 s., ISBN 978-80-7478-389-0

PIKNA Bohumil. Evropský prostor bezpečnosti svobody a práva, prizmatem Lisabonské smlouvy, 3. rozšířené vydání. Praha: Linde, 2012, 435 s. ISBN 978-80-7201-889-5.

PIKNA Bohumil. Vnitřní Bezpečnost v právu a politice Evropské unie, Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2016, 432 s. ISBN 978-80-7380-611-8.

Šámal P. et .al.: Trestní řád: komentář. 7. doplněné a přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4720 s., ISBN 978-80-7400-465-0

Škoda, Jindřich.: Zákon o Policii s komentářem. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 479 s. ISBN 978-80-7380-447-3

Zároveň další literatura dle pokynů vedoucí DP

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Jitka Mráčková, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 18. 9. 2019

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 14. 10. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Mezinárodní policejní spolupráce" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 3. dubna 2020

Bc. Václav Sládek

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval paní JUDr. Jitce Mráčkové, CSc. za vedení mé diplomové práce, rady a podněty k této práci. Dále děkuji všem, kteří mě při tvorbě diplomové práce podporovali, především mé manželce.

Mezinárodní policejní spolupráce

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá mezinárodní policejní spoluprací a to především se zaměřením k požadavkům na orgány činné v trestním řízení České republiky. V teoretické části analyzuje tyto požadavky a vybrané právní předpisy. V této části práce je také hodnocen vývoj a právní změny mezinárodní policejní spolupráce v kontextu mezinárodních vlivů v době od vzniku samostatné České republiky do současné doby.

V praktické části práce jsou na základě dotazníkového šetření mezi policisty zařazenými u služby kriminální policie a vyšetřování policie ČR získaná data k mezinárodní policejní spolupráci analyzována. S jejich využitím jsou zjišťovány trendy v této spolupráci a její silné a slabé stránky. Dotazníkové šetření je doplněno řízeným rozhovorem a dvěma případovými studii.

Provedeným zkoumáním byly zjištěny nedostatky v oblasti mezinárodní policejní spolupráce, zejména téměř nulová vymahatelnost, problémy spojené s rozdílností národních legislativ a limity spolupráce v podobě mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních.

Vzhledem ke zjištěným skutečnostem jsou formulována doporučení: k větší koordinaci trestního práva mezi jednotlivými státy, přesnému vymezení problematiky nařízením EU a v neposlední řadě zřízení jednotek národních bezpečnostních sborů odpovědných za řešení urgentních žádostí mezinárodní policejní spolupráce.

Klíčová slova: Mezinárodní justiční a policejní spolupráce, Evropský prostor svobody bezpečnosti a práva, EUROPOL, Schengenská spolupráce, INTERPOL, mezinárodní vyšetřování, přeshraniční spolupráce, Policie České republiky, styční důstojníci

International police cooperation

Abstract

The diploma thesis deal with an international police cooperation focused on requirements of authorities which are active in criminal procedure in Czech Republic. In a theoretical part thesis analyzes selected legislation. In this part of thesis is also valuated a development and legal changes of the international police cooperation in context of international influences at the time of formation of independent Czech Republic to the present.

In a practical part of diploma thesis are obtained data for international police cooperation analyzed based on a criminal police's and investigative police's ČR questionnaire survey. This survey is supplemented with a guided interview and two case studies.

Through research were identified some failures in the international police cooperation, especially zero enforceability, troubles with a national legislation differencies as well as limited cooperation possibility as a international judicial cooperation in criminal matters.

Due to the detected facts is recommended: better criminal law coordination between individual states, exact definition of EU regulations and last but not least creation of national security units, which would be responsible for urgent international cooperations requests.

Keywords: International justice and police cooperation, European area of freedom, security and justice, EUROPOL, Schengen cooperation, INTERPOL, international investigation, cross-border cooperation, Police of the Czech Republic, liaison officers

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika	14
3 Teoretická východiska	16
3.1 Úvod do problematiky.....	16
3.1.1 Vybrané zásady trestního řízení v mezinárodní spolupráci orgánů činných v trestním řízení	20
3.2 Mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních a mezinárodní policejní spolupráce v podmínkách České republiky	22
3.2.1 Mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních	22
3.2.2 Specifika mezinárodní policejní spolupráce	26
3.3 Vnitrostátní subjekty mezinárodní policejní spolupráce.....	27
3.3.1 Systémové schéma základních subjektů mezinárodní policejní spolupráce v působnosti Policie ČR.....	29
3.3.2 Odbor mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky.....	31
3.4 Analýza funkčnosti mezinárodních subjektů mezinárodní policejní spolupráce ve vztahu k potřebám České republiky.....	32
3.4.1 Základní požadavky na subjekty mezinárodní policejní spolupráce	32
3.4.2 Historické možnosti mezinárodní policejní spolupráce v České republice ...	34
3.4.3 Mezinárodní organizace kriminální policie INTERPOL.....	36
3.4.4 Evropský policejní úřad EUROPOL.....	39
3.4.5 Mezinárodní policejní spolupráce za využití nástrojů Schengenské spolupráce.....	41
3.4.6 Společná centra policejní a celní spolupráce	45
3.4.7 Styční důstojníci	47
3.4.8 FRONTEX.....	49
3.4.9 Přímé kontakty.....	50
3.5 Europol jako páteř evropské policejní spolupráce vybrané aspekty jeho právních základů.....	51
3.5.1 Vybrané aspekty postavení Evropského policejního úřadu v právu Evropské unie.....	51
3.5.2 Navázání spolupráce České republiky s Europolem.....	54
3.5.3 Přistoupení České republiky k Úmluvě o Europolu	55
3.5.4 Změny legislativy v souvislosti s přístupem České republiky k úmluvě o Europolu	56
3.5.5 Úprava přistoupení České republiky k úmluvě o Europolu v interních aktech Policie ČR.....	58

3.5.6	Současná právní úprava činnosti Europolu.....	59
3.6	Závěr	59
4	Praktická část	61
4.1	Mezinárodní policejní spolupráce v podmínkách Policie České republiky	61
4.1.1	Úvod do problematiky	61
4.2	Metodika praktické části	62
4.3	Dotazníkové šetření.....	63
4.3.1	Průzkum trendů v mezinárodní policejní spolupráci	63
4.3.2	Cíl výzkumného šetření	63
4.3.3	Formulace výzkumných problémů	63
4.3.3.1	Hypotézy.....	63
4.3.4	Výběr vzorku	64
4.3.5	Organizace dotazníkového šetření a konstrukce dotazníku.....	64
4.3.6	Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	65
4.3.6.1	Složení souboru respondentů.....	65
4.3.6.2	Vyhodnocení dat z oblasti mezinárodní policejní spolupráce	68
4.3.7	Celkové vyhodnocení dotazníkového šetření	74
4.4	Případové studie	76
4.4.1	Případová studie akce s krycím názvem „OCHOZ“ dožádání mezinárodní policejní spolupráce do České republiky	76
4.4.1.1	Komparace trestných činů akce „Ochoz“ z pohledu Slovenského a Českého trestního zákona	83
4.4.1.2	Vyhodnocení případové studie akce „Ochoz“	85
4.4.2	Případová studie akce s krycím názvem „MOST“ vyžádání mezinárodní policejní spolupráce z České republiky	85
4.4.2.1	Mezinárodní policejní spolupráce v rámci akce „MOST“	88
4.4.2.2	Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech v akci „MOST“	90
4.4.2.3	Povolování operativně pátracích úkonů v Českém a Rumunském trestním řádu	91
4.4.2.4	Vyhodnocení případové studie akce „Most“	93
4.4.3	Vyhodnocení případových studií	94
4.5	Řízený rozhovor	95
4.5.1	Úvod.....	95
4.5.2	Rozhovor.....	95
4.5.3	Vyhodnocení řízeného rozhovoru.....	97
4.6	Závěr praktické části	97
5	Výsledky a diskuze	99

5.1	Teoretická část	99
5.2	Praktická část	100
5.3	Diskuze.....	100
6	Závěr.....	102
7	Seznam použitých zdrojů	104
7.1	Literatura	104
7.2	Internetové zdroje.....	106
7.3	Právní předpisy.....	109
7.4	Vnitřní předpisy	111
8	Přílohy	112

Seznam grafů:

Graf č. 1:	Struktura respondentů dle pohlaví a věku.....	66
Graf č. 2:	Struktura respondentů dle vzdělání.....	66
Graf č. 3:	Rozvrstvení respondentů dle funkce na SKPV	67
Graf č. 4:	Rozvrstvení respondentů dle účasti na MPS.....	68
Graf č. 5:	Podíl mezi MPS a MJS	69
Graf č. 6:	Počty vyžadovaných MPS v rámci jednotlivých druhů trestné činnosti.....	69
Graf č. 7:	Počty dožádaných MPS v rámci jednotlivých druhů trestné činnosti.....	70
Graf č. 8:	Počty využitých způsobů MPS.	70
Graf č. 9:	Počty vykonávaných MPS dožádané na respondentech.	71
Graf č. 10:	Spokojenost respondentů s rychlostí jednotlivých způsobu MPS.	71
Graf č. 11:	Procentuální naplnění jednotlivých dožádání.	72
Graf č. 12:	Hodnocení administrativní zátěže spojené s MPS.....	72
Graf č. 13:	Zkušenosti respondentů s OMPS PP ČR.....	73
Graf č. 14:	Překonání jazykové bariéry respondenty.....	73
Graf č. 15:	Kombinovaný graf zkušenosti s MPS.	74

Seznam obrázků:

Obrázek č. 1: Jednotlivá stádia trestního řízení	19
Obrázek č. 2: Funkční schéma mezinárodní policejní spolupráce.....	29
Obrázek č. 3: Mapa společných center policejní a celní spolupráce	46

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1: Komparace jednotlivých trestných činů v rámci akce „Ochoz“	84
Tabulka č. 2: Komparace délky povolení k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu v Českém a Rumunském trestním řádu.....	93

Seznam použitých zkratek:

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
MJS	mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních
MPS	mezinárodní policejní spolupráce
OMPS PP ČR	odbor mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky
Sb.	sbírka zákonů
SIS	Schengenský informační systém
SKPV	služba kriminální policie a vyšetřování

1 Úvod

Tato práce se bude zabývat mezinárodní policejní spoluprací (dále jen „MPS“) v časovém období od roku 1993, kdy vznikla samostatná Česká republika. Po roce 1993 se utvářely hlavní možnosti mezinárodní policejní spolupráce využitelné do dnešních dnů a to v souvislosti s porevolučními změnami v České republice a jejím ukotvováním v Evropské unii.

Na území České republiky od roku 1993 působí jako hlavní bezpečnostní sbor Policie ČR, která vznikla již 15. července 1991. K jejímu úplnému osamostatnění došlo až s uvedeným datem zánikem Federálního bezpečnostního sboru.¹

Vývoj MPS a požadavků na ni od roku 1993 je jako každá jiná lidská činnost spjata s rozvojem společnosti, a to především technickým, politickým a ekonomickým. Prudký politicko-ekonomický rozvoj Evropy posledních třiceti let, po pádu sovětského bloku, postupná evropská integrace vyvinuly silný tlak na právní spolupráci mezi jednotlivými státy a to jak v oblasti civilního práva tak i práva trestního, tím samozřejmě i na MPS.

Vedle politickoekonomického rozvoje situaci značně proměnil i rozvoj technologický, který v oblasti elektronických komunikací a výpočetní techniky umožnil značný nárůst přeshraniční trestné činnosti páchané především na počítačových sítích. Vznikl tak celý obor kyberkriminality, který ještě před třiceti lety téměř neexistoval. V dnešní době je stále více na vzestupu, přičemž jeho značná část je páchána mezinárodně.

Všechny tyto změny ve společnosti vyvinuly velký tlak na rychlost a efektivnost MPS. Je tedy nasnadě, že MPS vzhledem k vývoji společnosti nabývá na důležitosti i intenzitě.

Jako i v jiných oblastech lidské činnosti, které zažívají prudký rozvoj, i v oblasti MPS nastává problém s rychlostí přizpůsobování, jak nadnárodních tak i národních legislativ na nově vzniklé hrozby. V této oblasti lze však nalézt problémy ještě hlubší, které naráží na nutnost mezinárodní koordinace, především mezinárodními smlouvami mezi jednotlivými státy, kde je např. velmi rozdílná legislativa k dané problematice a její sladění je velmi

¹ „Dne 21. června 1991 schválila Česká národní rada zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, a na jeho základě vznikla dnem 15. července 1991 Policie České republiky.“ „Po rozdělení Československa dnem 1. ledna 1993 převzala Policie ČR i agendu zrušeného Federálního policejního sboru.“ 20 let Policie České republiky [on-line]. <https://police.cz/> [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/20-let-policie-ceske-republiky.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

náročné. V Evropském prostoru velkou část činností v oblasti MPS koordinuje EU. Ta na základě rozvoje schengenské spolupráce prohloubila MPS jako jedno z tzv. kompenzačních opatření k otevření vnitřních hranic států schengenské spolupráce. Především rozvoj schengenské spolupráce tedy zapříčinil vznik Evropského policejního úřadu a zakotvení MPS do práva Evropské unie.

Možností jak navázat MPS je mnoho, liší se administrativní náročností, potřebnou časovou dotací a mnoho dalšími aspekty. Vzhledem k činnosti policistů v oboru MPS lze předpokládat, že budou volit cestu pokud možno co nejméně administrativně náročnou, se kterou mají zkušenosti a přináší požadované informace. Diplomová práce bude mapovat trendy v MPS a na jejich základě budou navrženy změny k jejímu zlepšení jak po praktické stránce, tak i v rovině teoretické.

Teoretická část práce se bude zabývat právním rámcem MPS. Zkoumány budou především různé přístupy a možnosti této spolupráce a názory odborníků na policejní činnost. V práci bude také nastíněna analogie s mezinárodní justiční spoluprací, která ač je svébytnou disciplínou je s MPS těsně spjata a v mnoha oblastech MPS využívá.

Praktická část práce bude pracovat s názory policistů, kteří MPS zprostředkovávají a především policistů, kteří tuto spolupráci využívají při prověřování a vyšetřování trestné činnosti s mezinárodním přesahem.

Práce se bude opírat také o pracovní zkušenosti autora u celostátního útvaru Policie České republiky. V rámci specifické činnosti, kterou pracovně vykonává je členem jedné ze skupin platforms for experts – EPE při Europolu a využívá i ostatní formy mezinárodní policejní spolupráce.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je vyhodnocení vývoje a změn právní úpravy MPS v kontextu mezinárodních vlivů a podmínek od vzniku samostatné České republiky a jejím postupným začleňováním do západních struktur, především Evropské unie.

Práce bude analyzovat současné procesy právní pomoci na poli MPS a posuzovat možnosti jejich zlepšení, na základě získaných poznatků budou stanoveny potřeby budoucího zaměření MPS a jejich úprav.

V neposlední řadě jsou cílem diplomové práce také návrhy de lege referenda, které by napomohly rozvoji a větší efektivitě MPS.

2.2 Metodika

V teoretické části práce bude provedena analýza vybraných předpisů právní úpravy MPS a použita metoda výkladu práva i historická a komparativní metoda a to především ve vztahu k současnému stavu MPS a procesům, které v jejím rámci probíhají. MPS bude komparována s mezinárodní justiční spoluprací ve věcech trestních, jako její alternativy v trestním řízení. Bude analyzována činnost policistů při MPS vzhledem k zákonu č. 141/1961 Sb., trestnímu řádu České republiky a zákonu č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

S využitím metody literární rešerše budou rozebírány různé přístupy a názory k dané problematice především směrem k mezinárodnímu právu a právu Evropské unie.

Teoretická část práce zhodnotí hlavní organizace a další možnosti provedení MPS. Hodnocení bude probíhat vzhledem k požadavkům českých orgánů činných v trestním řízení na efektivní trestní řízení s přeshraničním prvkem.

Historickou metodou pak bude zkoumán přístup České republiky k Evropskému policejnímu úřadu, jako hlavnímu evropskému subjektu v oblasti MPS.

V praktické části práce bude analyzován současný stav MPS a budou porovnány výhody a nedostatky jednotlivých forem spolupráce.

Analýza se uskuteční na základě výsledků dotazníkového šetření a řízeného rozhovoru. Dotazníkové šetření proběhne mezi policisty služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky (dále jen „SKPV“), kteří velmi často provádí prověřování a

vyšetřování s mezinárodním přesahem, a tudíž mají i s mezinárodní policejní spoluprací i mezinárodní justiční spoluprací ve věcech trestních zkušenosti. Dotazníkovým šetření budou získána data z praktické činnosti policistů v oblasti MPS.

Řízený rozhovor bude realizován s vybraným zkušeným policistou, pracujícím v oboru MPS, a to k zajištění informací a náhledu z vnitřku MPS. Řízeným rozhovorem budou tak do práce doplněny informace od policisty s dlouhodobými pracovními zkušenostmi v oblasti MPS.

V praktické části bude dále využito případové studie metodou best practise, kde bude poukázáno na možnosti úspěšného postupu MPS. Případová studie bude provedena na dvou případech. Prvním případem bude dožádání MPS do České republiky. Druhým případem bude vyžádání MPS českými policisty v cizině.

Data z dotazníkového šetření, řízeného rozhovoru a případových studií budou analyzovány za účelem zjištění silných a slabých stránek MPS. Ze zjištěných silných a slabých stránek budou vycházet návrhy na zlepšení MPS.

3 Teoretická východiska

3.1 Úvod do problematiky

Policii České republiky (dále jen „Policie ČR“) na venek zastupují tzv. policejní orgány, jimiž jsou její jednotlivá oddělení. Pracovníci těchto oddělení, mimo jiných činností, provádějí prověřování a vyšetřování trestné činnosti.

Policejní orgány jsou součástí orgánů činných v trestním řízení, ty jsou v Českém právní řádu vymezeny v § 12, odst. 1, zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.² *„Orgány činné v trestním řízení, tedy soud, státní zástupce a policejní orgán, jsou základními subjekty řízení, jimiž se rozumí činitelé, kteří mají vlastní vliv na průběh trestního řízení a tento vliv vykonávají, přičemž zákon jim k uskutečňování tohoto vlivu dává určitá práva a ukládá určité povinnosti.“*³

Tyto orgány zastupují stát v trestním řízení, vykonávají zde všechny jeho pravomoci a plní povinnosti vyplývající pro ně ze zákonů, především ze zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, (dále jen „trestní řád“) jako procesní normy upravující postupy trestního řízení.⁴

Trestní řízení je proces, jehož účelem je: *„... v souladu se zákonem odhalit pachatele skutku, který naplňuje znaky trestného činu, ..., vyšetřit tento skutek a postavit obviněného před soud, který rozhodne o jeho vině či nevinně, v případě, že ho shledá vinným, uloží mu trest nebo ochranné opatření (nebo obojí)... a zajistí výkon trestu i ochranného opatření, pokud byly uloženy.“*⁵

Orgány činné v trestním řízení vykonávají svoji funkci v trestním řízení na území České republiky, to však nevylučuje, že trestné činy, které vyšetřují, mohou být spáchány v cizí zemi, z cizí země nebo osobou, která se zdržuje v cizině, či se zapojením jakéhokoliv

² Viz ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním: *„Orgány činnými v trestním řízení se rozumějí soud, státní zástupce a policejní orgán.“*

³ Šámal, Pavel, et. al., Trestní řád: komentář. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 234

⁴ Viz ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním: *„Účelem trestního řádu je upravit postup orgánů činných v trestním řízení tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni...“*

⁵ Šámal, Pavel, et .al., Trestní řád: komentář. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 4

jiného mezinárodního prvku. Mezinárodní přesah trestné činnosti rozšiřuje územní okruh, ze kterého potřebují orgány činné v trestním řízení v určitých případech získávat informace a důkazy⁶ z území České republiky de facto na celou planetu Zemi.

Orgány činné v trestním řízení jsou pro zajištění informací a důkazů nuceny v rámci vyšetřování trestných činů s přeshraničním prvkem spolupracovat se svými ekvivalentními partnery v ostatních státech a mezinárodními organizacemi pro spolupráci orgánů činných v trestním řízení, touto spoluprací zajistit důkazy a informace nezbytné pro správný průběh trestního řízení.

Historicky se vyvinuly dvě formy spolupráce orgánů činných v trestním řízení MPS⁷ a mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních⁸ (dále jen mezinárodní justiční spolupráce).

Oba druhy spolupráce jsou jasně vymežitelné jak právními předpisy tak i fakticky, jak uvádí Kalvodová: „... je nevyhnutelné vymezit hranice mezi mezinárodní policejní spoluprací a mezinárodní justiční spoluprací ve věcech trestních, pod kterou bývá mezinárodní policejní spolupráce často omylem podřazována.“⁹ Oba druhy spolupráce jsou vymežitelné, jsou však spolu v těsném sepetí, stejně tak jako činnost justičních a policejních orgánů při vnitrostátním prověřování. Vymezení jednotlivých forem spolupráce

⁶ Viz ustanovení § 89 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o Trestním řízení soudním: „Za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpovědi obviněného a svědků, znalecké posudky, věci a listiny důležité pro trestní řízení a ohledání.“

⁷ Viz ustanovení § 89 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky: „Policie při plnění svých úkolů spolupracuje s mezinárodní organizací Interpol, Evropským policejním úřadem, příslušnými orgány a institucemi Evropské unie a jejích členských států a s jinými mezinárodními organizacemi, s mezinárodními trestními soudy, mezinárodními trestními tribunály, popřípadě obdobnými mezinárodními soudními orgány, které splňují alespoň jednu z podmínek uvedených v § 145 odst. 1 písm. b) a c) zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, zahraničními bezpečnostními sbory a dalšími příslušnými zahraničními subjekty.“

⁸ Viz ustanovení § 1 zákona č. 104/2013 Sb. o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: „Tento zákon upravuje postupy justičních, ústředních a jiných orgánů v oblasti mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních (dále jen „mezinárodní justiční spolupráce“) a postavení některých subjektů působících v této oblasti a zapracovává příslušné předpisy Evropské unie...“

⁹ Kalvodová, Věra, Hrušáková, Milana, a kol., Dokazování v trestním řízení - právní, kriminologické a kriminalistické aspekty. Brno: Masarykova univerzita, 2015. s. 446

je provedeno v podkapitolách 3.2.2 u MPS a 3.2.1 u mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních.

Přes těsné sepejetí obou druhů spolupráce dochází k jejich dalšímu sbližování tak, aby byl odstraněn jeden z hlavních nedostatků MPS, a to nemožnost využít výstupy z této spolupráce jako procesní důkazy v soudním řízení: *„Hlavním současným trendem v boji s přeshraničním zločinem je co nejužší propojení policejních a justičních možností, v tom smyslu, aby poznatky a výsledky činnosti policejní mohly být účinně využity jako důkazní prostředky při soudním řízení a sloužili tak k usvědčení pachatelů. Na plnění tohoto úkolu jsou zaměřeny i aktivity Europolu ... v rámci Eurojustu¹⁰, společných vyšetřovacích týmů...“¹¹*

Historicky se vyvinulo několik institucí pro mezinárodní spolupráci orgánů činných v trestním řízení, jako například Eurojust či Europol. Tyto organizace, vyjma informací k určitým případům či osobám, také zajišťují výměnu obecných informací týkajících se například způsobů a postupů vyšetřování pro zvyšování efektivity práce uvedených orgánů. Jako příklad lze uvést skupiny EPE¹² při Europolu.

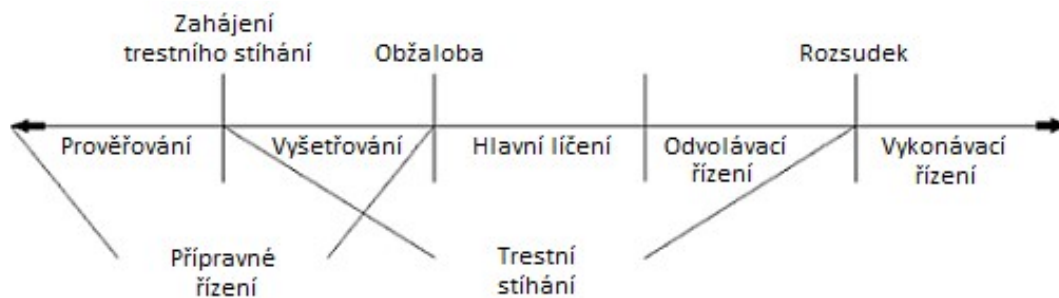
Z hlediska časového vývoje trestního řízení viz Obrázek č. 1: Jednotlivá stádia trestního řízení je MPS vykonávána v přípravném řízení, tedy do podání obžaloby dle ustanovení § 176 odstavce 1 trestního řádu. Je vykonávána především u jednodušších úkonů policejních orgánů, které nepodléhají povolování či nařizování justičních orgánů, jsou jí získávány pouze informace. Naproti tomu mezinárodní justiční spolupráce je vykonávána ve všech stádiích trestního řízení, jak jsou znázorněny na obrázku č. 1. a její výstupy tvoří procesně použitelné důkazy.

¹⁰ „Eurojust je subjektem Evropské unie zřízeným v roce 2002 za účelem podpory a zlepšení koordinace vyšetřování a trestních stíhání mezi příslušnými justičními orgány členských států Evropské unie při řešení závažné přeshraniční a organizované trestné činnosti.“ Eurojust [online]. <https://e-justice.europa.eu>, [cit. 2019-12-23]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_eurojust-23-cs.do

¹¹ Pikna, Bohumil, Vnitřní Bezpečnost v právu a politice Evropské unie. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2016. s. 248

¹² „Platforma Europolu pro odborníky, je bezpečná webová platforma pro odborníky v různých oblastech vymáhání práva, jenž usnadňuje sdílení informací, především se jedná o: osvědčené postupy; dokumentace; inovace; znalosti; neosobní údaje o trestné činnosti.“ Europol Platform for Experts (EPE) [online]. www.europol.europa.eu, [cit. 2019-11-01]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/services-support/information-exchange/europol-platform-for-experts>

Obrázek č. 1: Jednotlivá stádia trestního řízení

Zdroj: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/prubeh-rizeni-v-trestnich-a-netrestnich-vecech/stadia-trestniho-izeni>

Vyšší hodnotu, pro trestní řízení, má tedy mezinárodní justiční spolupráce, jejímiž výstupy jsou procesně použitelné důkazy. To je dáno především jedním ze základních principů trestního řízení, kdy státní zastupitelství dohlíží na činnost policie v přípravném řízení¹³ a soudy povolují či nařizují některé úkony policejních orgánů. Policejní orgány bez povolení orgánů justičních vykonávají pouze základní činnosti, ať již v rámci vnitrostátního či mezinárodního přípravného řízení.

Závěrem, za posledních 30 let se značně rozrostly požadavky na orgány činné v trestním řízení v oblasti získávání informací a důkazů pro trestní řízení v zahraničí. To je dáno především trestnou činností spojenou s vývojem elektronických komunikačních sítí a v Schengenském prostoru, a také zrušením kontrol na jeho vnitřních hranicích.

Historicky se vyvinuly dvě formy mezinárodní spolupráce orgánů činných v trestním řízení, a to: MPS a mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních. Oba druhy spolupráce k sobě mají velmi blízko, avšak jsou jasně vymežitelné. MPS se jeví jako jakási podřazená součást mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních, a to minimálně v rovině trestního řízení. Procesně použitelné důkazy pro trestní řízení ze zahraničí lze získat pouze mezinárodní justiční spoluprací ve věcech trestních. Mezinárodní policejní spoluprací jsou opatřovány informace pro trestní řízení, které nemají charakter důkazu dle trestního řádu České republiky.

¹³ Viz ustanovení § 174 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním: „*Dozor nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení vykonává státní zástupce.*“

3.1.1 Vybrané zásady trestního řízení v mezinárodní spolupráci orgánů činných v trestním řízení

Trestní řízení, jak je popsáno v předchozí kapitole, které je vedeno v určitém státě, se řídí trestním řádem tohoto státu. Kolize nastává, pokud se jedná o trestní řízení s přeshraničním prvkem, ve kterém se střetávají různé procesní postupy trestního práva.

Celosvětově existuje několik systémů trestního práva, ze kterých vychází trestní právo jednotlivých států. V Evropském prostoru je to především systém kontinentálního práva. V prostoru USA a států Commonwealthu¹⁴ je to systém práva angloamerického. Jednotlivé země upravují svoje trestní právo dle vlastních reálií, avšak na základě uvedených systémů práva a dalších vlivů, především mezinárodních smluv jako Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.¹⁵

Mezi jednotlivými státy v rámci větších integračních celků, jako EU či USA dochází k harmonizaci trestního práva: „*Otázky harmonizace trestního práva v EU, jeho „europeizace“ nejsou otázkami výlučně Evropskými. Obdobný problém musejí již dlouho řešit federativní státy...Mezi takovými zaujímají nejvýznamnější místo spojené státy Americké.*“¹⁶ Harmonizace postupů trestního práva probíhá za účelem sjednocování postů trestního práva mezi státy těchto integračních celků a také mezi nimi.

Mezinárodní spolupráce orgánů činných v trestním řízení naráží na velké množství rozdílů v trestním právu mezi státy Evropské unie. V rámci spolupráce s USA vznikají problémy mnohem větší vzhledem k odlišným systémům pojetí práva.

¹⁴ „*Commonwealth do roku 1947 Britské společenství národů, ... volné sdružení 50-ti samostatných nezávislých států a několika kolonií a závislých území*“ Bradnová, Hana, et. al. Encyklopedický slovník. vyd. Praha, Odeon, 1993, s. 1029

¹⁵ Viz Sdělení č. 292/1992 Sb. Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících

¹⁶ Tomášek Michal. Srovnání teoretických problémů harmonizace trestního procesu v USA a v EU. Právník. 2008, roč. 147, č. 4, s. 392

V obou systémech práva platí určité zásady, tyto zásady jsou v některých případech téměř neslučitelné, jedná se například o zásadu legality¹⁷ v kontinentálním systému práva a zásadu oportunity v angloamerickém systému práva.

Zásada legality ukládá státnímu zástupci stíhat všechny trestné činy, o kterých se dozví. Jak uvádí Fenik: v přenesené působnosti toto platí i pro policejní orgán: „*ačkoliv je zásada legality primárně adresována státnímu zástupci, je určena i pro policejní orgán.*“¹⁸ Tento výklad zásady legality platí i pro policejní orgán zcela logicky a to vzhledem k tomu, že stejně jako státní zastupitelství přijímá trestní oznámení.¹⁹

Oproti zásadě legality stojí zásada oportunity, ta v trestním řízení ve Velké Británii znamená, že dle: „*Kodexu pro korunní prokurátory ... prokurátor v závažných či složitých případech rozhodne, zda bude osoba stíhána a z čeho. ... u jednodušších trestních činů (analogicky kupříkladu k českým přečinům) se trestní věc vyřídí bez zahájení trestního stíhání....*“²⁰

Obě zásady působí proti sobě, úprava ve Velké Británii zásadou oportunity umožňuje nestíhat méně závažné trestné činy. K tomuto uvádí Jelínek: „*... je zřejmé, že české procesní podmínky (trestní řád) nejsou na podobné postupy v současné době připraveny, resp. Stávající právní úprava by takový postup vylučovala.*“²¹

Střet těchto dvou zásad trestního řízení působí potíže při mezinárodní spolupráci orgánů činných v trestním řízení. Například sítím zásady oportunity ve Velké Británii neprochází trestné činy se škodou pod 5 000,-£, to je ekvivalent 150 000,-Kč. Vzhledem k zákonu č. 40/2009 Sb., Trestní zákon (dále jen „trestní zákon“) je to škoda na pomezí větší škody a

¹⁷ Viz ustanovení § 2 odstavce 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním: „*Státní zástupce je povinen stíhat všechny trestné činy, o nichž se dozví, pokud zákon, přímo použitelný předpis Evropské unie nebo vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nestanoví jinak.*“

¹⁸ Fenik, Jaroslav, Trestní právo procesní 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 97

¹⁹ Viz ustanovení § 59 odstavce 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním: „*V přípravném řízení sepisují podání ústně do protokolu policejní orgány a okresní státní zastupitelství...*“

²⁰ Jelínek, Jiří. (ed.). Základní zásady trestního řízení – vůdčí ideje českého trestního procesu. Praha: Leges, 2016, s. 67-68

²¹ Tamtéž

značné škody.²² Na dožádání k trestným činům, kde je škoda nižší než tento limit, Britské orgány neodpovídají. Tato částka však značně přesahuje základní škody stanovené trestním zákonem v České republice. Například u trestného činu podvodu, viz ustanovení § 209 trestního zákona, již škoda 50 000,-Kč zakládá na zpřísněnou trestní sazbu, dle odstavce 3 uvedeného § trestního zákona.

Závěrem, různých rozdílností v trestním právu procesním mezi státy jak v Evropě tak celosvětově je velké množství. Tyto rozdílnosti stěžují a v některých případech znemožňují mezinárodní spolupráci orgánů činných v trestním řízení.

3.2 Mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních a mezinárodní policejní spolupráce v podmínkách České republiky

Obě dvě formy mezinárodní spolupráce jak v České republice, tak mezinárodně mají svůj vlastní systém a organizace. Tyto systémy jsou však provázány velkým množstvím společných prvků a jsou na sobě do značné míry závislé. Podobně jako je tomu při činnosti justičních a policejních orgánů při výkonu jejich funkce na území České republiky.

3.2.1 Mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních

Mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních je přeshraniční spolupráce justičních orgánů:²³ „*Cílem spolupráce justičních orgánů v přeshraničním měřítku je získávání důkazů použitelných v trestním řízení...*“.²⁴ Mezinárodní justiční spolupráce je velice rozsáhlá problematika, která se vyjma získávání důkazů formou například výsledku

²² Viz ustanovení § 138 odstavce 1 zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákon: „...větší škodou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 50000 Kč, značnou škodou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 500000 Kč ...“

²³ Viz ustanovení § 2 písm. a, zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: „Pro účely tohoto zákona se rozumí justičním orgánem soud, státní zastupitelství anebo evropský pověřený žalobce, evropský žalobce nebo evropský nejvyšší žalobce v rozsahu jejich působnosti stanovené přímo použitelným předpisem Evropské unie upravujícím zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce, ...“

²⁴ Kalvodová, Věra, Hrušáková, Milana, a kol., Dokazování v trestním řízení - právní, kriminologické a kriminalistické aspekty. Brno: Masarykova univerzita, 2015. s 446

svědka,²⁵ odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu,²⁶ pro účely trestního řízení v zahraničí, zabývá také problematikou předávání osob, pro účely trestního řízení,²⁷ a mnoha dalšími problematikami.

Úkony mezinárodní justiční spolupráce zasahují do státní suverenity jednotlivých států a z toho důvodu musí být justiční spolupráce upravena mezinárodními smlouvami. Jedná se jak o smlouvy bilaterální,²⁸ tak i multilaterální²⁹ v rámci Evropské unie či různých dalších státních uskupení jako např. OSN.³⁰ V případech, kdy daný problém není upraven přímo v mezinárodní smlouvě, postupuje se v České republice dle zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o mezinárodní justiční spolupráci“).³¹ Ten vstoupil v platnost společně se zákonem č. 105/2013 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních (tzv. změnový zákon).

Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních reaguje na vývoj v oblasti spolupráce v trestním právu v Evropské unii a v mezinárodní právu a navazuje na předchozí právní úpravu v hlavě XXV. trestního řádu, ve znění účinném do 31. prosince

²⁵ Viz ustanovení § 101 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním „*Před výslechem svědka je třeba vždy zjistit jeho totožnost, jeho poměr k obviněnému, poučit jej o právu...*“

²⁶ Viz ustanovení § 88 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním „*Odposlech a záznam telekomunikačního provozu...*“

²⁷ Viz ustanovení § 70 odst. 1 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních „*Osobu nacházející se ve vazbě, ve výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody na území České republiky lze na žádost cizozemského orgánu dočasně předat do cizího státu k vykonání úkonů trestního řízení na území tohoto státu, jestliže...*“

²⁸ „*Bilateralita, dvoustrannost způsob jednání a úpravy zejména mezistátních vztahů mezi dvěma státy formou dvoustranných smluv nebo dohod.*“ Bradnová, Hana, et. al. Encyklopedický slovník. vyd. Praha, Odeon, 1993, s. 118

²⁹ „*Multilaterální, vícestrannost způsob jednání a úpravy zejména mezistátních vztahů mezi více než dvěma státy formou vícestranných smluv nebo dohod.*“ Bradnová, Hana, et. al. Encyklopedický slovník. vyd. Praha, Odeon, 1993, s. 712

³⁰ „*Organizace spojených národů OSN, mezinárodní organizace sdružující většinu států světa, ...Cílem OSN je udržovat mezinárodní mír a rozvíjet spolupráci mezi národy.*“ Bradnová, Hana, et. al. Encyklopedický slovník. vyd. Praha, Odeon, 1993, s. 784

³¹ Viz ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: „*Podle tohoto zákona se postupuje, nestanoví-li mezinárodní smlouva jinak.*“

2013. „*Postupem času se tato právní úprava stala v dále naznačených směrech pro praxi obtížně použitelnou, nedostatečnou, méně přehlednou a s ohledem na dynamický rozvoj mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních i do značné míry překonanou, takže je zapotřebí přistoupit ke komplexní úpravě dané problematiky a zohlednit nové trendy na tomto poli.*“³²

V rámci práva Evropské unie je spolupráce v trestní oblasti velmi široká a její obecná úprava spočívá ve Smlouvě o fungování Evropské unie.³³ Dílčí problematiky mezinárodní justiční spolupráce v Evropské unii jsou ošetřeny jednotlivými právními akty orgánů Evropské unie, jako například evropský vyšetřovací příkaz v trestních věcech.³⁴

V působnosti Evropské unie vznikla pro mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních agentura Eurojust, (viz kapitola 3.1). Eurojust podobně jako organizace pro MPS plní především funkci zprostředkování komunikace mezi justičními orgány: „*Díky osobním kontaktům představitelů jednotlivých států v rámci Eurojustu a jejich přímým vazbám do jejich domovských států se daří efektivně řešit mnoho komplikovaných případů. Jediným omezením jsou někdy nedostatečné kompetence některých vyslaných národních členů, nebo zcela nekompatibilní úprava práva.*“³⁵ Problematičnost rozdílnosti práva jak ji vnímá Weiss, platí nejenom v působnosti Eurojustu, celosvětově je tento problém mnohem větší, vzhledem k rozdílům v právních systémech. Českou republiku zastupují u Eurojustu pracovníci nejvyššího státního zastupitelství.³⁶

V literatuře je mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech uváděna jako spolupráce justičních orgánů, kterými jsou soudy a státní zastupitelství. Toto tvrzení je pravdivé jen

³² Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Vládní návrh zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních [online]. <https://www.psp.cz>, [cit. 2019-12-15]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=439&CT1=0>

³³ Viz hlava V, článek 67, odst. 3 Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, 2012/C 326/01: „*Unie usiluje o zajištění vysoké úrovně bezpečnosti prostřednictvím opatření pro předcházení trestné činnosti, rasismu a xenofobii a boj proti nim, prostřednictvím opatření pro koordinaci a spolupráci mezi policejními a justičními orgány a jinými příslušnými orgány...*“

³⁴ Viz směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/14/EU, ze dne 3. dubna 2014, o evropské vyšetřovacím příkazu v trestních věcech.

³⁵ Weiss, Michael, Schengenská spolupráce, stručný průvodce – služební pomůcka, Praha: Odbor Mezinárodní policejní spolupráce, 2016. s. 41

³⁶ Tamtéž

z části. Této spolupráce se často účastní i Policie ČR a bezpečnostní sbory jiných států, jako výkonné orgány, které tuto spolupráci provádějí fyzicky. Jako příklad lze uvést postup při vydání osoby z cizího státu: „Osobu, kterou cizí stát vydal, převezme Policie České republiky...“³⁷ Činnost Policie ČR jako subjektu v mezinárodní justiční spolupráci je upravena v závazném pokynu policejního prezidenta č. 270 ze dne 27. prosince 2013, o postupech policejních orgánů v některých oblastech mezinárodní spolupráce ve věcech trestních. Tato reflexe činnosti Policie ČR v mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních dokládá její participaci v tomto systému.

Při komparaci mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních a MPS se historicky vyvinulo mnohem více organizací, které se zaměřují na zprostředkování MPS (viz kapitola 3.4). To reflektuje i zákon o mezinárodní justiční spolupráci, ve svém § 8 uvádí MPS jako jeden z možných kanálů pro doručování žádostí a informací v oblasti mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních.³⁸

Závěrem, hlavním úkolem mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních je především získávání důkazů pro trestní řízení za hranicemi České republiky a výkon extradice.³⁹ Národní úprava tímto zákonem je sladěna s jednotlivými právními předpisy Evropské unie a mezinárodními smlouvami, které jsou zákonu nadřazeny. Velké množství předpisů, které spolupráci upravují, však nezaručuje její bezproblémový průběh, ten především naráží na rozdílnou právní úpravu oblastí trestního práva v jednotlivých státech. Mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních je spoluprací justičních orgánů, často však do ní zasahují i orgány policejní. Policejní orgány fyzicky vykonávají tuto spolupráci například při extradici, nebo tuto spolupráci iniciují z důvodu potřeby získávání důkazů v průběhu přípravného řízení.

³⁷ Viz ustanovení § 83 odstavce 1 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních:

³⁸ Viz ustanovení § 8 odstavce 4 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: „Pokud justiční orgán nebo ústřední orgán požádá o mezinárodní justiční spolupráci v cizím státu telefonem, faxem, elektronicky, prostřednictvím mezinárodní policejní spolupráce, osobně nebo jiným způsobem ...“

³⁹ „Extradice, vydávání odsouzeného pachatele trestného činu, nebo obviněného jedním státem k výkonu trestu nebo k trestnímu stíhání do jiného státu, zejména na základě mezinárodní smlouvy ...“ Bradnová, Hana, et. al. Encyklopedický slovník. vyd. Praha, Odeon, 1993, s. 292

3.2.2 Specifika mezinárodní policejní spolupráce

MPS je činnost policistů, přičemž: „... středobodem spolupráce policejních orgánů s přeshraničním dosahem je získávání informací, které nejsou v rámci trestního řízení procesně využitelné, ale slouží pro účely efektivního vyšetřování, předcházení či odhalování trestné činnosti a zabezpečení veřejného pořádku a bezpečnosti.“⁴⁰ Toto tvrzení autorky Kalvodové je pravdivé jen částečně, za určitých podmínek výstupy z MPS jako důkaz použít lze viz § 20 odstavec 1 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.⁴¹ Z hlediska interních aktů řízení Policie ČR, lze použít i vymezení MPS vzhledem k mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je to: „plnění úkolů Policie České republiky...ve vztahu k cizímu státu, s výjimkou úkonů právní pomoci ve věcech trestních.“⁴²

Za MPS lze považovat jakékoliv pracovní setkání policistů ze dvou různých zemí. Tato spolupráce se může týkat předávání informací o jednotlivých přípravných řízeních, o bezpečnostní situaci a hrozbách kriminálních skupin či jednotlivců případně výměny informací o postupech a činnostech v policejní praxi: „Velkým benefitem informací či jiných výstupů z mezinárodní policejní spolupráce je méně formalizovaný přístup k jejich získávání...“,“⁴³ To je dáno především tím, že k provedení MPS není třeba povolení justičního orgánu. Tím jsou ze spolupráce vypuštěny státní zastupitelství obou států, celá spolupráce se tím časově krátí.

Historicky se MPS vyvíjela iniciativou jednotlivých států. V Evropském prostoru se však iniciativy postupně ujala EU: „Podle Smlouvy vyvíjí Unie policejní spolupráci, do níž jsou zapojeny všechny příslušné orgány členských států, včetně policie, celních orgánů (law

⁴⁰ Kalvodová, Věra; Hrušáková, Milana a kol., Dokazování v trestním řízení - právní, kriminologické a kriminalistické aspekty. Brno: Masarykova univerzita, 2015. s. 446

⁴¹ Viz ustanovení § 20 odstavce 1 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: „Informace získané v rámci spolupráce policejních orgánů z jiného členského státu nebo přidruženého státu mohou být použity jako důkaz v trestním řízení jen na základě souhlasu příslušného orgánu tohoto státu.“

⁴² Viz. článek 2, odst. d) pokynu policejního prezidenta č. 270 z roku 2013 ze dne 27. prosince roku 2013, o postupech policejních orgánů v některých oblastech mezinárodní spolupráce ve věcech trestních

⁴³ Kalvodová, Věra; Hrušáková, Milana a kol., Dokazování v trestním řízení - právní, kriminologické a kriminalistické aspekty. Brno: Masarykova univerzita, 2015. s. 449

enforcement authorities) specializovaných na předcházení trestným činům, jejich odhalování a objasňování (článek 87).“⁴⁴

MPS je velmi silně spjata s mezinárodní justiční spoluprací a tvoří jakýsi předstupeň a výkonnou součást mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních.⁴⁵

Činnost Policie ČR v rámci MPS je upravena především v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky v platném znění (dále jen zákon o Policii ČR). Jednotlivé oblasti této spolupráce jsou upraveny závaznými pokyny policejního prezidenta. Jako příklad lze uvést závazný pokyn policejního prezidenta číslo 183 ze dne 4. října 2011, o spolupráci s Evropským policejním úřadem. Výčet hlavních pokynů policejního prezidenta upravujících různé oblasti MPS je připojen k této práci jako Příloha č. 2.: Seznam vybraných pokynů policejního prezidenta upravujících mezinárodní policejní spolupráci.

Závěrem, MPS je jasně vymežitelná, má méně formalizované a rychlejší postupy, než mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech. MPS lze také obstarat více způsoby, avšak řeší pouze základní úkony v prověřování a vyšetřování a výstupem z ní nejsou důkazy, ale pouze informace pro trestní řízení.

Rychlosti a menší formálnosti lze v praxi využít při případech, kde je MPS předstupněm mezinárodní justiční spolupráce a v trestních věcech. Hlavní silnou stránkou MPS je rychlost, především u případů, při jejichž vyšetřování hrozí tzv. „nebezpečí z prodlení“.

3.3 Vnitrostátní subjekty mezinárodní policejní spolupráce

Nejenom v Evropské unii je MPS vykonávána všemi donucovacími orgány,⁴⁶ kterými: „*... se rozumí a) donucovacím orgánem: vnitrostátní policejní, celní nebo jiný orgán, který*

⁴⁴ Pikna, Bohumil, Vnitřní Bezpečnost v právu a politice Evropské unie. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2016. s. 193

⁴⁵ „Oprávnění policejních orgánů v rámci mezinárodní policejní spolupráce jsou v porovnání s oprávněními podle zákona o mezinárodní justiční spolupráci značně omezené, mnohé výstupy z přeshraniční spolupráce bezpečnostních sborů však můžou být použitelné jako podklady pro zpracování žádostí o právní pomoc v rámci mezinárodní justiční spolupráce, anebo může být dodatečně obstaraný souhlas s jejich případným procesním použitím v trestní řízení.“ Kalvodová, Věra, Hrušáková, Milana, a kol., Dokazování v trestním řízení - právní, kriminologické a kriminalistické aspekty. Brno: Masarykova univerzita, 2015. s. 449

⁴⁶ Viz kapitola V, článek 87 odst. 1, Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, 2012/C 326/01: „Unie vyvíjí policejní spolupráci, do níž jsou zapojeny všechny příslušné orgány členských států,

je podle vnitrostátního práva oprávněn odhalovat a vyšetřovat trestné činy, předcházet jim a v souvislosti s tím vykonávat pravomoci a přijímat donucovací opatření, ...“.⁴⁷

Z hlediska právního řádu České republiky lze využít k částečnému vymezení „donucovacích orgánů“, které využívají MPS zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním. Ten taxativně vyjmenovává všechny policejní orgány,⁴⁸ jako jednu ze složek orgánů činných v trestním řízení. Toto vymezení však není úplné. To lze ilustrovat na příkladu Bezpečnostní informační služby. V trestním řádu je jako policejní orgán této služby uveden: „...pověřené orgány Bezpečnostní informační služby v řízení o trestných činech příslušníků Bezpečnostní informační služby...“⁴⁹ Tedy její část, která vyšetřuje trestnou činnost příslušníků Bezpečnostní informační služby. Ovšem i ostatní pracovníci bezpečnostní informační služby se podílejí na předcházení trestné činnosti a tedy spadají do definice donucovacích orgánů.

Z uvedených policejních orgánů je největší a má nejširší působnost Policie ČR, je tedy největším bezpečnostním sborem v České republice.⁵⁰ Z toho důvodu byla právně zakotvena působnost kontaktních bodů hlavních mezinárodních institucí MPS pro Českou republiku pod Policií ČR.⁵¹ To samozřejmě nevyklučuje ostatní donucovací orgány, aby využily tyto kontaktní body pro svoje potřeby v MPS.

včetně policie, celních orgánů a dalších donucovacích orgánů specializovaných na předcházení trestným činům, jejich odhalování a objasňování.“

⁴⁷ Viz ustanovení článku 2 písm. a) závazného pokynu Policejního prezidenta č. 126 ze dne 29. září 2010, o výměně operativních a jiných informací s donucovacími orgány členských států Evropské unie

⁴⁸ Viz ustanovení § 12 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o Trestním řízení soudním: „Policejními orgány se rozumějí: a) útvary Policie České republiky, b) Generální inspekce bezpečnostních sborů ...c) pověřené orgány Vězeňské služby České republiky, ...d) pověřené celní orgány...e) pověřené orgány Vojenské policie..., f) pověřené orgány Bezpečnostní informační služby..., g) pověřené orgány Úřadu pro zahraniční styky a informace..., h) pověřené orgány Vojenského zpravodajství..., i) pověřené orgány Generální inspekce bezpečnostních sborů...“

⁴⁹ Viz ustanovení § 12 odst. 2 písm. f zákona č. 141/1961 Sb., o Trestním řízení soudním

⁵⁰ „Policie České republiky je nejpočetnějším a co do rozsahu a rozmanitosti činností nejmnohotvárnějším bezpečnostním sborem České republiky.“ Policie České republiky. Policie České republiky 2. vydání. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2017, s. 4

⁵¹ „Odbor mezinárodní policejní spolupráce plní úkoly Policejního prezidia ČR v oblasti zajišťování výkonu mezinárodní spolupráce a zahraničních styků, přičemž zejména: plní úlohu Národní centrály SIRENE,

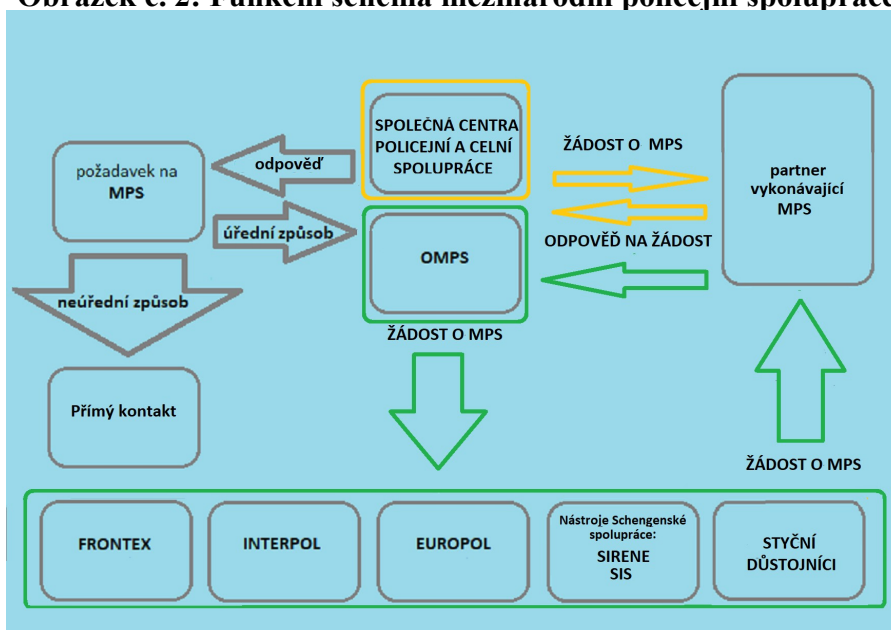
Závěrem, z vnitrostátního hlediska do systému MPS vstupuje velké množství donucovacích orgánů, které jsou vymezeny především trestním řádem. Mezi těmito subjekty se historicky vyvinulo dominantní postavení Policie ČR jako institucionalizovaného kontaktního bodu pro hlavní druhy spolupráce.

3.3.1 Systémové schéma základních subjektů mezinárodní policejní spolupráce v působnosti Policie ČR

MPS je právně a systémově velmi rozsáhlá oblast. Základní prvky systému této spolupráce jsou znázorněny blokovým schématem na Obrázek č. 2. Na obrázku jsou znázorněny jednotlivé subjekty MPS a procesy předávání žádostí o MPS mezi těmito subjekty.

Ve středu této hierarchie stojí odbor mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky (v obrázku veden pod zkratkou OMPS) viz (podkapitola 3.3.2). Tento odbor tvoří kontaktní bod pro všechny institucionalizované formy MPS (viz kapitola 3.4).

Obrázek č. 2: Funkční schéma mezinárodní policejní spolupráce

Zdroj: vlastní zpracování

Národní ústředny Interpolu, Národní jednotky Europolu, národního kontaktního bodu pro výměnu operativních a jiných informací v rámci mezinárodní policejní spolupráce a národního kontaktního bodu pro Frontex...“ Odbor mezinárodní policejní spolupráce [online]. pcr.cz [cit. 2019-10-27]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/policejni-prezidium-odbor-mezinarodni-policejni-spoluprace-odbor-mezinarodni-policejni-spoluprace.aspx>

Na obrázku je pomocí zeleného zvýraznění a šipek vidět imaginární tok informací přes odbor mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky (dále jen „OMPS PP ČR“). Pracovníci OMPS PP ČR, vzhledem k povaze požadavku na MPS, volí způsob předání požadavku (v obrázku znázorněno jako žádost o MPS) na MPS. Organizaci, přes kterou bude tato spolupráce vykonána, volí pracovníci OMPS. Žádost doputuje přes komunikační kanál zvolené organizace do národního centra této organizace (obdoba OMPS PP ČR). Národní centrum v dožádané zemi volí národní donucovací orgán, kterému žádost o MPS bude vzhledem k její povaze předána k vykonání. Dožádané informace se poté vrací cestou OMPS PP ČR zpět dožadujícímu policistovi.

V obrázku č. 2. je dále znázorněn po boku OMPS PP ČR blok společná centra justiční a celní spolupráce (viz podkapitola 3.4.6). Tato forma spolupráce organizačně spadá do působnosti krajských ředitelství Policie ČR.⁵² Z toho důvodu je tento druh MPS veden mimo působnost OMPS PP ČR.

Jako třetí tzv. „neúřední způsob“ možné komunikace je na obrázku č. 2. v levé části znázorněna možnost, použít přímý kontakt na policisty v zahraničí (viz podkapitola 3.4.9), v praxi často používaný způsob pro MPS u jednodušších a méně formálních žádostí.

Blokové schéma na obrázku č. 2. ukazuje hlavní komunikační toky. V systému MPS je však možné značné množství odchylek, jako přímé oslovení styčných důstojníků ze strany policistů vyžadujících MPS. To je velmi časté u styčných důstojníků při Europolu (viz podkapitola 3.4.7).

Možností provedení MPS a jejich organizací je velké množství, což systém této spolupráce tvoří značně nepřehledný. Každá organizace má však určité pracovní pole působnosti, které je vymezené územím kde působí, případně agendou kterou se zabývá.

⁵² „V rámci organizace mezinárodní policejní spolupráce českých policejních orgánů sehrávají ... významnou úlohu i krajské ředitelství PČR a v rámci jejich působnosti především odbory mezinárodních vztahů. Do jejich kompetence totiž spadá i vytváření pohraničních společných center policie, které ... vytvářejí důležitou část tzv. kompenzačních opatření systému ochrany schengenského prostoru.“ Kalvodová, Věra, Hrušáková, Milana, a kol., Dokazování v trestním řízení - právní, kriminologické a kriminalistické aspekty. Brno: Masarykova univerzita, 2015. s. 452

3.3.2 Odbor mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky

V působnosti Policie ČR je hlavním subjektem MPS Policejní prezidium České republiky⁵³ (dále jen Policejní prezidium). Policejní prezidium je zřizovatelem odboru mezinárodní policejní spolupráce a ten: „*plní úkoly Policejního prezidia ČR v oblasti zajišťování výkonu mezinárodní spolupráce a zahraničních styků, přičemž zejména: plní úlohu Národní centrály SIRENE, Národní ústředny Interpolu, Národní jednotky Europolu, národního kontaktního bodu pro výměnu operativních a jiných informací v rámci mezinárodní policejní spolupráce a národního kontaktního bodu pro Frontex, ...*“.⁵⁴ OMPS PP ČR je zprostředkovatelem veškeré institucionalizované policejní spolupráce v rámci Policie ČR viz Obrázek č. 2.

Odbor vznikl především z důvodu sjednocení různých složek MPS na Policejním prezidiu České republiky ke zvýšení efektivity jejich činnosti: „*...ke dni 1. 12. 1999 byl v rámci Policejního prezidia zřízen nový Odbor mezinárodní spolupráce, který vznikl s cílem vytvořit organizační předpoklady pro zabezpečení komplexní a účinné mezinárodní spolupráce a rychlé výměny kriminálně-policejních informací pro systematické potírání trestné činnosti páchané nadnárodním organizovaným zločinem na mezinárodní úrovni při současném dodržení kompatibility s postupy zahraničních složek a s instituty mezinárodního práva vztahujícím se k předávání informací.*“⁵⁵

V roce 1999 plnil OMPS PP ČR především úlohu činnosti národní ústředny Interpolu. Bylo však již nanejvýš jasné, že dojde ke vstupu České republiky do Evropské unie a tím i k přistoupení České republiky k dohodě o Europolu a pravděpodobně i dalším formám mezinárodní policejní a justiční spolupráce ve věcech trestních. „*Česká republika zahájila*

⁵³ Viz ustanovení § 90 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky: „*V rámci policie je ústředním orgánem pro mezinárodní policejní spolupráci policejní prezidium.*“

⁵⁴ Policie České Republiky, Odbor mezinárodní policejní spolupráce [online]. www.pcr.cz. [cit. 2019-10-27]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/policejni-prezidium-odbor-mezinarodni-policejni-spoluprace-odbor-mezinarodni-policejni-spoluprace.aspx>

⁵⁵ Činčár Pavel. Příprava Policie České republiky na přistoupení k úmluvě o Europolu. Bulletin Národní protidrogové centrály.[online]. 2004, roč. X, č. 2. [cit. 2019-12-24]. Dostupný z: <https://www.policie.cz › soubor › bulletin-npc-2-04>

*předběžné rozhovory o spolupráci s Europolem v dubnu 2000.*⁵⁶ Vznik OMPS PP ČR znamenal předzvěst vývoje MPS a nabývání objemu vyžadované spolupráce v souvislosti s rozvojem této spolupráce v Evropské unii a přistoupením České republiky do EU.

Organizačně je OMPS PP ČR začleněn přímo pod policejního prezidenta, je mu tedy přímo odpovědný. Mimo uvedené úkoly v oblasti MPS odbor mezinárodní policejní spolupráce také: „...zajišťuje výkon vydávání, vydávání a průvoz osob ve spolupráci se zahraničními policejními a justičními orgány a příslušnými útvary a službami policie, ...“.⁵⁷ Tím Policie ČR participuje na mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech, jedná se především o činnost v působnosti extradice.

Závěrem, jak pro Policii ČR, tak pro ostatní donucovací orgány České republiky je OMPS PP ČR středobodem MPS. OMPS PP ČR vznikl historicky z jednotlivých kontaktních bodů a pracovišť MPS, které organizačně spadaly pod Policejní prezidium České republiky. Vznik odboru znamenal předzvěst nadcházejících změn v oblasti MPS vstupem České republiky do Evropské unie.

3.4 Analýza funkčnosti mezinárodních subjektů mezinárodní policejní spolupráce ve vztahu k potřebám České republiky

3.4.1 Základní požadavky na subjekty mezinárodní policejní spolupráce

Na MPS jsou kladeny požadavky, které vyplívají z povinností policejních orgánů vzhledem k zákonným normám ČR, především tedy zákonu č. 141/1961 Sb., o Trestním řízení soudním a zákonu č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Základními požadavky jsou především rychlost, efektivnost, plnění cílů jednotlivých dožádání, ochrana osobních a utajovaných údajů a v neposlední řadě zákonnost.

⁵⁶ Činčár Pavel. Příprava Policie České republiky na přistoupení k úmluvě o Europolu. Bulletin Národní protidrogové centrály.[online]. 2004, roč. X, č. 2. [cit. 2019-12-24]. Dostupný na World Wide Web: <https://www.policie.cz › soubor › bulletin-npc-2-04>

⁵⁷ Policie České Republiky. Odbor mezinárodní policejní spolupráce [online]. [cit. 2019-10-27]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/policejni-prezidium-odbor-mezinarodni-policejni-spoluprace-odbor-mezinarodni-policejni-spoluprace.aspx>

Zákonnost forem MPS v rámci způsobů a organizací uvedených v následujících kapitolách této práce je vymezena v § 89 zákona o Policii ČR.⁵⁸ Znění tohoto paragrafu umožňuje policistům navázat spolupráci téměř s jakýmkoliv sborem či organizací. Podobně vymezuje zákon o Policii ČR i nakládání s utajovanými informacemi sdílenými v působnosti MPS.⁵⁹ To jaké informace bude Policie ČR sdílet, nechává na jejím zvážení. Požadavek na ochranu osobních údajů je řešen v rámci legislativy jednotlivých států spolupráce. V EU je ochrana osobních údajů řešena především nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES. V ČR je tato oblast dále upravena zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

Rychlost a efektivnost jednotlivých způsobů MPS lze posoudit pouze obecně. Tento aspekt MPS je jedním z předmětů výzkumného šetření v dotazníkového šetření v praktické části práce.

Subjekty MPS lze rozlišit podle dvou hlavních kritérií, těmi je územní působnost a působnost věcná. Při vyžadování MPS je nezbytné, aby organizace, jejíž cestou je MPS dožadována naplnila obě dvě kritéria. Z územního hlediska lze možnosti MPS dělit především na Evropské a mimo Evropské území.

Z hlediska věcné působnosti, tedy oblasti trestního práva, které lze daným způsobem dožadovat, je dělení možností MPS poněkud složitější. Toto dělení spočívá především ve vymezení činnosti jednotlivých organizací.

Závěrem, na MPS je kladeno mnoho požadavků, mezi hlavní patří rychlost, efektivnost, plnění cílů jednotlivých dožádání, ochrana osobních a utajovaných údajů a zákonnost. Z hlediska praktických požadavků je to především územní a věcná působnost.

⁵⁸ Viz ustanovení § 89 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky: „*Policie při plnění svých úkolů spolupracuje s mezinárodní organizací Interpol, Evropským policejním úřadem, příslušnými orgány a institucemi Evropské unie a jejích členských států a s jinými mezinárodními organizacemi, ... zahraničními bezpečnostními sbory a dalšími příslušnými zahraničními subjekty.*“

⁵⁹ Viz ustanovení § 94 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky: „*Policie může subjektům uvedeným v § 89 poskytovat utajované informace i bez souhlasu Národního bezpečnostního úřadu. Poskytování utajovaných informací se neuskutečňuje prostřednictvím Ústředního registru utajovaných informací podle jiného právního předpisu*“

3.4.2 Historické možnosti mezinárodní policejní spolupráce v České republice

Historicky první organizací MPS je Interpol.⁶⁰ Ten vznikl krátce po první světové válce, jedná se o největší téměř celosvětovou organizaci MPS. Více o této organizaci je uvedeno v podkapitole 3.4.3.

Dalším vývojem především integrací v Evropské unii a začleněním bezpečnostních politik do jejich základních smluv, se hlavní část MPS na území států Evropské unie přenesla na organizace zřizované Evropskou unií.

To bylo především zapříčiněno postupným zaváděním čtyř základních svobod Evropské unie do praktického života. Jedná se o volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu, jejichž postupnou implementací vzrůstalo ohrožení vnitřní bezpečnosti EU.

Jedno z největších nebezpečí pro vnitřní bezpečnost EU bylo do praktického života uvedeno v devadesátých letech dvacátého století v souvislosti se zavedením práva na: „*volný pohyb - právo žít, studovat, pracovat a taky odejít do důchodu kdekoliv v EU - je asi největší úspěch evropské integrace. Prostor bez kontrol na vnitřních hranicích vzniklý schengenskou úmluvou v roce 1995 pak princip volného pohybu opravdu uskutečnil.*“⁶¹

Volný pohyb po státech Evropské unie značně usnadnil páchání mezinárodní trestné činnosti na území unie. Na to byly nuceny reagovat příslušné orgány Evropské unie a orgány národních států především tzv. kompenzačními opatřeními: „*Kompenzačními opatřeními se rozumí souhrn opatření členských států Evropské unie, jimiž budou kompenzována rizika, která potenciálně ohrožují toto seskupení zevně i zevnitř, a to zejména v důsledku volného pohybu osob a zboží přes tzv. vnitřní hranice smluvních stran Schengenské úmluvy.*“⁶².

⁶⁰ „*Naše plné jméno je Mezinárodní organizace kriminální policie a jsme mezivládní organizace. Máme 194 členských států a pomáháme policii ve všech těchto státech udělat společně svět bezpečnějším místem.*“ International Crime Police Organization. What is INTERPOL [online]. www.interpol.int [cit. 2019-10-26]. Dostupné z: <https://www.interpol.int/Who-we-are/What-is-INTERPOL>

⁶¹ Evropská unie. Schengen: rozšíření evropského prostoru bez vnitřních hranic [online]. europa.eu [cit. 2019-12-21]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/security/20180216STO98008/schengen-ozsireni-evropskeho-prostoru-bez-vnitrnich-hranic>

⁶² Ministerstvo vnitra České republiky. Úvod do Evropského práva pro policisty [online]. www.mvcr.cz [cit. 2019-12-23]. dostupné z: [www.mvcr.cz > soubor > 10-pol-pril-mens-pdf](http://www.mvcr.cz/soubor/10-pol-pril-mens-pdf)

Na počátku devadesátých let byla připravována smlouva o Evropské unii tzv. Maastrichtská smlouva, která v sobě mimo jiné reflektovala přípravu na zahájení schengenské spolupráce. „*Novou éru spolupráce započala Maastrichtská smlouva o EU, kterou byla založena Evropská unie a vytvořen systém tzv. tří pilířů, v jejichž rámci byla konstituována jako tzv. třetí pilíř – spolupráce v oblastech justice a vnitřních věcí.*“⁶³

Smlouva o založení Evropské unie, která vstoupila v platnost v roce 1993, mimo jiné kodifikovala i vznik Evropského policejního úřadu, zkráceně Europolu,⁶⁴ jako jednoho z mnoha kompenzačních opatření k schengenské spolupráci (viz kapitola 3.5).

Vyjma Europolu se v působnosti orgánů Evropské unie vyvinuly další formy MPS, jedná se o spolupráci v rámci nástrojů Schengenské integrace,⁶⁵ Frontexu⁶⁶ a v neposlední řadě také Cepolu.⁶⁷ Poslední dvě organizace jsou spíše podpůrného charakteru.

Tím, že EU rozvíjí bezpečnostní politiku, nebylo dotčeno a ani není dotčeno právo jednotlivých států na vlastní iniciativu v oblasti MPS: „*Členské státy mohou mezi sebou a na vlastní odpovědnost organizovat formy spolupráce a koordinace, které považují za vhodné, mezi příslušnými útvary svých státních správ pověřenými zajišťováním národní*

⁶³ PIKNA, Bohumil, Evropský prostor bezpečnosti svobody a práva, prizmatem Lisabonské smlouvy, 3. rozšířené vydání. Praha: Linde, 2012, s. 151

⁶⁴ „*Europol je agentura EU působící v oblasti prosazování práva. Jejím cílem je zlepšit bezpečnostní situaci v Evropě prostřednictvím podpory donucovacích orgánů v členských státech EU.*“ Evropská unie, Evropský policejní úřad (Europol) [online]. Europa.eu. [cit. 2019-12-22]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/europol_cs

⁶⁵ „*Zrušenou ochranu hranic nahrazují tzv. kompenzační opatření, zejména se jedná o společná pravidla a zesílenou spolupráci v oblasti ochrany vnějších hranic schengenského prostoru. Činnosti států při udržování bezpečnosti společného prostoru bez kontrol zahrnují dále policejní a justiční spolupráci, sdílení údajů pomocí Schengenského informačního systému (SIS), vydávání schengenských víz nebo ochranu osobních údajů.*“ Ministerstvo vnitra České republiky, Schengenská spolupráce [online]. www.mvcr.cz [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/schengenska-spoluprace-schengenska-spoluprace.aspx>

⁶⁶ „*Agentura Frontex, Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž, byla zřízena v roce 2004 s cílem pomoci členským státům EU a zemím přidruženým k Schengenu chránit vnější hranice prostoru volného pohybu EU.*“ Evropská unie, Co je to Frontex? [online]. Europa.eu. [cit. 2019-12-22]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/language/cs/>

⁶⁷ „*CEPOL je agentura Evropské unie, která podporuje spolupráci v oblasti prosazování práva prostřednictvím vzdělávání a výcviku, a to na evropské i mezinárodní úrovni.*“ Evropská unie, CEPOL: poslání, vize a hodnoty [online]. Europa.eu. [cit. 2019-12-22]. Dostupné z: <https://www.cepol.europa.eu/cs>

bezpečnosti.“⁶⁸ Ukotvení možnosti vytvářet vlastní formy MPS je logický krok, tam kde státy cítí nedostatek, mohou vyvinout vlastní iniciativu.

ČR využívá vlastní iniciativu v organizování MPS především v oblasti styčných důstojníků,⁶⁹ a také společných přeshraničních center policejní a celní spolupráce.⁷⁰

Závěrem, historický vývoj přinesl mnoho organizací a způsobů jak zajistit MPS od Interpolu, přes organizace Evropské unie až po vlastní formy spolupráce v působnosti jednotlivých států.

3.4.3 Mezinárodní organizace kriminální policie INTERPOL

Pro Policii ČR, je pro výkon MPS jednou z nejdůležitějších organizací Mezinárodní organizace kriminální policie – INTERPOL, a to již od roku 1993, kdy se k ní ČR připojila.⁷¹

V době, kdy se ČR k Interpolu připojila, to byla organizace s největším rozsahem zaměření a územní působností. To platí do dnešních dnů, i přes pokles důležitosti organizace v Evropě v důsledku vlivu organizací MPS v působnosti Evropské unie.

Pro výkon trestního práva v České republice je však Interpol nadále nenahraditelný a to především vzhledem k jeho téměř celosvětové působnosti⁷² a také rozsahu trestné činnosti,

⁶⁸ Viz hlava V, článek 73 Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, 2012/C 326/01

⁶⁹ Viz ustanovení článku 2 odst. 9 závazného pokynu policejního prezidenta č. 98 ze dne 8. července 2010, kterým se upravuje činnost a úkoly styčných důstojníků a zásady jejich součinnosti s útvary Policie České republiky: „Styčným důstojníkem se pro účely tohoto závazného pokynu rozumí příslušník a zaměstnanec policie vyslaný k výkonu činnosti v zahraničí, v souvislosti s plněním úkolů policie v oblasti mezinárodní policejní spolupráce, nebo v oblasti migrace a dokladů, a) při zastupitelském úřadu České republiky, b) při bezpečnostním sboru jiného státu, c) při mezinárodní organizaci.“

⁷⁰ „Společná centra policejní a celní spolupráce jsou pracoviště zřízená na základě mezinárodních smluv a následných prováděcích ujednání, kde společně působí policisté a celníci sousedních zemí. Zde si operativně vyměňují informace a podílejí se na koordinaci mezinárodní policejní spolupráce v příhraničních oblastech.“ Policie České Republiky, Společná centra policejní a celní spolupráce [online]. www.policie.cz [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/spolecna-centra-policejni-a-celni-spoluprace.aspx>

⁷¹ „...v roce 1993 na 62. Valném shromáždění v Arubě (Nizozemské Antily) byla za plnohodnotného členu přijata samostatná Česká republika.“ PIKNA, Bohumil, Evropský prostor bezpečnosti svobody a práva, prizmatem Lisabonské smlouvy, 3. rozšířené vydání. Praha: Linde, 2012, s. 291

kteřou se organizace zabývá.⁷³ Věcná činnost Interpolu je omezena pouze článkem 3 ústavy ICPO-INTERPOL [I/CONS/GA/1956 (2017)]: „*Je přísně zakázáno, aby Organizace prováděla jakýkoli zásah nebo činnost politické, vojenské, náboženské nebo rasové povahy.*“⁷⁴

Prostřednictvím Interpolu, je tedy možné oslovit přímo 194 členských zemí a dožadovat MPS týkající se téměř jakékoliv trestné činnosti. Interpol tvoří centrála ve Francouzském Lionu a národní ústředny Interpolu v jednotlivých členských státech. V České republice zastupuje Interpol OMPS PP ČR. Jednotlivé státní ústředny Interpolu si předávají informace prostřednictvím zabezpečeného kanálu⁷⁵ napřímou mezi sebou.⁷⁶ Komunikační kanály Interpolu jsou využívány i v rámci mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních, a to i zemí, které jsou členy Evropské unie viz případová analýza v praktické části práce v podkapitole 4.4.2.2. Komunikační kanál Interpolu tzv. I-24/7 je pravděpodobně nejsilnější stránkou této organizace.

Jednou z mnoha silných stránek Interpolu jsou také mezinárodní sdílené databáze: „*Jedná se o databáze specializované na 1. osoby – zvláště hledané, pohřešované, mrtvoly a neznámé totožnosti, 2. jednotlivé případy, 3. umělecké předměty, 4. padělané bankovky, 5. movité identifikovatelné předměty (vozidla, zbraně atp.), 6. drogy a databáze DNA*

⁷² „Z Hlediska orgánů činných v trestním řízení v ČR je třeba volit cestu Interpolu vždy v případech, že dožádání směřuje do států mimo Schengenský prostor. popř. EU (typicky USA, Rusko, Ukrajina).“ Weiss, Michael, Schengenská spolupráce, stručný průvodce – služební pomůcka, Praha: Odbor Mezinárodní policejní spolupráce, 2016. s. 42

⁷³ „Policejní spolupráce v rámci Interpolu se realizuje ve všech sférách a oblastech policejní činnosti. Zahnuje především oblasti boje proti: terorismu, finanční kriminalitě, padělání měny nebo platebních karet, legalizaci výnosů z tr. činnosti, obchodování s lidmi, nelegální obchodování s drogami, ...“ Pikna, Bohumil, Vnitřní Bezpečnost v právu a politice Evropské unie, Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2016, s. 277

⁷⁴ Viz ustanovení článku 3 ústavy ICPO-INTERPOL [I/CONS/GA/1956 (2017)]

⁷⁵ „... se využívá i běžného telefonního a faxového spojení, pošty či internetu a dnes už i nově zavedeného komunikačního systému I-24/7.“ Pikna, Bohumil, Vnitřní Bezpečnost v právu a politice Evropské unie, Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2016, s. 278

⁷⁶ „Ty samozřejmě zásadně komunikují přímo mezi sebou“ Weiss, Michael, Schengenská spolupráce, stručný průvodce – služební pomůcka, Praha: Odbor Mezinárodní policejní spolupráce, 2016. s. 42

*Gateway... pro usnadnění elektronické výměny údajů o DNA.*⁷⁷ Do pátracích databází Interpolu mají čeští policisté přímý přístup prostřednictvím intranetového systému Policie ČR IS DOTAZY. České záznamy jsou do databází Interpolu zapisovány automatizovaně, případně pracovníky OMPS PP ČR.

Především databáze hledaných osob je velmi důležitá a její celosvětový rozsah je pro výkon pátrání mimo území schengenské spolupráce nenahraditelný. Celosvětově téměř nelze jiným způsobem pátrat po určité osobě či věci. V rámci Evropské unie je s touto databází srovnatelný schengenský informační systém (dále jen SIS). SIS je však územně omezen na členské země Schengenské spolupráce.

Ochranu osobních údajů při spolupráci v působnosti Interpolu ponechává organizace na jednotlivých státech.⁷⁸ V této oblasti musí státy projevit určitou schovívavost. Nelze předpokládat celosvětovou ochranu osobních údajů na úrovni nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES a na něj navazujících národních předpisů států Evropské unie.

Vyjma § 89 zákona o Policii ČR upravuje spolupráci Policie ČR s Interpolem především závazný pokyn Policejního prezidenta č. 78 ze dne 8. června 2009 o činnosti národní ústředny Interpolu.

V praktické rovině má Interpol problém s dodržováním lhůt pro odpovědi na žádosti. Z odborných kruhů jsou známy v celku časté případy, kdy ani po několikeré urgenci a několika měsících nedochází odpověď na dožádání. Zde vyvstávají problémy pro České policisty vzhledem k lhůtám pro prověřování a vyšetřování trestných činů stanovených trestním řádem.⁷⁹ *„Žádosti o spolupráci řeší příslušné složky dožádaného státu. Na těch také záleží jak, kdy a především zda vůbec bude dožádání vyřízeno.“*⁸⁰

⁷⁷ Pikna, Bohumil, Vnitřní Bezpečnost v právu a politice Evropské unie, Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2016, s. 280

⁷⁸ „Některé hlavní rozdíly mezi Interpolem a Europolem. Interpol: ...neexistence přímé regulace ochrany osobních údajů (je delegováno na národní úpravu)“... PIKNA, Bohumil, Evropský prostor bezpečnosti svobody a práva, prizmatem Lisabonské smlouvy, 3. rozšířené vydání. Praha: Linde, 2012, s. 296

⁷⁹ Viz ustanovení § 159 odstavce 1 písmena a) b) c) zákona č. 141/1961 Sb., o Trestním řízení soudním: „Policejní orgán je povinen prověřit skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, a) do dvou měsíců od jejich přijetí, jde-li o věc patřící do příslušnosti samosoudce, ... b) do tří měsíců, jde-li o jinou věc

Závěrem, z hlediska potřeb orgánů činných v trestním řízení České republiky na získávání informací a důkazů pro trestní řízení ze zahraničí je Interpol jednou z nejdůležitějších organizací MPS. Interpol má nejširší pole územní působnosti 194 států světa, které je možné oslovit zabezpečeným komunikačním kanálem a společnou pátrací databází. Problematickou stránkou je však dodržování lhůt při dožádání do ciziny, kdy velmi často dochází k neúměrným průtahům.

3.4.4 Evropský policejní úřad EUROPOL

O Evropské Policejním úřadu a aspektech jeho vývoje v kontextu vývoje Evropské unie bude hovořeno především v kapitole 3.5.

Z hlediska MPS je Europol zaměřen především na závažnou trestnou činnost, jeho: „... úkoly mohou zahrnovat: a) shromažďování, uchovávání, zpracovávání, analýzu a výměnu informací předávaných zejména orgány členských států nebo třetích zemí či subjektů; b) koordinaci, organizaci a provádění vyšetřování a operativních akcí, vedených společně s příslušnými orgány členských států nebo v rámci společných vyšetřovacích týmů, případně ve spojení s Eurojustem. ...“⁸¹

Obecně se tedy dá činnost Europolu shrnout jako shromažďování dat, jejich analýza a distribuce. Další činností je podpora vyšetřování. Věcné vymezení spočívá v: „*trestné činnosti dotýkající se dvou nebo více členských států, terorismu a těm formám trestné činnosti, které se dotýkají společného zájmu, jenž je předmětem některé politiky Unie, a při boji proti takové trestné činnosti,...*“⁸² Vymezení trestních činů, kterými se Europol zabývá je provedeno v příloze č. 1. NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v

patřící do příslušnosti okresního soudu, a c) do šesti měsíců, jde-li o věc patřící v prvním stupni do příslušnosti krajského soudu.“

⁸⁰ Weiss, Michael, Schengenská spolupráce, stručný průvodce – služební pomůcka, Praha: Odbor Mezinárodní policejní spolupráce, 2016. s. 42

⁸¹ Viz kapitola V článek 88, odst. 2 písm. a, b Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, 2012/C 326/01

⁸² Viz článek 3, odstavce 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady číslo 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV

oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV (tato příloha je přiložena jako Příloha č. 3 této práce). V této příloze jsou vymezeny téměř všechny závažné trestné činy, z hlediska potřeb trestního řízení v České republice lze takovýto rozsah považovat za dostačující.

V rámci podpory vyšetřování se lze setkat se zkratkou JITS: „*Společný vyšetřovací tým je nástroj mezinárodní spolupráce založený na dohodě mezi příslušnými orgány - soudními (soudci, státní zástupci, vyšetřovací soudci...) a orgány činnými v trestním řízení - dvou nebo více států, zřízenými na omezenou dobu a za konkrétním účelem, tedy provádět trestní vyšetřování v jednom nebo více zúčastněných státech.*“⁸³

Tyto vyšetřovací týmy mohou iniciovat jak justiční tak policejní orgány i samotné orgány Evropské unie. Na teamech JITS je možné pozorovat nadřazenost mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních k MPS. Jakmile je, ze strany policistů iniciováno jednání v rámci Europolu o mezinárodním vyšetřování, jsou k němu přizváni příslušní pracovníci justice a rozhoduje se, zda je daný případ vhodné ustanovit tým JITS. Team JITS samozřejmě pracuje pod dohledem justičních orgánů.

Z hlediska požadavků orgánů činných v trestním řízení České republiky je územní působnost Europolu v jeho hlavních činnostech vymezena územím členských států Evropské unie. Agentura má však uzavřeno velké množství smluv s různými státy a mezinárodními organizacemi a je tak schopna získat informace z různých zájmových oblastí, které mají vliv na páčání trestné činnosti v EU. Jako příklad může sloužit smlouva s Ruskou federací.⁸⁴

Z hlediska prověřování a vyšetřování trestné činnosti je Europol hlavním orgánem Evropské unie, ačkoliv své operativní akce provádí bez použití donucovacích prostředků a vždy společně s dotčenými členskými státy.⁸⁵

⁸³ Evropský policejní úřad, JOINT INVESTIGATION TEAMS - JITS [online]. <https://www.europol.europa.eu/> [cit. 2020-01-16]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/joint-investigation-teams>

⁸⁴ Agreement on co-operation between the European Police Office and the Russian Federation.

⁸⁵ Viz kapitola V článek 88, odst. 3 Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o Fungování Evropské unie, 2012/C 326/01 „*Jakákoli operativní akce Europolu musí být vedena ve spojení a po dohodě s orgány členských států,*

Požadavky na ochranu osobních a utajovaných informací jsou při spolupráci České republiky a Europolu zajištěny jak národní legislativou, tak i legislativou Evropské unie⁸⁶ (viz podkapitola 3.4.1).

Z hlediska požadavků na rychlost a efektivnost je Europol jednou z výkonnějších složek MPS a to především díky velkému počtu styčných důstojníků (viz podkapitola 3.4.7). Ti do spolupráce vnášejí osobní prvek, který ji značně zefektivňuje.

Spolupráci policistů Policie ČR s Europolem upravuje závazný pokyn policejního prezidenta číslo 183 ze dne 4. října 2011, o spolupráci s Evropským policejním úřadem.

Závěrem, Europol tvoří hlavní organizaci pro MPS v Evropské unii. Je zaměřen především na koordinaci vyšetřování, jeho podporu a analýzu kriminálně relevantních dat.

Z hlediska potřeb orgánů činných v trestním řízení České republiky je Europol důležitý především při spolupráci v rámci území států Evropské unie, kde má největší pravomoci a je to prostor jeho hlavního zájmu. Prostor, ze kterého je Europol schopen získávat kriminálně relevantní informace, je rozšířen na o území států, se kterými má uzavřeny dohoda např. USA, státy Schengenské spolupráce, které nejsou členy Evropské unie a další.

3.4.5 Mezinárodní policejní spolupráce za využití nástrojů Schengenské spolupráce

Schengenská spolupráce je jednou z nejvýznamnějších a nejhmatatelnějších spoluprací v rámci EU, která odstraněním kontrol na vnitřních hranicích přinesla naplnění myšlenky volného pohybu osob v EU. Otevřením hranic však vzniklo mnoho bezpečnostních rizik, a proto celou spoluprací prostupuje oblast bezpečnosti a justice, pro něž rozvoj schengenské spolupráce znamenal velký impuls k jejich rozvoji.

„Základním cílem Schengenu je tedy maximální liberalizace pohybu osob přes vnitřní hranice států schengenského prostoru, to ovšem předpokládá paralelní přijetí takových společných opatření, která by zabraňovala ohrožení vnitřní bezpečnosti a veřejného

jejichž území se týká. Používání donucovacích opatření spadá výlučně do pravomoci příslušných vnitrostátních orgánů.“

⁸⁶ „Některé hlavní rozdíly mezi Interpolem a Europolem. ... Europol: ... ochrana osobních údajů na unijní i národní úrovni. ... systém utajování informací.“ PIKNA, Bohumil, Evropský prostor bezpečnosti svobody a práva, prizmatem Lisabonské smlouvy, 3. rozšířené vydání. Praha: Linde, 2012, s. 296

pořádku v členských státech v návaznosti na možnost zneužívání volného přeshraničního pohybu ke kriminálním aktivitám. Tato opatření jsou označována jako kompenzační bezpečnostní opatření.⁸⁷ Mezi opatření, která zabraňují ohrožení vnitřní bezpečnosti, mimo mnoha dalších, patří i rozsáhlá opatření na poli MPS a mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních.

ČR se plně připojila k Schengenské spolupráci dne 21. prosince 2007.⁸⁸ MPS, která vznikla v návaznosti na rozvoj Schengenské spolupráce je decentralizovaná a je vedena komunikačními body pro Schengenskou spolupráci, kterými jsou národní ústředny SIRENE.⁸⁹ Druhým prvkem této spolupráce je Schengenský informační systém tzv. SIS.

„SIS (Schengenský informační systém) je společný pátrací systém, do něhož přispívají, a který povinně používají všechny bezpečnostní sbory členských států a orgány činné v trestním řízení na stejné úrovni, jako používají své vlastní, především pátrací systémy. SIS je v porovnání s ostatními systémy mimořádně efektivní ...právní závaznost požadavek druhého státu musí být zásadně realizován, tj. záznam v SIS za účelem zatčení má sílu evropského zatýkacího rozkazu.“⁹⁰ Národní ústředny SIRENE zajišťují potřebný servis a

⁸⁷ Pikna, Bohumil, Vnitřní Bezpečnost v právu a politice Evropské unie, Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2016, s 210

⁸⁸ „Dne 21. prosince 2007 se Česká republika plně zapojila do schengenské spolupráce. V noci z 20. na 21. prosince byly zrušeny kontroly na vnitřních hranicích. Na mezinárodních letištích v rámci letů uvnitř rozšířeného Schengenu zmizely hraniční kontroly 30. března 2008.“ Odbor komunikace o evropských záležitostech (OEZ) Úřadu vlády České republiky. Vstup ČR do Schengenu [online]. www. Euroskop.cz [cit. 2020-01-13]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8750/sekce/vstup-cr-do-schengenu/>

⁸⁹ Viz ustanovení článku 1, odst. 1 závazného pokynu Policejního prezidenta č. 76 ze dne 25. června 2007, kterým se upravuje o činnosti národní centrály SIRENE odboru mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky: „Národní centrála SIRENE zajišťuje výkon mezinárodní policejní spolupráce v rámci schengenského prostoru a Evropské unie, zejména je národním ústředním místem pro zajištění výměny doplňujících informací k záznamům v Schengenském informačním systému 1) a plní úkoly ústředního místa...“

⁹⁰ Weiss, Michael, Schengenská spolupráce, stručný průvodce – služební pomůcka, Praha: Odbor Mezinárodní policejní spolupráce, 2016. s. 7

koordinaci při provádění fyzického výkonu záznamů v SIS a další úkony jako koordinaci přeshraničního sledování⁹¹ a další činnosti.

MPS, která je vykonávána v působnosti národních ústředen SIRENE a SIS, se téměř nedá oddělit od mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech. Pikna uvádí k MPS v rámci SIRENE: „... se uskutečňuje ve čtyřech základních modalitách činnosti ve formách: výměny informací, sladění komunikační sítě, výměny styčných důstojníků, možnosti přeshraničního sledování a pronásledování osoby.“⁹² U prvních tří položek se jedná o MPS, čtvrtá položka však v České republice spadá do justiční oblasti.⁹³ Stejně tak vyvstává problém s dělením na mezinárodní policejní či justiční spolupráci v oblasti záznamů v SIS. Požadavky ve formě pátrání do databáze SIS vkládají policisté, provádějí v ní lustrace a požadavky svých zahraničních kolegů také vykonávají. Pokud se jedná například o zadržení osoby, tedy její omezení na osobních právech je celá věc v působnosti justičních orgánů v rámci evropského zatýkacího rozkazu.⁹⁴

„V rámci Evropy se jedná o nejpoužívanější prostředek mezinárodní policejní spolupráce.“⁹⁵ Statistiky OMPS PP ČR hovoří o tom, že 50% až 70% MPS je prováděno touto cestou.

⁹¹ Viz ustanovení § 62 odstavce 1 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: „Stanoví-li tak mezinárodní smlouva, může policejní orgán, který provádí sledování osob a věcí, překročit státní hranici a pokračovat ve sledování osob a věcí na území cizího státu...“

⁹² Pikna, Bohumil, Vnitřní Bezpečnost v právu a politice Evropské unie. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2016. s. 224

⁹³ Viz ustanovení § 158, písmena d, odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním: „Sledováním osob a věcí (dále jen "sledování") se rozumí získávání poznatků o osobách a věcech prováděné utajovaným způsobem technickými nebo jinými prostředky...“

⁹⁴ Viz ustanovení § 190, písmena a, b, zákona č. 104/2013 Sb. o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: „Evropským zatýkacím rozkazem se rozumí rozhodnutí a) soudu České republiky vydané za účelem zatčení a předání osoby z jiného členského státu do České republiky k trestnímu stíhání nebo k výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody, nebo b) justičního orgánu jiného členského státu vydané za účelem zatčení a předání osoby do tohoto členského státu k trestnímu stíhání nebo k výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody.“

⁹⁵ Policie ČR. SIS a SIRENE [online]. www.policie.cz [cit. 2020-02-10]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/sis-a-sirene.aspx>

Velký podíl jednotlivých možností Schengenské spolupráce na MPS je dán mnoha činiteli. Především se jedná o povinně využívaný, závazný Schengenský informační systém⁹⁶ a vysokou provázanost s justiční spoluprací.

Vyjma zákona o PČR upravuje spolupráci Policie ČR v rámci nástrojů MPS v působnosti Schengenského spolupráce především závazný pokyn policejního prezidenta číslo 71. z roku 2010, o národní součásti Schengenského informačního systému a závazný pokyn policejního prezidenta číslo 76. ze dne 25. června 2007, o činnosti národní centrály SIRENE OMPS PP ČR a další pokyny Policejního prezidenta. Celá spolupráce je velmi široká, proto ji upravuje celý soubor právních norem Evropské unie tzv. Schengenský aquis.⁹⁷

Závěrem, pro potřeby orgánů činných v trestním řízení České republiky je MPS cestou nástrojů schengenské spolupráce téměř nezbytná. Tuto nezbytnost lze pozorovat i u dalších států schengenského prostoru, dle statistik je to jedna z nejpoužívanějších forem MPS v EU.⁹⁸ To je dáno především společnou databází SIS, která má jasně daná pravidla, je povinná a aktuální. Vhodnou implementací této databáze do databází národních států, která nezatěžuje policisty dalšími kroky při lustracích, se značně zvyšuje rychlost, efektivita a plnění cílů dožádání cestou této spolupráce.

⁹⁶ „Zásadní roli má také to, že platí povinnost konat na základě záznamu v SIS. Tedy na základě záznamu v SIS je osoba zadržena, záznam v SIS má právní sílu evropského zatýkacího rozkazu.“ Policie ČR. SIS a SIRENE [online]. www.policie.cz [cit. 2020-02-10]. <https://www.policie.cz/clanek/sis-a-sirene.aspx>

⁹⁷ „Schengenský aquis: soubor právních předpisů tvořících základ schengenské spolupráce. Kromě Schengenské dohody, Schengenské prováděcí úmluvy a protokolů a úmluv o přistoupení k úmluvám ze strany nových států se jedná o rozhodnutí a prohlášení Výkonného výboru (zanikl na základě schengenského protokolu) a všechny následné legislativní akty EU/ES, u kterých je v preambuli uvedeno, že rozvádějí schengenské *aquis*.“ Odbor komunikace o evropských záležitostech (OEZ) Úřadu vlády České republiky. Schengenský slovníček [online]. www.euroskop.cz [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/180/sekce/schengensky-slovnicek/>

⁹⁸ „V roce 2016 centrály SIRENE řešily více než 200 tisíc zásahů na cizí záznamy v SIS (tj. vypátraných osob a věcí na požadavek druhého státu) – což je nárůst o 28% proti roku 2015 a nárůst o téměř 600% proti roku 2006 (tj. před rozšířením). V ČR pak centrála SIRENE řešila 6752 zásahů na cizí záznamy v ČR a 4639 zásahů na české záznamy v cizině – což je meziročně nárůst o necelých 20%.“ Policie ČR. SIS a SIRENE [online]. www.policie.cz [cit. 2020-02-10]. <https://www.policie.cz/clanek/sis-a-sirene.aspx>

Dalším faktorem úspěšnosti této spolupráce je oblast činnosti, které se spolupráce týká, pátrání po osobách a věcech. Z hlediska výkonu policejních činností je pátrání jedna z nejčastěji vykonávaných činností téměř všech složek policie.

Územní působnost nástrojů schengenské spolupráce přesahuje území Evropské unie, členy spolupráce jsou i některé nečlenské země EU jako Švýcarsko či Norsko.

3.4.6 Společná centra policejní a celní spolupráce

Nedílnou lokální součástí MPS v příhraničních regionech tvoří společná centra policejní a celní spolupráce. Společná centra policejní a celní spolupráce leží na hranicích států, jsou zřizovány, financovány a personálně zabezpečeny oběma státy.

Centra nejsou organizována z EU či jiným centrálním řízením, jsou plně v kompetenci národních států a jejich zřízení a činnosti jsou upraveny bilaterálními smlouvami.⁹⁹

„K dnešnímu dni je na Českých hranicích umístěno šest takovýchto center... Německo – Schwandorf, Petrovice-Bahratal, Polsko – Náchod-Kudova Zdroj, Chotěbuz, Rakousko – Mikulov-Drasenhofen, Slovensko – Hodonín-Holíč.“¹⁰⁰ Lokace jednotlivých center je zakreslená v následujícím Obrázek č. 3: Mapa společných center policejní a celní spolupráce.

Hlavní úkoly těchto center spočívají v lokální podpoře MPS v příhraničních oblastech, centra: *„Jsou zaměřena na výměnu základních informací (prověrky v policejních databázích) a podporu policejních činností (společné hlídky, společné operace) v oblasti kolem hranic.“¹⁰¹*

Společnými centry policejní a celní spolupráce státy kompenzují zrušení dohledu na svých státních hranicích způsobené schengenskou spoluprací.

⁹⁹ „... jejich vzniku předcházelo uzavření bilaterální smlouvy o policejní spolupráci, mezi danými sousedními státy a jednak uzavření dohody o samotném zřízení společného centra.“ Kalvodová, Věra, Hrušáková, Milana, a kol., Dokazování v trestním řízení - právní, kriminologické a kriminalistické aspekty. Brno: Masarykova univerzita, 2015. s. 453

¹⁰⁰ Kalvodová, Věra, Hrušáková, Milana, a kol., Dokazování v trestním řízení - právní, kriminologické a kriminalistické aspekty. Brno: Masarykova univerzita, 2015. s. 453

¹⁰¹ Weiss, Michael, Schengenská spolupráce, stručný průvodce – služební pomůcka, Praha: Odbor Mezinárodní policejní spolupráce, 2016. s. 45

Obrázek č. 3: Mapa společných center policejní a celní spolupráce

Zdroj: <https://docplayer.cz/68441874-Norske-granty-program-cz-14-motto-policie-cr-pomahat-a-chranit.html>

Silná stránka těchto center spočívá v tom, že dokáží na daný požadavek o MPS reagovat v řádu minut a např. udělat efektivní opatření na záchyt pachatele ujíždějícího ze sousedního státu. Nezanedbatelná je také jejich jazyková vybavenost, centra jsou často využívána jako místa přeshraničních setkání policistů, například k jednání, při kterých pracovníci center dokáží plnohodnotně tlumočit.

Závěrem, společná centra policejní a celní spolupráce mají vymezené územní působíště na příhraniční oblasti. Rozsah jejich věcného zaměření je především v oblasti výkonu služby pořádkové policie, jsou však využívána jako místa přeshraničních jednání, jako předávací místa v rámci evropského zatýkacího rozkazu¹⁰² a při dalších činnostech v působnosti MPS. Jejich silná stránka spočívá v rychlosti, v jaké jsou schopny předat informaci mezi státy a případně zorganizovat opatření k zamezení trestné činnosti v příhraničních regionech. Požadavky na předávání a uchovávání utajovaných a osobních informací kladená na tyto centra jsou v působnosti národních předpisů a předpisů Evropské unie.

¹⁰² „Kromě Schwandorfu, který neleží přímo na hranicích, jsou tato pracoviště používána mimo jiné jako předávací místa pro výkon EZR.“ Weiss, Michael, Schengenská spolupráce, stručný průvodce – služební pomůcka, Praha: Odbor Mezinárodní policejní spolupráce, 2016. s. 45

3.4.7 Styční důstojníci

Jednou z velice rozšířených forem MPS je využití styčných důstojníků.¹⁰³ Policie ČR v současné době rozeznává tři druhy styčných důstojníků a to styčný důstojník pro MPS, styčný důstojník pro migraci a doklady a národního experta policie.¹⁰⁴ Vzhledem k zaměření této diplomové práce bude za styčného důstojníka dále označován pouze styčný důstojník působící na poli MPS.

Policie ČR má v současné době devatenáct styčných důstojníků v zahraničních diplomatických sborech a při mezinárodních policejních organizacích.

Styční důstojníci cizích policejních sborů působí samozřejmě také v ČR. Jako příklad může sloužit styčný důstojník Americké Federal Bureau of Investigation při Americké ambasádě v Praze.¹⁰⁵

Vyjma styčných důstojníků Policie ČR, může dožadující policista pro MPS využít i styčné důstojníky jiných států EU,¹⁰⁶ případně i policejní styčné důstojníky jiných států působící na území ČR.

¹⁰³ Viz článek 2 závazného pokynu policejního prezidenta č. 98 ze dne 8. července roku 2010, kterým se upravuje činnost a úkoly styčných důstojníků a zásady jejich součinnosti s útvary Policie České republiky: „*Styčným důstojníkem se pro účely tohoto závazného pokynu rozumí příslušník a zaměstnanec policie vyslaný k výkonu činnosti v zahraničí v souvislosti s plněním úkolů policie v oblasti mezinárodní policejní spolupráce nebo v oblasti migrace a dokladů ... Styční důstojníci Policie ČR působí v zahraničí při zastupitelských úřadech České republiky, při bezpečnostních sborech jiných států a při mezinárodních organizaci.*“

¹⁰⁴ Viz článek 2 odst. 2 závazného pokynu policejního prezidenta č. 98 ze dne 8. července roku 2010, kterým se upravuje činnost a úkoly styčných důstojníků a zásady jejich součinnosti s útvary Policie České republiky: „*Podle věcné působnosti se rozlišuje a) styčný důstojník pro mezinárodní policejní spolupráci 2), který je řízen ředitelem úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky (dále jen „úřad služby kriminální policie a vyšetřování“), b) styčný důstojník pro migraci a doklady 3), který je řízen ředitelem Služby cizinecké policie, c) národní expert policie, který je řízen vedoucím odboru mezinárodních vztahů Policejního prezidia České republiky (dále jen „odbor mezinárodních vztahů“)*“

¹⁰⁵ Federal Bureau of Investigation. Overseas Offices [online].www.fbi.gov [cit. 2019-09-11]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/contact-us/legal-attache-offices>

¹⁰⁶ Viz článek 2 odst. 9 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 98 ze dne 8. července roku 2010, kterým se upravuje činnost a úkoly styčných důstojníků a zásady jejich součinnosti s útvary Policie České republiky: „*Požádat o výměnu informací lze i styčného důstojníka jiného členského státu Evropské unie působícího ve státě, do kterého nebyl český styčný důstojník vyslán.,,*“

Komunikace prostřednictvím styčných důstojníků se uskutečňuje standardními komunikačními kanály. Rozdíl je v urgentnosti žádostí, které se dělí na dva základní druhy: velmi pilné a běžné.¹⁰⁷ Zde narážíme na problém „plnění lhůt“, jako jedné z nejproblematictějších stránek MPS. Práce styčných důstojníků je v rámci MPS jedním z flexibilnějších způsobů komunikace, především kvůli osobní jejich angažovanosti.

Styční důstojníci jsou nedílnou součástí MPS, vnášejí do ni osobní prvek a především efektivnost. O jejich důležitosti vypovídá i jejich zastoupení v Europolu. Europol má v současné době něco přes 1000 zaměstnanců a je k němu přiděleno 220 styčných důstojníků.¹⁰⁸ Z celkového počtu pracovníků, kteří pracují v Europolu je více než 1/6 styčných důstojníků. Je tedy evidentní, že styční důstojníci mají v MPS nezastupitelnou roli.

Závěrem, v MPS působí několik velkých subjektů, které svoji činnost rozvinuly v posledních třech desetiletích. Velký rozmach organizací MPS však nevytlačil klasickou přímou vazbu mezi bezpečnostními sbory a organizacemi pomocí styčných důstojníků, právě naopak. S rostoucím počtem organizací MPS roste i počet styčných důstojníků.

Územní vymezení působnosti styčných důstojníků je dané zemí či organizací, ve které působí, případně dalšími zeměmi, pro které jsou akreditováni. Věcné vymezení je zaměřeno především na závažnou trestnou činnost a tvorbu kontaktů.

Požadavky na rychlost efektivnost a plnění cílů jednotlivých dožádání, nelze posoudit vzhledem k subjektivitě a odlišnosti jednotlivých dožádání. Protože se jedná většinou o přímé kontakty, lze však předpokládat nadprůměrné plnění těchto požadavků.

Ochrana osobních a utajovaných údajů při spolupráci v působnosti styčných důstojníků spočívá v úpravě národními legislativami.

¹⁰⁷ Viz článek 16 odst. 7 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 98 ze dne 8. července roku 2010, kterým se upravuje činnost a úkoly styčných důstojníků a zásady jejich součinnosti s útvary Policie České republiky: „Žádosti se klasifikují podle stupně pilnosti na a) velmi pilné – vyřizují se ve lhůtě do 24 hodin, b) běžné – vyřizují se ve lhůtě do 30 dnů.,,

¹⁰⁸ „Europol má více než 1 000 zaměstnanců a je k němu přiděleno 220 styčných důstojníků Europolu.“ Europol. About Europol [online]. <https://www.europol.europa.eu/> [cit. 2019-11-05]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/cs/about-europol>

3.4.8 FRONTEX

Součástí institucionalizované MPS v Evropské unii se stává i agentura Evropské unie Frontex, jejímž: „*primárním cílem je ochrana vnějších hranic v návaznosti na boj s nelegální migrací občanů třetích zemí na území unie.*“¹⁰⁹

Z hlediska koncepce Evropské unie je Frontex jedním z hlavních pilířů integrovaného systému řízení vnějších hranic,¹¹⁰ jako jedné z priorit v prostoru Svobody bezpečnosti a práva, který EU vyvíjí vzhledem k rozvoji Schengenské spolupráce a k současné rostoucí migraci z rozvojových zemí do unie. Vzhledem k současným trendům v oblasti migrace a trestné činnosti s ní provázané, bude mít tato větev MPS rostoucí charakter. Důkazem toho je i to, že Frontex se v současnosti stává prvním uniformovaným sborem Evropské unie.¹¹¹ V oblasti MPS se potenciální činnost této agentury přibližuje směrem k Schengenské spolupráci především v oblasti pátrání, při kontrolách osob na hranicích či v jiném místě působnosti agentury.

Důležitou oblastí, stejně tak jako u všech sborů policejního typu, je také sdílení zpravodajských informací: „*Agentura sdílí zpravodajské informace získané na hranicích s příslušnými vnitrostátními orgány, Europolem a dalšími evropskými agenturami. To zahrnuje informace o osobách podezřelých z účasti na trestné činnosti, jako je pašování*

¹⁰⁹ Pikna, Bohumil, Vnitřní Bezpečnost v právu a politice Evropské unie. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2016. s. 240

¹¹⁰ Viz ustanovení článku 77. odst. 1 písmena c o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, 2012/C 326/01 „*Unie rozvíjí politiku s cílem: postupně zavést integrovaný systém řízení vnějších hranic.*“

¹¹¹ „*Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex) dnes zahájila nábor do nově vznikajících vlastních bezpečnostních složek. Agentura v první fázi nabere 700 pohraničnicků, kteří pocházejí z EU či ze zemí, které patří do schengenského prostoru. Ten v současnosti sdružuje kromě 22 zemí EU také Island, Norsko, Švýcarsko a Lichtenštejnsko. Po naléhání lídrů zemí EU navrhla loni v září Evropská komise, aby měl Frontex vlastní oddíly v počtu 10.000 lidí. Návrh letos v dubnu schválil Evropský parlament. Do roku 2021 plánuje mít agentura 5000 vlastních příslušníků a do roku 2027 chce dosáhnout cílového stavu.*“ Odbor komunikace o evropských záležitostech (OEZ) Úřadu vlády České republiky. Agentura Frontex zahájila nábor do první uniformované složky EU [online]. Euroskop.cz. [cit. 2019-11-01]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8962/33922/clanek/agentura-frontex-zahajila-nabor-do-prvni-uniformovane-slozky-eu>

*migrantů, obchodování s lidmi a terorismus.*¹¹² Frontex tak tvoří jeden z kamínek bezpečnostní mozaiky Evropské unie. Stálé sbory Frontexu, které v současné době vznikají spolu se sbory, které v její působnosti vysílají jednotlivé národní státy do místa migračních toků, zajišťují plnění úkolů v oblasti pátrání formou SIS jako nástroje schengenské spolupráce a získávání informací o zájmových osobách. Informace následně předávají do databází Europolu a odtud slouží jednotlivým policejním sborům.

Závěrem, agentura Frontex, ačkoliv nebyla zamýšlena jako agentura pro MPS, působí v místech migračních toků, kde se dá předpokládat pohyb kriminálně závadových osob a páčání trestné činnosti s velkým mezinárodním přesahem. Agentura má tedy nezastupitelnou roli v získávání kriminalisticky relevantních informací z těchto míst a pátrání po osobách cestou Schengenského informačního systému a sdílení informací cestou Europolu.

Agentura Frontex má proměnlivé územní vymezení, dle toho, kam je vyslána k podpoře ochrany vnějších hranic Schengenské spolupráce. Věcné vymezení není u této agentury přesně dané, především se však jedná o trestnou činnost v souvislosti s nelegální migrací.

Z hlediska zájmů České republiky na MPS tedy především rychlost, efektivnost, plnění cílů jednotlivých dožádání, se agentura Frontex jako rozvíjející forma spolupráce téměř nedá hodnotit. Zájem na ochranu osobních a utajovaných údajů je standardně plněn dle legislativy Evropské unie.

3.4.9 Přímé kontakty

Přestože MPS má mnoho institucionalizovaných kanálů pro výměnu informací, je stále možné využít i kanály, které nejsou nijak institucionalizované, především se jedná o spolupráci na bázi osobní znalosti mezi policisty v jednotlivých zemích: „...i dnes se však stále používají neformální osobní kontakty členů bezpečnostních sborů, především v rámci sousedních států (tzv. „old boys network“).“¹¹³

¹¹² Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž. Frontex – Hlavní úkoly, [online]. www.frontex.europa.eu [cit. 2019-11-01]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/cs/co-delame/hlavni-ukoly/>

¹¹³ Kalvodová, Věra, Hrušáková, Milana, a kol., Dokazování v trestním řízení - právní, kriminologické a kriminalistické aspekty. Brno: Masarykova univerzita, 2015. s. 448.

Tato forma spolupráce není upravena žádným interním předpisem Policie ČR, její právní úprava spočívá v § 89 zákona o PČR: „*Policie při plnění svých úkolů spolupracuje s ...zahraničními bezpečnostními sbory a dalšími příslušnými zahraničními subjekty.*“¹¹⁴ Ačkoliv se tato spolupráce může jevit svým způsobem neúřední, zákon ji umožňuje jako spolupráci se zahraničními bezpečnostními sbory.

Forma spolupráce prostřednictvím kontaktů na kolegy v cizině vyžaduje, aby požadovaný úkon nebyl příliš časově náročný. Dalším požadavkem je dobrá jazyková vybavenost policistů. Tato spolupráce je využívána především pro svoji rychlost u méně náročných dožádání MPS.

I přes velký počet možností jak navázat MPS, nezanikají ani staré možnosti spolupráce jako přímé osobní kontakty. Tyto přímé osobní kontakty většinou vznikají jako druhotný efekt MPS při různých mezinárodních policejních školení, v rámci mezinárodních pracovních skupin a mezinárodních vyšetřování.

Přímé osobní kontakty jsou vzhledem k požadavkům orgánů činných v trestním řízení České republiky na MPS považovány za velmi rychlé a efektivní, jejich využití je však limitováno na jednodušší dožádání.

3.5 Europol jako páteř evropské policejní spolupráce vybrané aspekty jeho právních základů

3.5.1 Vybrané aspekty postavení Evropského policejního úřadu v právu Evropské unie

Europol má v bezpečnostní hierarchii Evropské unie a v MPS nezastupitelnou roli, ta mu byla určena Amsterodamskou smlouvou. „*Amsterodamská smlouva měnila spolupráci v oblastech justice a vnitřních věcí tím, že vyhláší cíl vybudovat prostor svobody, bezpečnosti a práva, při jehož realizaci byla Europolu přisouzena jedna z rozhodujících úloh. Europol měl nyní nejen informace evidovat, ale i zpracovávat a využívat pro účely*

¹¹⁴ Viz ustanovení § 89 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

policejně operativní a vyšetřování a přiznávala se mu explicitně ústřední úloha v oblasti policejní spolupráce.“¹¹⁵

Postavení Europolu jako ústředního orgánu pro MPS v prostoru Evropské unie trvá do dnešních dnů: *„Důležitost postavení a role Europolu pro bezpečnost unie potvrzují též zásadní politické dokumenty pro oblast prostor svobody bezpečnosti a práva – Strategické směry 2020, nebo Evropský program pro bezpečnost (2015-2020). Členské státy by měly Europol využívat jako prvotní kanál ke sdílení informací v oblasti vymáhání práva v celé unii ...*“¹¹⁶

Současná právní úprava činnosti Europolu spočívá především v článku 88 Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie.¹¹⁷

Maastrichtská smlouva upravuje vznik Europolu ve své hlavě: *„VI – ustanovení o spolupráci na poli spravedlnosti a vnitřních věcí“*,¹¹⁸ zde je v článku K.1 vymezena oblast jenž souvisí se zavedením opatření v oblasti volného pohybu osob: *„Za účelem dosažení cílů Unie, zejména volného pohybu osob, a aniž jsou dotčeny pravomoci Evropského společenství, považují členské státy za záležitosti společného zájmu tyto oblasti:“*.¹¹⁹

Smlouva dále vyjmenovává všechny oblasti spolupráce, ve kterých bude EU figurovat tak, aby bylo dosaženo volného pohybu osob a kompenzována rizika vzniklá volným pohybem osob. Mimo jiné se jedná o problematiky: *„7. justiční spolupráci v trestních věcech, 8. celní spolupráci, 9. policejní spolupráci za účelem prevence a boje proti terorismu, nezákonnému obchodování s drogami a jinými závažnými formami mezinárodního zločinu, případně včetně některých aspektů celní spolupráce, v souvislosti s organizací celo*

¹¹⁵ Pikna, Bohumil, Vnitřní Bezpečnost v právu a politice Evropské unie, Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2016, s. 249

¹¹⁶ PIKNA, Bohumil, Vnitřní Bezpečnost v právu a politice Evropské unie, Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2016, s. 249

¹¹⁷ Viz ustanovení článku 88, odst. 1 Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, 2012/C 326/01: *„Posláním Europolu je podporovat a posilovat činnost policejních orgánů a jiných donucovacích orgánů členských států, jakož i jejich vzájemnou spolupráci při předcházení závažné trestné činnosti dotýkající se dvou nebo více členských států, terorismu a těm formám trestné činnosti, které se dotýkají společného zájmu, jenž je předmětem některé politiky Unie, a při boji proti takové trestné činnosti.“*

¹¹⁸ Viz ustanovení hlavy VI. Smlouvy o evropské unii, 92/C 191/01

¹¹⁹ Viz ustanovení hlavy VI. článku, K. 1, Smlouvy o Evropské unii, 92/C 191/01

unijního systém pro výměnu informací v rámci Evropského policejního úřadu (Europol). ¹²⁰

Tímto byly právně, na úrovni Evropské unie, ukotveny různé předchozí formy MPS států Evropské unie jako například skupiny TREVI.¹²¹

Z Maastrichtské smlouvy vychází předpis upravující vznik a činnost Europolu fakticky. Tímto předpisem se stala úmluva založená na článku K.3 smlouvy o Evropské unii o zřízení Evropského policejního úřadu (dále jen Úmluva o Europolu) ze dne 26. července 1995.¹²² Tato: „*Úmluva vstoupila v platnost 1. října 1998 a 1. července 1999 Europol zahájil v plném rozsahu svou činnost.*“¹²³

Úmluva o Europolu byla později doplněna protokolem vypracovaném na základě článku 43 odst. 1 Úmluvy o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu) ze dne 30. listopadu 2000 a protokolem, kterým se mění Úmluva o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu) a Protokolu o výsadách a imunitách Europolu, členů jeho orgánů, náměstků ředitele a zaměstnanců Europolu ze dne 28. listopadu 2002.

V této době před rokem 2004 vrcholila přístupová jednání České republiky a dalších devíti kandidátských zemí na přistoupení k Evropské unii: „*předvstupní proces s deseti kandidátskými státy včetně ČR byl ukončen na zasedání Evropské rady ve dnech 12. - 13. prosince 2002 v Kodani. Zde byly uzavřeny všechny vyjednávací kapitoly včetně přechodných období, která poskytla novým členským zemím delší lhůtu k úspěšnému*

¹²⁰ Viz ustanovení hlavy VI. článku, K. 1, odst. 7 až 9, Smlouvy o Evropské unii, 92/C 191/01

¹²¹ „...*TREVI podle francouzského ekvivalentu „terorismus“, „extremismus“, a „mezinárodní násilí“ sloužila jako platforma pro výměnu informací mezi policejními a zpravodajskými službami.*“ Jelínek, Jiří., Gřivna, T., Herczeg, J., Navrátilová, J., Syková, A., et. al., Trestní právo Evropské Unie. Praha: Leges, 2014, s. 93

¹²² Viz úmluva o zřízení Evropského policejního úřadu, 95/C 316/01

¹²³ Senát Parlamentu České republiky. Vládní návrh, kterým se Parlamentu České republiky předkládá k vyslovení souhlasu návrh na přístup České republiky k Úmluvě založené na článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu) ze dne 26. července 1995 a k jejím protokolům [online]. www.senat.cz [cit. 2019-12-22]. Dostupné z: https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=25516&id_var=21956

vyrovnání se všemi závazky vyplývajícími z členství v EU. Evropská rada rozhodla v souladu se stanoviskem Komise o přijetí 10 nových členských států k datu 1. 5. 2004.¹²⁴

V tomto stavu věcí, jako kandidátská země ČR navázala spolupráci s Europol.

3.5.2 Navázání spolupráce České republiky s Europol

Po roce 2000 České státní orgány velmi intenzivně pracovaly na přípravě vstupu České republiky do Evropské unie a s tím spojenými organizacemi, mezi které spadá samozřejmě i Europol.

„Poté, co byly splněny všechny nezbytné legislativní náležitosti, byla „Smlouva o spolupráci mezi Českou republikou a Europol“ podepsána... v Praze dne 5. 3. 2002.“¹²⁵

Tato dočasná právní úprava vztahu spolupráce České republiky a Europolu trvala téměř dva a půl roku. Její platnost byla ukončena dne 1. září 2004.¹²⁶ Jakmile vstoupila mezinárodní smlouva o spolupráci mezi Českou republikou a Europol v platnost,¹²⁷ začala Policie ČR činit faktické kroky k naplnění této spolupráce, především *„zřídilo Policejní prezídium České republiky kontaktní bod pro Europol, na odboru mezinárodní policejní spolupráce. V září 2002 vyslala Policie České republiky styčného důstojníka na centrálu Europolu v Haagu, kde začal působit od 1. 10. 2002.“¹²⁸* Tím došlo k praktickému navázání spolupráce.

¹²⁴ Odbor komunikace o evropských záležitostech (OEZ) Úřadu vlády České republiky. Vstup ČR do EU [online]. www.Euroskop.cz. [cit. 2019-12-22]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/803/sekce/vstup-cr-do-eu/>

¹²⁵ Činčár Pavel. Příprava Policie České republiky na přistoupení k úmluvě o Europolu. Bulletin Národní protidrogové centrály.[online]. 2004, roč. X, č. 2. [cit. 2019-12-24]. Dostupný z: <https://www.policie.cz › soubor › bulletin-npc-2-04>

¹²⁶ Viz úvodní ustanovení mezinárodní smlouvy č. 72/2005 Sb. m. s., o přístupu České republiky k Úmluvě založené na článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu) ze dne 26. července 1995 a k jejím protokolům

¹²⁷ Viz mezinárodní smlouva č. 108/2002 Sb. m. s. o spolupráci mezi Českou republikou a Evropským policejním úřadem

¹²⁸ Činčár Pavel. Příprava Policie České republiky na přistoupení k úmluvě o Europolu. Bulletin Národní protidrogové centrály.[online]. 2004, roč. X, č. 2. [cit. 2019-12-24]. Dostupný z: <https://www.policie.cz › soubor › bulletin-npc-2-04>

3.5.3 Přistoupení České republiky k Úmluvě o Europolu

Po roce 2002 již gradovaly přípravy na vstup České republiky do Evropské unie a jí zřizovaných organizací. Tím pro vstupní země vzniklo mnoho povinností: *“Všechny přistupující země musí okamžitě zahájit vnitrostátní ratifikační proces Úmluvy o Europolu, tak, aby mohly okamžitě poté, co se stanou členskými zeměmi Evropské Unie k 1. 5. 2004, uložit u generálního tajemníka Rady Evropské Unie své přístupové listiny k této úmluvě a jejím dodatkovým protokolům.”*¹²⁹

Nutnost přistoupit k Úmluvě o Europolu a následujícím protokolům vydaným k této úmluvě je dána závazky ze smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii.¹³⁰

ČR přistoupila k úmluvě o Europolu, protokolu vypracovanému na základě článku 43 odst. 1 úmluvy o zřízení Evropského policejního úřadu ze dne 30. listopadu 2000 a protokolu o výsadách a imunitách Europolu, členů jeho orgánů, náměstků ředitele a zaměstnanců Europolu ze dne 28. listopadu 2002 (dále jen úmluva o Europolu) vyhlášenou mezinárodní smlouvou č. 72/2005 Sb. m. s.¹³¹

¹²⁹ Činčár Pavel. Příprava Policie České republiky na přistoupení k úmluvě o Europolu. Bulletin Národní protidrogové centrály.[online]. 2004, roč. X, č. 2. [cit. 2019-12-24]. Dostupný z: <https://www.policie.cz › soubor › bulletin-npc-2-04>

¹³⁰ Viz ustanovení článku. 3 odstavce 4 Smlouvy mezi Belgickým královstvím, Dánským královstvím, Spolkovou republikou Německo, Řeckou republikou, Španělským královstvím, Francouzskou republikou, Irskem, Italskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím, Nizozemským královstvím, Rakouskou republikou, Portugalskou republikou, Finskou republikou, Švédským královstvím, Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irsku (členskými státy Evropské unie) a Českou republikou, Estonskou republikou, Kyperskou republikou, Lotyšskou republikou, Litevskou republikou, Maďarskou republikou, Republikou Malta, Polskou republikou, Republikou Slovinsko, Slovenskou republikou o přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky k Evropské unii, Úřední věstník L 236, 23/09/2003 S. 0017 - 0930: *„Ve vztahu ke smlouvám nebo nástrojům z oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí, které jsou neodmyslitelným předpokladem dosažení cílů Smlouvy o EU, se nové členské státy zavazují: — přistoupit k těm, které jsou ke dni přistoupení otevřené k podpisu stávajícím členským státům, a k těm, které Rada v souladu s hlavou VI Smlouvy o EU vypracovala a doporučila k přijetí členským státům; ...“*

¹³¹ Viz mezinárodní smlouva publikovaná pod č. 72/2005 Sb. m. s., smlouva o přistoupení k úmluvě o zřízení Evropského policejního úřadu

„Vláda ČR vyslovila souhlas s přístupem k Úmluvě o Europolu, ... svým usnesením č. 57 ze dne 14. ledna 2004“¹³²

Návrh této smlouvy byl předložen v lednu roku 2004 oběma komorám Parlamentu České republiky, prošel řádným schvalovacím procesem a byl ratifikován.¹³³ Souhlas obou komor Parlamentu České republiky byl doručen prezidentovi republiky Václavu Klausovi dne 11. května 2004: *Listina o přístupu České republiky k Úmluvě, podepsaná prezidentem republiky dne 24. května 2004, byla uložena u generálního tajemníka Rady Evropské unie, deponitáře Úmluvy, dne 28. května 2004. Úmluva vstoupila v platnost na základě svého článku 45 odst. 3 dne 1. října 1998. Pro Českou republiku vstoupila v platnost v souladu s ustanovením článku 46 odst. 4 dne 1. září 2004.*¹³⁴ V tento den se tedy ČR stala plnohodnotným členem Evropského policejního úřadu.

3.5.4 Změny legislativy v souvislosti s přístupem České republiky k úmluvě o Europolu

Přistoupením k úmluvě o Europolu nastala nutnost revidovat některé zákony související s mezinárodní policejní spoluprací, především se jednalo o tehdy platný zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. Pro velké množství změn a zpřehlednění zákona o Polici ČR dne 4. dubna 2001 vstoupilo v účinnost úplné znění zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, č. 122/2001 Sb., jak vyplývá z pozdějších změn.

Toto znění zákona o Policii ČR věnuje MPS hlavu č. 7, která vymezuje MPS: „VZTAHY POLICIE K ZAHRANIČÍ, § 48 odst. a, Policie je při plnění svých úkolů oprávněna

¹³² Senát České republiky, Vládní návrh, kterým se Parlamentu České republiky předkládá k vyslovení souhlasu návrh na přístup České republiky k Úmluvě založené na článku K.3 smlouvy o Evropské unii o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu) ze dne 26. července 1995 a k jejím protokolům [online]. <https://www.senat.cz>. [cit. 2019-12-15]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=25516>

¹³³ „Ratifikace – potvrzení mezinárodní smlouvy státem, jehož zplnomocněný představitel ji již sjednal; souhlas státu být smlouvou vázán“ Bradnová, Hana, et. al. Encyklopedický slovník. vyd. Praha, Odeon, 1993, s. 909

¹³⁴ Viz úvodní ustanovení mezinárodní smlouvy publikované pod č. 72/2005 Sb. m. s., smlouva o přistoupení k úmluvě zřízení Evropského policejního úřadu

*spolupracovat s mezinárodní organizací Interpol, s jinými mezinárodními organizacemi a zahraničními bezpečnostními sbory.*¹³⁵

Takto konstituované znění úvodního paragrafu o MPS umožňuje navázat spolupráci s téměř jakoukoliv organizací či státem. Z hlediska pozdějšího vývoje se toto jeví jako předzvěst věcí budoucích, především tedy evropské integrace a přístupu České republiky do těchto integračních procesů.

Analýzou tehdy platného zákona o Policii ČR, byl z hlediska Europolu shledán problém s úrovní ochrany osobních údajů Policií ČR, což je obecně v činnosti státních orgánů jedna z velmi citlivých problematik: „V článku 14 Úmluvy o Europolu je zakotvena povinnost každého členského státu přijmout v rámci svých vnitrostátních předpisů opatření nezbytná pro zpracovávání osobních údajů v rámci Úmluvy o Europolu tak, aby byl zajištěn standard ochrany údajů, který odpovídá přinejmenším standardu ochrany obsaženému v Úmluvě o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat ze dne 28. ledna 1989. Zároveň má být přihlédnuto k doporučení Rady ze dne 17. září 1987 o používání osobních údajů v policejní oblasti.“¹³⁶

Tato povinnost a nedostatek v tehdejších zákoně se projevil ve změně zákona o Policii ČR již v době „...přípravy Smlouvy o spolupráci mezi ČR a Evropským policejním úřadem ze dne 5. března 2002. Změny se týkaly zejména zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o policii), konkrétně pak úpravy zajištění ochrany osobních údajů zpracovávaných Policií ČR (hlava pátá, ustanovení § 42g až 42m).“¹³⁷

¹³⁵ Viz ustanovení § 48 odst. a zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky ve znění úplného znění č. 122/2001 Sb. Úplné znění zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, jak vyplývá z pozdějších změn

¹³⁶ Senát České republiky, Vládní návrh, kterým se Parlamentu České republiky předkládá k vyslovení souhlasu návrh na přístup České republiky k Úmluvě založené na článku K.3 smlouvy o Evropské unii o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu) ze dne 26. července 1995 a k jejím protokolům [online]. <https://www.senat.cz>. [cit. 2019-12-15]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=25516>

¹³⁷ Senát České republiky, Vládní návrh, kterým se Parlamentu České republiky předkládá k vyslovení souhlasu návrh na přístup České republiky k Úmluvě založené na článku K.3 smlouvy o Evropské unii o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu) ze dne 26. července 1995 a k jejím protokolům [online]. <https://www.senat.cz>. [cit. 2019-12-15]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=25516>

Novela zákona o Polici ČR byla provedena zákonem č. 60/2001 Sb., kterým se změnil zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, v odborných kruzích je tato novela pojmenována jako „euronovela“ zákona o polici.¹³⁸

Dne 1. 1. 2009 nabyla účinnosti hlavní část zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, která mimo mnoha jiných zákonů samozřejmě zrušila i původní zákon o Policii ČR č. 283/1991 Sb., zákon České národní rady o Policii České republiky. Nový policejní zákon v sobě obsahuje již veškeré potenciální činnosti pro fungování PČR v prostředí Evropské unie.

3.5.5 Úprava přistoupení České republiky k úmluvě o Europolu v interních aktech Policie ČR

V návaznosti na vznik nových právních skutečností souvisejících s přistoupení České republiky bylo Policejní prezidium České republiky nuceno vydat interní předpis k výkonu MPS cestou Europolu. To je standardní postup policejního managementu, kterým reaguje na vývoj legislativy. Především z důvodu jednotnosti výkladu práva pro praktické činnosti příslušníků Policie ČR a stanovení řádných procesů při spolupráci Policie ČR s Europolem.

Mezinárodní smlouva o přistoupení České republiky k úmluvě o Europolu a tehdy platný zákon č. 283/1991 o Policii ČR, byly doplněny závazným pokynem Policejního prezidenta č. 124/2009 o spolupráci s Evropským policejním úřadem.

Původní závazný pokyn byl zrušen závazným pokynem policejního prezidenta č. 183 ze dne 4. října 2011 o spolupráci s Evropským policejním úřadem,¹³⁹ podle kterého se postupuje v rámci Policie ČR dodnes.

¹³⁸ Tamtéž

¹³⁹ Viz ustanovení článku 17, závazného pokynu policejního prezidenta č. 183 ze dne 4. října 2011, o spolupráci s Evropským policejním úřadem.: „Zrušuje se závazný pokyn policejního prezidenta č. 124/2009, o spolupráci s Evropským policejním úřadem.“

3.5.6 Současná právní úprava činnosti Europolu

Současná právní úprava fungování Evropského policejního úřadu spočívá v nařízení Evropského parlamentu a Rady číslo 794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV.

Na nejnovější právní úpravě lze pozorovat změny v bezpečnostní oblasti v rámci Evropské unie. Zakládající úmluva založená na článku K.3 smlouvy o Evropské unii o zřízení Evropského policejního úřadu ze dne 26. července musela být ratifikována jako mezinárodní smlouva. Nová úprava spočívá v nařízení¹⁴⁰ Evropského parlamentu a Rady.

3.6 Závěr

Za posledních 30 let se značně rozrostly požadavky na orgány činné v trestním řízení v oblasti získávání informací a důkazů pro trestní řízení v zahraničí. To je dáno především trestnou činností, spojenou s vývojem elektronických komunikačních sítí, výpočetní techniky a celkově zvýšenou mobilitou obyvatelstva.

Orgány činné v trestním řízení postupují při získávání informací a důkazů pro trestní řízení dle trestního práva procesního v jednotlivých zemích. Tyto procesy a zvyky trestního práva se liší stát od státu. To způsobuje značné problémy při získávání informací a důkazů pro trestní řízení v cizích státech, jak je uvedeno v podkapitole 3.1.1.

Důkazy a informace jsou získávány mezinárodní spoluprací orgánů činných v trestním řízení. Mezinárodní spolupráce těchto orgánů se dělí na mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech (viz podkapitola 3.2.1) a MPS (viz podkapitola 3.2.2). Stejně tak, jako činnost justičních a policejních orgánů funguje v procesu trestního řízení v České republice, funguje i v mezinárodní spolupráci, jak je uvedeno v kapitole 3.1. Mezinárodní justiční spolupráce je nadřazena MPS (viz kapitola 3.1), je více závazná a formalizovaná.

¹⁴⁰ „Nařízení je nejsilnějším právním aktem (bývá považována za zákon EU). Má obecnou platnost, je závazné a bezprostředně platné ve všech členských státech, aniž by se přijímala opatření na národní úrovni pro jejich zavedení. V případě, že by vnitrostátní právo nebylo v souladu s nařízením má před ním nařízení přednost.“ Tomšík, Karel,: Evropská integrace a environmentální ekonomika. 10. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze Provozně ekonomická fakulta, 2018, s. 34

Jejím výstupem jsou procesně použitelné důkazy. Je tedy předpoklad, že mezinárodní justiční spolupráce bude mít na mezinárodní spolupráci orgánů činných v trestním řízení mnohem větší podíl.

V České republice je mezinárodní spolupráce justičních orgánů v trestním řízení upravena především zákonem č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních a dalšími vnitrostátními předpisy, právem Evropské unie a mezinárodními smlouvami, jak je uvedeno v podkapitole 3.2.1.

Naproti tomu MPS je méně formalizovaná a má mnohem více možností provedení, jak je uvedeno v kapitole 3.4. Výstupem z této formy spolupráce jsou však pouze informace, které bez dalšího stvrzení justičních orgánů nelze využít jako důkaz pro trestní řízení v České republice (viz podkapitola 3.2.2). MPS je především upravena ve vybraných paragrafech zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, interními předpisy Policie ČR, jak jsou uvedeny viz Příloha č. 2. této práce a také v právu Evropské unie, jak je uvedeno v podkapitole 3.2.2. Celá oblast této spolupráce je upravena značným množstvím právních aktů, které není v této práci pro její rozsah možno analyzovat.

V rámci MPS se vyvinul velký počet organizací a způsobů, jak tuto spolupráci řešit v rámci celého světa (viz kapitola 3.4). Historicky první organizací byl Interpol (viz podkapitola 3.4.3). Postupem času se mezinárodní spolupráci orgánů činných v trestním řízení začala stále více zabývat EU. Ta justiční i policejní mezinárodní spolupráci ukotvila v Maastrichtské smlouvě o Evropské unii, jako jeden z prostředků zvyšování bezpečnosti v přípravě na Schengenskou spolupráci jak je uvedeno v podkapitole 3.4.2. Původně mezivládní spolupráce byla dalšími smlouvami o Evropské unii stále více komunitarizována.

V rámci činnosti Evropské unie vzniklo velké množství organizací pro MPS, jako Europol (viz podkapitola 3.4.4 a kapitola 3.5) nástroje Schengenské spolupráce (viz podkapitola 3.4.5) a další. Stále se však vyvíjí i klasická forma spolupráce jako styční důstojníci a přeshraniční centra policejní a celní spolupráce (viz podkapitola 3.4.6). Přes značný rozmach organizací pro MPS však nezanikla jedna z nejstarších složek této spolupráce, a to jsou přímé kontakty mezi zahraničními kolegy (viz podkapitola 3.4.9).

4 Praktická část

4.1 Mezinárodní policejní spolupráce v podmínkách Policie České republiky

4.1.1 Úvod do problematiky

MPS je poměrně širokou oblastí činnosti bezpečnostních sborů. Z hlediska České republiky v ní hraje hlavní roli Policie České republiky, jako největší bezpečnostní sbor (viz kapitola 3.3). Policisté Policie ČR tuto spolupráci využívají v rámci přípravných řízení, jako jednoho ze stádií trestního řízení (viz kapitola 3.1). Mimo to v působnosti Policejního prezidia České republiky působí odbor mezinárodní policejní spolupráce, který je hlavním komunikačním bodem pro všechny zásadní instituce MPS (viz podkapitola 3.3.2).

Organizací a způsobů jak zajistit informace z cizí země pro přípravné řízení je poměrně značné množství, liší se především svojí územní a věcnou působností (viz kapitola 3.4).

Teoreticky je celá oblast MPS právně ošetřena a plně funkční. Potřebuje-li policista informace z druhého konce světa, požádá Interpol a do maximálně měsíce má požadovanou informaci. Potřebuje-li policista urgentní informaci z Rakouska, požádá telefonicky styčného důstojníka a informace je do několika dnů.

Prakticky však má tato spolupráce mnoho problémů. Jedním je, že často naráží na své právní limity. Potřebnou informaci, případně důkaz, je v tom případě třeba opatřit mezinárodní spoluprací justičních orgánů v trestních věcech (viz podkapitola 3.2.1). Značnou roli zde hraje rozdílné pojetí trestního práva a kategorizace justičních a policejních úkonů trestního řízení v různých státech světa (viz podkapitola 3.1.1).

Důležitou proměnnou, která vstupuje do výsledků MPS, je také skutečnost, ve kterém státě MPS policista vyžaduje. Podle praktických zkušeností jsou pro české policisty některé státy vyloženě problematické.

Další problematickou stránkou se jeví administrativní zátěž spojená s vyžadováním spolupráce. Policisté ve snaze vyhnout se administrativě v podobě psaní úředního dožádání cestou OMPS PP ČR, v případech, které to jen minimálně umožňují, využívají spíše neformalizované kanály MPS, jako například kontakty na své kolegy v zahraničí.

V neposlední řadě nastává problém, kdy odpovědi na dožádání v rámci MPS jsou formálního charakteru, bez vypovídající hodnoty, či jejich vyřízení trvá neúměrně dlouho. To je problém vzhledem k lhůtám, které stanoví trestní řád České republiky pro prověřování. Případně vzhledem k nebezpečí z prodlení, typicky u vytěžování kamerových záznamů, kdy může být záznam z kamery přemazán novou nahrávkou.

V MPS je spousta problematik a úskalí, avšak praxe přináší nespočet mezinárodních případů, které byly vyšetřeny, dovedeny k pravomocným rozsudkům a jejich pachatelé potrestáni.

4.2 Metodika praktické části

Praktická část bude vycházet z dotazníkového šetření provedeného především mezi policisty SKPV Policie ČR. U těchto policistů je předpoklad, že často provádí vyšetřování s mezinárodním přesahem, tudíž mají s oběma formami mezinárodní spolupráce orgánů činných v trestním řízení zkušenosti.

Analýzou dotazníkového šetření bude potvrzena nebo vyvrácena hypotéza, že MPS je nezbytná, a to i vzhledem k existenci mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních. Hypotéza byla získaná z teoretické části práce a osobních zkušeností autora. Budou stanoveny praktické problémy spolupráce. Na základě informací z analýzy dotazníkového šetření, bude veden řízený rozhovor k procesům v MPS, potřebám jejího budoucího zaměření a úpravám, které by napomohly zvýšení její efektivity. Tento rozhovor bude proveden se zkušeným policistou působícím v oblasti MPS.

V praktické části práce, využitím případové studie metodou best practise bude poukázáno na možnosti úspěšného postupu MPS. K tomuto budou využity případové studie dvou případů a to vyžádání MPS z České republiky a dožádání do České republiky z cizího státu.

Na základě vyhodnocení získaných dat bude provedena analýza současných procesů MPS, a posouzení možností jejího zlepšení a potřeb budoucího zaměření jejich právních úprav. Bude zhodnocen vývoj a změny právní úpravy MPS v kontextu mezinárodních vlivů a podmínek.

4.3 Dotazníkové šetření

4.3.1 Průzkum trendů v mezinárodní policejní spolupráci

V současné době je známo jen minimálně údajů k procesům a využívání jednotlivých forem MPS. Lze říci, že téměř neexistují žádná veřejná data k využití různých kanálů této spolupráce, efektivnosti spolupráce a celkově mínění odborné veřejnosti k této problematice.

Z těchto důvodů bylo rozhodnuto použít jako jednu z hlavních částí diplomové práce dotazníkové šetření mezi policisty SKPV Policie ČR.

4.3.2 Cíl výzkumného šetření

Cílem výzkumného šetření bylo na základě informací získaných od policistů Policie ČR získat aktuální poznatky o MPS, prováděné policisty Policie České republiky v posledních pěti letech.

Výzkumným šetřením byly zjišťovány zkušenosti respondentů, především informace kvůli jaké trestné činnosti je MPS vyžadována, jaké způsoby a organizace policisté nejčastěji používají a jak MPS vnímají.

4.3.3 Formulace výzkumných problémů

Je předpoklad, že větší podíl na mezinárodní spolupráci orgánů činných v trestním řízení bude mít mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních než MPS. Jaký je tedy podíl obou druhů spolupráce v posledních pěti letech?

Vysoký podíl dožádání a vyžádání MPS je v cílových státech odmítán s odkazem, že tyto dožádání spadají do působnosti mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech. Je toto tvrzení pravdivé?

MPS zajišťuje pouze informace a ne důkazy pro trestní řízení. Je MPS z hlediska potřeb policistů v přípravném řízení potřeba?

4.3.3.1 Hypotézy

Hypotéza H1: Mezinárodní justiční spolupráce má v posledních pěti letech větší podíl na mezinárodní spolupráci orgánů činných v trestním řízení než MPS.

Hypotéza H2: Existuje vysoký podíl dožádání o mezinárodní policejní spolupráci, které jsou v cílových zemích odmítnuty s odkazem na mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech.

Hypotéza H3: Mezinárodní policejní spolupráce je nezbytná.

4.3.4 Výběr vzorku

Jako cílová skupina pro dotazníkové šetření byli zvoleni policisté služebně zařazení u SKPV Policie ČR, kteří mají za posledních pět let zkušenost s mezinárodní policejní spoluprací. Jedná se o cílovou skupinu, u které je předpokládána minimálně dobrá orientace v oboru a je dostatečně vzdělaná. Skupinu tvoří respondenti ve věkové kategorii 18 až 65 let, vzhledem k podmínkám přijetí do služebního poměru u Policie ČR stanovených zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Tato cílová skupina byla kvalifikovaným odhadem stanovena na 5 až 7 tisíc příslušníků policie ČR.

Dotazník vyplnilo celkem 260 respondentů. Vzorek vznikl prostým náhodným výběrem a byl rozšířen o vyzvané policisty celostátních útvarů, kteří často provádějí MPS. Ze vzorku bylo vypuštěno 29 respondentů, kteří v posledních pěti letech MPS nevyžadovali, případně nejsou zařazení u SKPV. Do vyhodnocení dotazníkového šetření bylo tedy zařazeno 231 respondentů, kteří vyplnili dotazník a odpověděli, že MPS v posledních pěti letech využili a jsou služebně zařazení na SKPV.

4.3.5 Organizace dotazníkového šetření a konstrukce dotazníku

Sběr dat pro diplomovou práci byl zajištěn dotazníkovou metodou. Tvorba dotazníku proběhla prostřednictvím aplikace Formuláře v internetové službě Google. Z důvodů určité citlivosti dat však nebyl dotazník pomocí této služby distribuován. Distribuce dotazníku proběhla osobní formou mezi studenty Policejní akademie České republiky v Praze a pomocí mailové komunikace mezi celostátními útvary Policie České republiky.

Sběr dat proběhl od 3. do 14. února 2020. Po ukončení sběru dat, byla data ručně roztříděna a přenesena do tabulkového procesoru Excel, kde proběhla jejich analýza a vyhodnocení. Získaná data byla pomocí tabulkového procesoru Excel převedena do grafické podoby především skupinových sloupcových a pruhových grafů pro usnadnění jejich interpretace.

Otázky v první části dotazníku jsou zaměřeny k roztřídění respondentů z hlediska věku pohlaví a jejich služebního zařazení. V neposlední řadě jsou respondenti tázáni, kde prováděli v posledních pěti letech MPS a zda jsou služebně zařazeni u SKPV, za účelem jejich vyřazení ze vzorku z důvodu jejich nezkušenosti v oboru.

Zbývá část dotazníku je konstruována tak, aby měla co největší vypovídající schopnost o MPS, především jakých činů se týká, jaké organizace jsou využívány, jaké mají respondenti zkušenosti a poměry v počtech dožádání a vyžádání mezi mezinárodní policejní spoluprací a mezinárodní justiční spoluprací v trestních věcech.

Pro precizování dotazníku, ověření jeho logičnosti a ověření srozumitelnosti otázek, byl proveden předvýzkum na vzorku tří respondentů.

4.3.6 Vyhodnocení dotazníkového šetření

V návaznosti na strukturu dotazníku, byla nejprve provedena charakteristika zkoumaného souboru respondentů.

Poté byly vyhodnocovány jednotlivé otázky z dotazníkového šetření. Data uvedená v grafech a tabulkách v dalších částech práce jsou pořizena z výsledků uvedeného dotazníkového šetření.

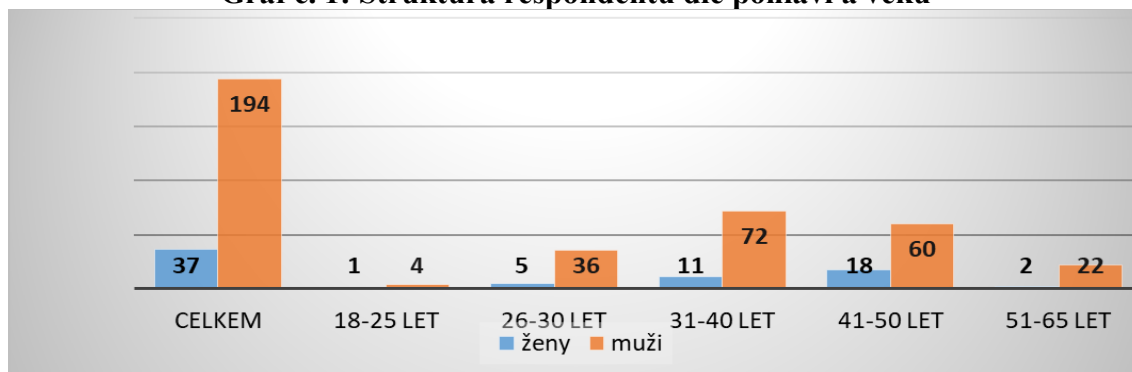
4.3.6.1 Složení souboru respondentů

V následujících grafech budou shrnuty základní statistické informace o zkoumaném souboru respondentů.

Interpretace dat z grafu č. 1: ve zkoumaném souboru respondentů bylo zastoupeno 37 žen, jejichž procentuální zastoupení tvoří 16,1% a 194 mužů, jejichž procentuální zastoupení je 83,9%.

Věkové zastoupení je následující: do kategorie 18-25 let spadá 5 respondentů, do kategorie 26-30 let spadá 41 respondentů, do kategorie 31-40 let spadá 83 respondentů, do kategorie 41-50 let spadá 78 respondentů, do kategorie 51-65 let spadá 24 respondentů. Věkové rozložení respondentů je celkem odpovídající věkové struktuře policistů Policie ČR. Nízké zastoupení věkové skupiny 18-25 let je pravděpodobně zapříčiněno tím, že u SKPV slouží velmi nízký počet takto mladých policistů.

Graf č. 1: Struktura respondentů dle pohlaví a věku

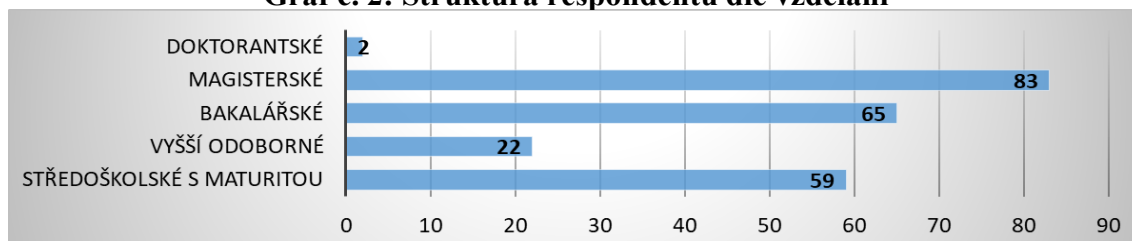

Zdroj: vlastní zpracování

Vysoké zastoupení středních věkových struktur je dáno požadavky na fyzické a mentální schopnosti policistů sloužících u této služby. Nízký podíl respondentů ve věkové skupině 51-65 let je dán pravděpodobně tím, že velké množství policistů nesetrvává ve službě do důchodového věku, ale odchází po cca 25-30 letech služby, kdy mají nárok na výsluhu.

Interpretace dat z grafu č. 2: v souboru respondentů rozděleném dle vzdělání bylo 83 respondentů s magisterským vzděláním a 65 respondentů s bakalářským vzděláním. Respondentů se středoškolským vzděláním s maturitou bylo 59, respondentů s vyšším odborným vzděláním bylo 22 a 2 absolventi doktorského studia.

Graf č. 2: Struktura respondentů dle vzdělání

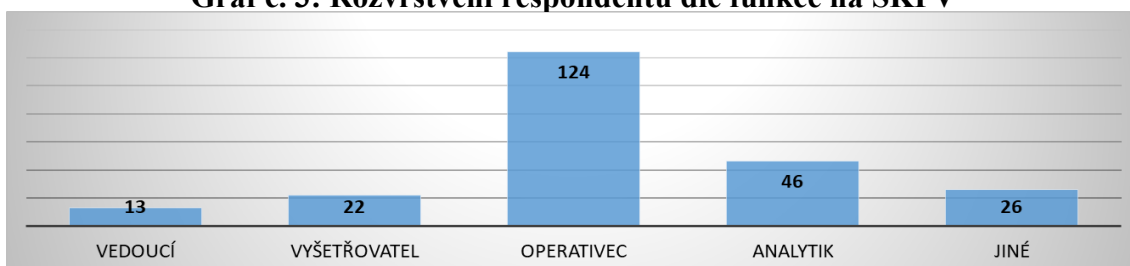
Zdroj: vlastní zpracování

Ve zkoumaném vzorku je značný počet vysokoškoláků 64,9%. To je pravděpodobně zapříčiněno požadavky na policisty ze strany zákona č. 361/2003 Sb., zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Ten ve svém § 7 klade požadavky na vzdělání příslušníků policie zařazených na jednotlivá služební místa. Základní služební místo

v rámci SKPV je vrchní inspektor. K tomuto musí mít příslušník policie minimálně středoškolské vzdělání s maturitní zkouškou.¹⁴¹

V grafu číslo 3, který zobrazuje grafické vyjádření odpovědí na otázku č. 5.: Jaká je Vaše služební pozice? Zde lze pozorovat zařazení jednotlivých policistů na postech v rámci SKPV. Z grafu je patrné, že nejvíce je v reprezentativním vzorku zastoupena skupina operativců, to jsou pracovníci, kteří vykonávají činnosti SKPV především v operativním prostoru, tedy v „terénu“. Je velmi pravděpodobné, že operativci budou vykonávat MPS prakticky. Druhou velkou skupinou jsou analytici, ti vzhledem k činnosti oddělení zpracovávají velké objemy dat a vyhodnocují je. Je tedy logické, že jsou druhou největší skupinou, kteří v rámci dožadování MPS plní úkoly oddělení v souvislosti s těmito daty.

Graf č. 3: Rozvrstvení respondentů dle funkce na SKPV

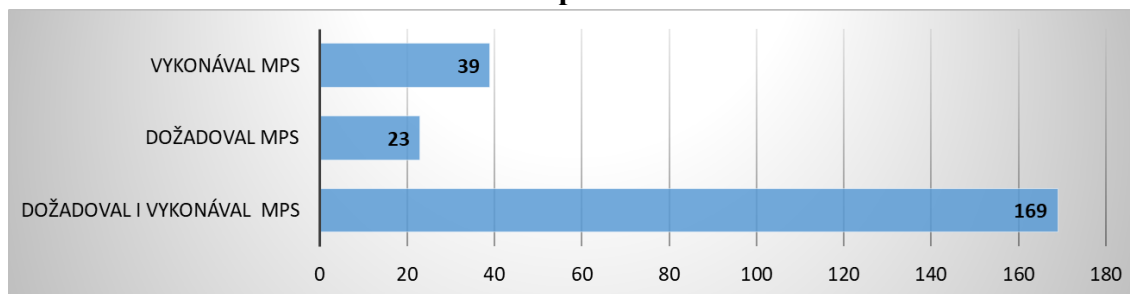
Zdroj: vlastní zpracování

Ostatní skupiny jsou zastoupeny v poměrně stejných podílech, to je možné interpretovat tak, že dílčí úkony v působnosti MPS vykonávají a vyžadují všichni pracovníci zařazení u SKPV.

V grafu číslo 4, který zobrazuje číselné vyjádření odpovědí z otázky č. 6.: Prováděl/a jste v posledních pěti letech služební činnost, vyšetřování či prověřování, při kterém jste potřeboval/a MPS, případně po Vás byla dožadována?

¹⁴¹ Viz ustanovení § 7 odstavce 1 zákona č. 361/2003 Sb., zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: „Pro příslušníky se stanovují tyto služební hodnosti, minimální stupně vzdělání, minimální doby trvání služebního poměru pro služební hodnost a tarifní třídy: ...“

Graf č. 4: Rozvrstvení respondentů dle účasti na MPS.

Zdroj: vlastní zpracování

Z reprezentativního vzorku odpovědělo 169 respondentů tedy 73,15%, že MPS vykonávali i dožadovali. Z toho lze pozorovat, že s MPS má zkušenost velké množství policistů. Spolupráci pouze vykonávalo 39 policistů tedy 16,9% a čistě dožadovalo 23 policistů to je 9,95%. Otázka vztažená k tomuto grafu je vyřazovací. Odpověď „NE“ v grafu není znázorněna. Na základě jejího pozitivního zodpovězení bylo vyřazeno 17 respondentů. Vyřazení proběhlo z důvodu nezkušenosti s mezinárodní policejní spoluprací v posledních 5ti letech. Vzhledem k 231 respondentům, kteří odpověděli na otázku kladně, je to poměrně zanedbatelný počet.

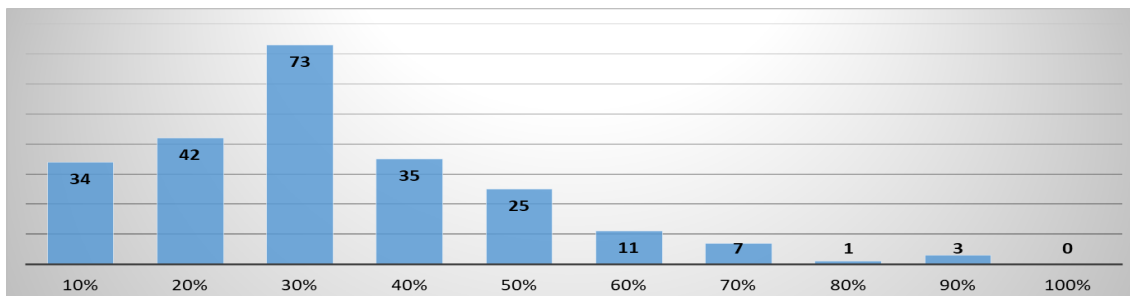
Typickým respondentem, který vyžaduje MPS je muž ve věku v rozmezí 31 až 50 let, většinou s vysokoškolským vzděláním. Policisté, kteří v posledních pěti letech přišli se spoluprací do styku, pracují většinou jako tzv. operativci či analytici a ve skupině tvoří 73,5%. Téměř 74% z respondentů má zkušenosti s výkonem i dožadováním MPS. Je tedy zřejmé, že MPS je oblast, která není policistům cizí.

4.3.6.2 Vyhodnocení dat z oblasti mezinárodní policejní spolupráce

V **grafu číslo 5**, lze pozorovat podíly mezi MPS a mezinárodní justiční spoluprací ve věcech trestních (v grafu pod zkratkou MJS). Tento graf zobrazuje odpovědi na otázku č. 7: Kolik procent Vaší mezinárodní spolupráce v posledních pěti letech spadá do oblasti policejní spolupráce? (zbytek spadá do oblasti mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech). Je evidentní, že MPS je v menšinovém podílu. Otázka je škálového typu 64.5% respondentů se vyjádřilo, že MPS tvoří do 30% z jejich činnosti v oboru mezinárodní spolupráce.

Ve střední kategorii, tedy že MPS tvoří od 40% do 70%, se vyjádřilo 33,76% respondentů. V intervalu od 80% do 100% se vyjádřilo pouhých 1,74%.

Graf č. 5: Podíl mezi MPS a MJS

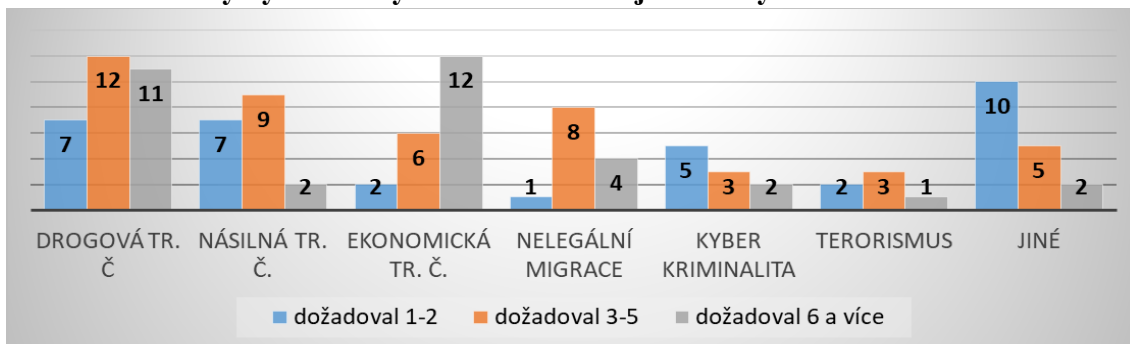

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu číslo 6, který převádí do grafické podoby informaci z otázky č. 8: O jaký druh trestné činnosti se ve Vaší mezinárodní policejní spolupráci jednalo? (vyžadované)

Zde lze pozorovat, že čeští policisté nejčastěji vyžadují spolupráci k drogové trestné činnosti, násilné trestné činnosti a ekonomické trestné činnosti. Zbylé druhy trestné činnosti mají na dožádání malý, ne však zanedbatelný podíl.

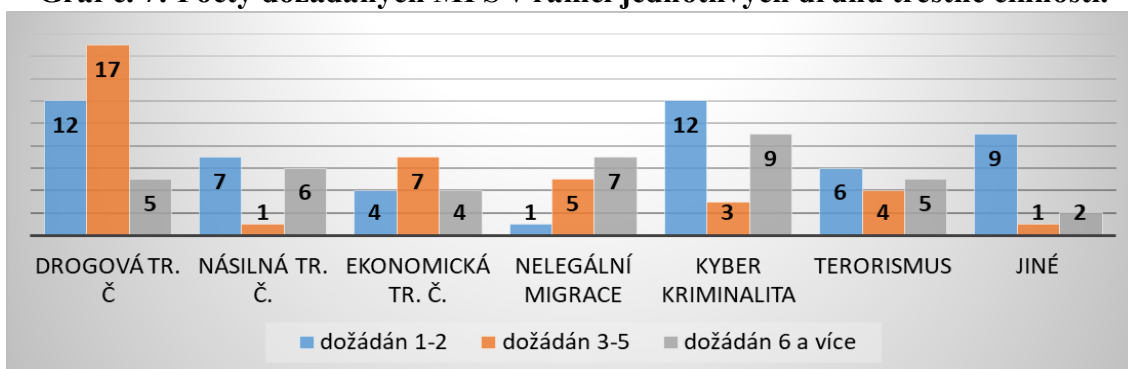
Graf č. 6: Počty vyžadovaných MPS v rámci jednotlivých druhů trestné činnosti.

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu číslo 7, který převádí do grafické podoby informaci z otázky č. 8: O jaký druh trestné činnosti se ve Vaší mezinárodní policejní spolupráci jednalo? (vykonávané) Zde lze pozorovat, že čeští policisté nejčastěji vykonávají spolupráci k drogové trestné činnosti, a kyberkriminalitě. Zbylé druhy trestné činnosti, vykonávané českými policisty mají velmi vyrovnaný podíl.

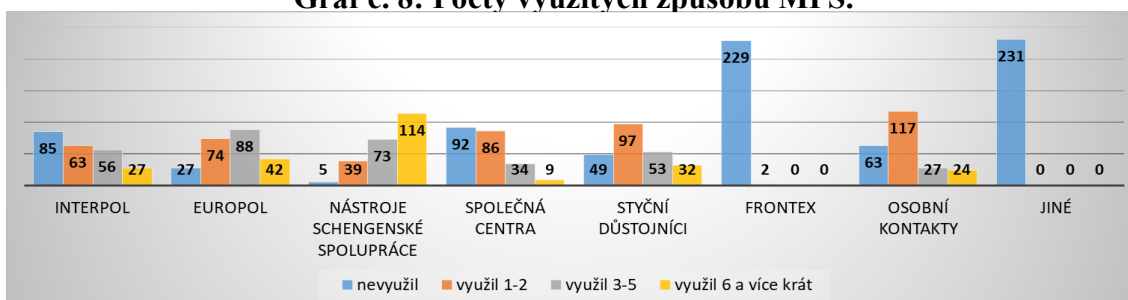
Graf č. 7: Počty dožádaných MPS v rámci jednotlivých druhů trestné činnosti.

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu číslo 8, který převádí do grafické podoby informaci z otázky č. 9.: Jakou organizaci či způsob mezinárodní policejní spolupráce jste využil/a, kolikrát? Zde lze pozorovat celkem vyrovnané využití jednotlivých způsobů MPS. Výrazně nízkou využitelnost respondenti volili u Frontexu. To je celkem pochopitelné vzhledem k tomu, že se jedná o organizaci, která je na začátku své činnosti a je velmi úzce zaměřená.

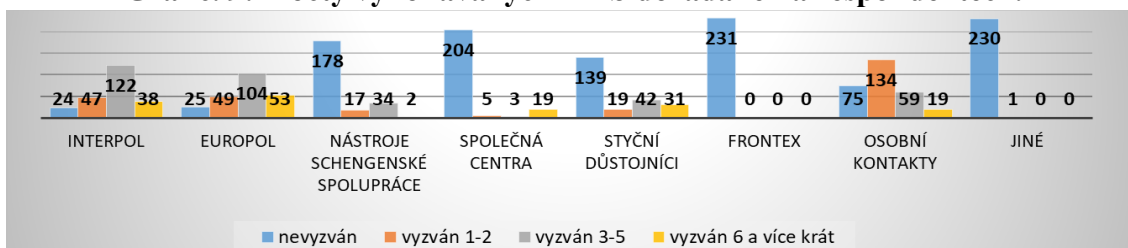
Graf č. 8: Počty využitých způsobů MPS.

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu číslo 9, který převádí do grafické podoby informaci z otázky č. 10: Jakou organizací či způsobem mezinárodní policejní spolupráce jste byl vyzván k výkonu mezinárodní policejní spolupráce? Zde lze pozorovat velký podíl osobních kontaktů, Europolu a Interpolu. Žádný respondent nevykonával MPS prostřednictvím Frontexu. Malý podíl mají společná centra policejní a celní spolupráce, to je logické vzhledem k jejich malé územní působnosti.

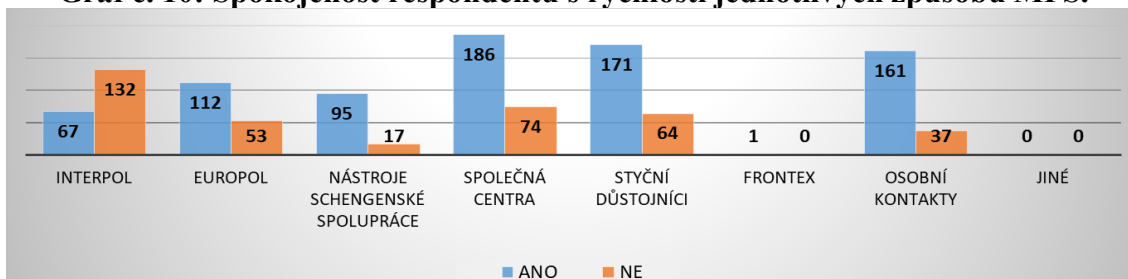
Graf č. 9: Počty vykonávaných MPS dožádané na respondentech.

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu číslo 10, který převádí do grafické podoby informaci z otázky č. 11: Je spolupráce rychlá vzhledem k Vaším požadavkům? (nebezpečí z prodlení, zákonné lhůty ve Vašich spisech).

Graf č. 10: Spokojenost respondentů s rychlostí jednotlivých způsobů MPS.

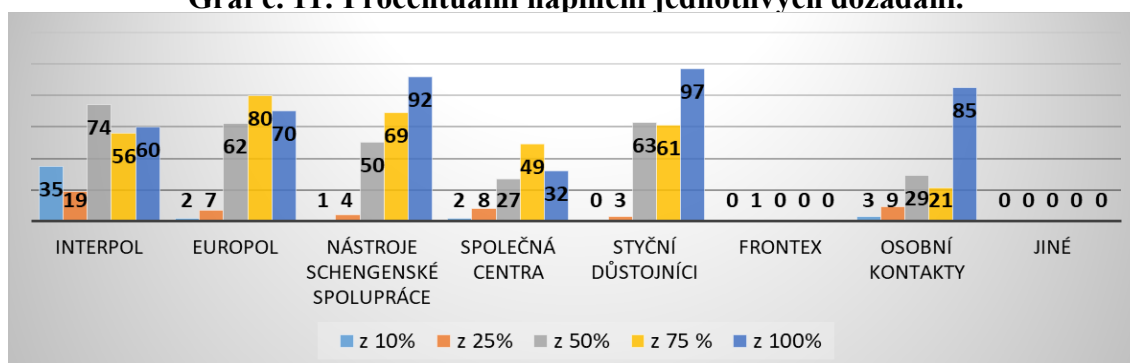

Zdroj: vlastní zpracování

Zde lze pozorovat spokojenost s rychlostí při využití společných center policejní a celní spolupráce, styčných důstojníků a osobních kontaktů. Z hlediska velkých organizací má nejlepší odezvu Europol. Agenturu Frontex jako téměř nevyužívaný způsob pro MPS hodnotil pouze jeden respondent. Jednoznačně nejhůře byl hodnocen Interpol. Největší spokojenost respondenti dávali ke způsobům, které jsou založeny na osobních kontaktech.

V grafu číslo 11, který převádí do grafické podoby informaci z otázky č. 12: Z kolika procent obvykle obdržíte všechny dožádané informace? V grafu lze pozorovat, že respondenti mají poměrně vyrovnané zkušenosti s jednotlivými možnostmi MPS.

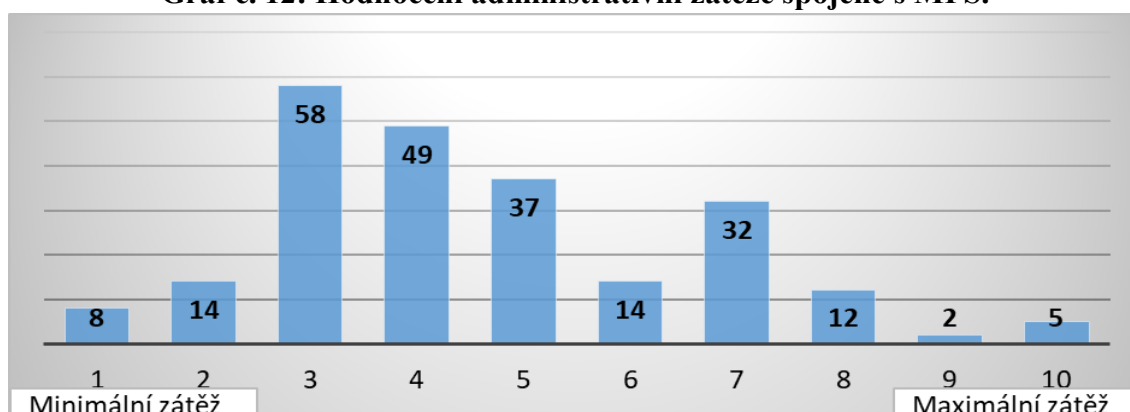
Graf č. 11: Procentuální naplnění jednotlivých dožádání.

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu číslo 12, který převádí do grafické podoby informaci z otázky č. 13: Jak hodnotíte administrativní zátěž spojenou s mezinárodní policejní spoluprací? (vzhledem k Vaším standardním služebním činnostem) Na tuto škálovou otázku odpovědělo 62,33% respondentů (škála 3-5), že administrativní náročnost MPS je na nižší střední úrovni, vzhledem k jejich standardní administrativní činnosti. Odpovědi zbytku respondentů jsou rozloženy cca. stejnoměrně po celé škále.

Graf č. 12: Hodnocení administrativní zátěže spojené s MPS.

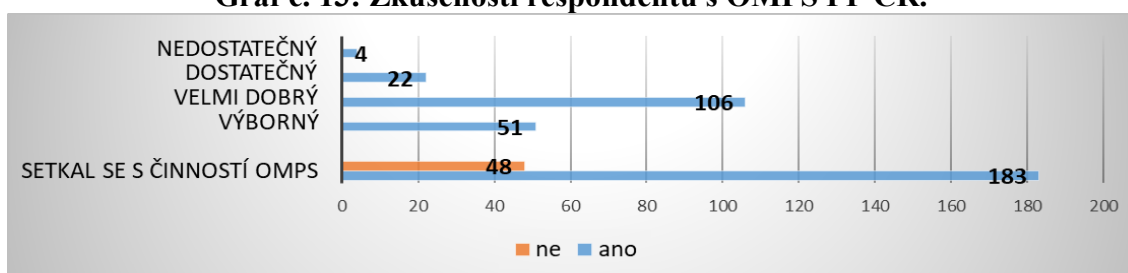

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu číslo 13, který převádí do grafické podoby informaci z otázek č. 14 a 15: Setkal jste se s odborem mezinárodní policejní spolupráce? Jak hodnotíte činnost odboru mezinárodní policejní spolupráce?

S činností OMPS PP ČR se setkalo 79,22% respondentů. Z hlediska hodnocení činnosti OMPS PP ČR na čtyřstupňové škále hodnotilo 67,96% respondentů (kteří se s činností OMPS setkali) činnost v lepší polovině. Jako nedostatečný jej hodnotilo pouze 1,73% respondentů, kteří se s jeho činností setkali.

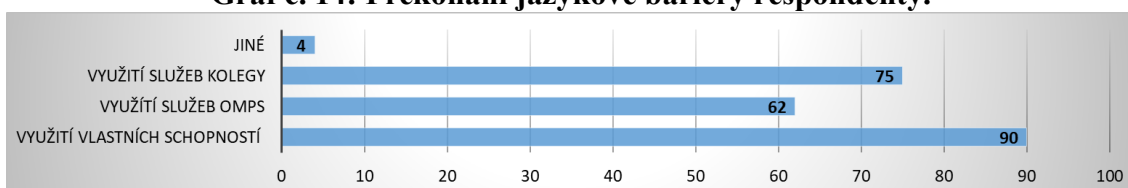
Graf č. 13: Zkušenosti respondentů s OMPS PP ČR.

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu číslo 14, který převádí do grafické podoby informaci z otázky č. 16: Jak se nejčastěji vyrovnáváte s jazykovou bariérou? Zde lze pozorovat téměř stejné rozvrstvení odpovědí mezi využití vlastních schopností, které má největší podíl s 38,96%. Střední podíl má využití služeb kolegy s 32,46% podílem. Nejslabší podíl má využití služeb OMPS PP ČR 26,85%. Je celkem logické, že většina policistů se s jazykovou bariérou vyrovnává silami vlastního oddělení, až v případě, kdy jazykové znalosti nedostačují, obrací na OMPS PP ČR.

Graf č. 14: Překonání jazykové bariéry respondenty.

Zdroj: vlastní zpracování

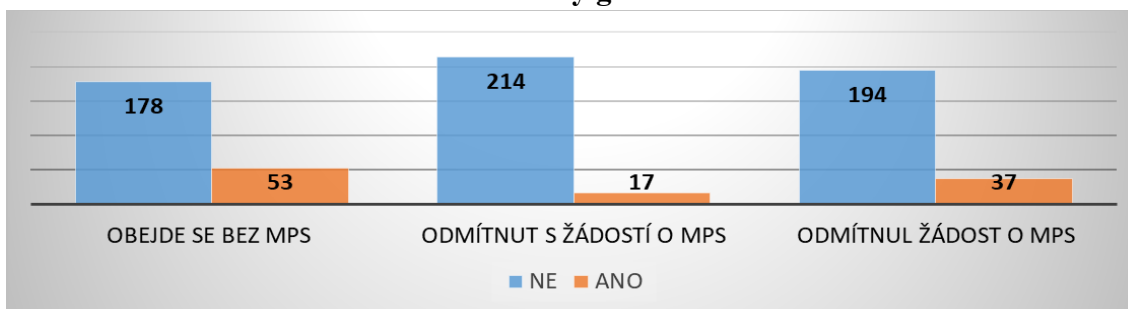
V grafu číslo 15, který převádí do grafické podoby informaci z otázek č. 19, 20, a 21: 19. Dokážete se při Vaší služební činnosti obejít bez mezinárodní policejní spolupráce? 20. Byl/a jste v rámci žádosti o mezinárodní policejní spolupráci do ciziny odmítnut/a s odkazem na to že, žádost spadá do mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních?

21. Odmítl/a jste dožádání o mezinárodní policejní spolupráci z ciziny s odkazem na to, že žádost spadá do mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních?

Na otázku č. 19 odpověděla většina respondentů tedy 77%, že se bez MPS neobejde.

Na otázku č. 20. odpovědělo 7,35% respondentů, že byli odmítnuti s žádostí o MPS z důvodů, že se jedná o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. To svědčí o vcelku dobré připravenosti českých policistů na vyžadování MPS.

Graf č. 15: Kombinovaný graf zkušenosti s MPS.

Zdroj: vlastní zpracování

Na otázku č. 21 odpovědělo 16,01% respondentů, že odmítli žádosti o MPS z důvodů, že se jedná o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. To svědčí o mírně horší připravenosti cizích policistů na žádosti do ČR.

V dotazníku byly položeny dvě otevřené otázky, otázka č. 17 zněla: V čem vidíte problémy mezinárodní policejní spolupráce?

Respondenti většinou vyjmenovávali státy, se kterými je spolupráce obecně těžká. Většinou to byly: Itálie, Španělsko, Rusko a USA. Častá byla také odpověď, že některé státy a jejich policejní organizace na MPS neodpovídají vůbec.

Druhá otevřená otázka č. 18 v dotazníku byla: Máte nějaké návrhy ke zlepšení mezinárodní policejní spolupráce? Respondenti, kteří na otázku odpověděli, většinou navrhovali zrychlení a zkvalitnění výměny informací například formou společných databází osob a vozidel.

4.3.7 Celkové vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazníkovým šetřením, které proběhlo v rámci výzkumu, byla zjištěna následující fakta: Zkušenosti s mezinárodní policejní spoluprací v rámci služby kriminální policie a vyšetřování mají většinou muži (83,98%) ve věkové kategorii 31-50 let (57,14%), 64,9% z celkového počtu respondentů má vysokoškolské vzdělání. Nejvíce jsou v MPS činní

policisté pracující jako tzv. „operativci“ to je 53,67% z celkového počtu respondentů a dále analytici 19,91%. Z celkového počtu 231 respondentů vykonávalo i dožadovalo MPS 73,15% policistů.

Většina mezinárodní spolupráce respondentů dotazníkového šetření spadá do oblasti mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních, 64,5% respondentů uvedlo, že pouze 30% jejich činnosti tvoří MPS a zastává tedy menšinový podíl.

MPS je nejvíce vyžadována v oblasti drogové, násilné a ekonomické trestné činnosti. Čeští policisté nejvíce vykonávali MPS v oblasti drogové a kybernetické trestné činnosti. Respondenti vykonávali MPS nejčastěji přes Interpol a Europol.

Využití jednotlivých způsobů a organizací MPS je zastoupeno poměrně rovnoměrně. Téměř nevyužívanou organizací je Frontex.

Nejvíce byli respondenti spokojeni se spoluprací v rámci styčných důstojníků, společných center policejní a celní spolupráce, osobních kontaktů a v neposlední řadě Europolu. Velké zastoupení způsobů, kde jsou využity přímé osobní kontakty a zainteresovanost aktérů, hovoří o pozitivním vlivu přímé vazby se zprostředkovatelem. Respondenti hodnotili také plnění jejich dožádání, nejlépe byly hodnoceny osobní kontakty, styční důstojníci a nástroje schengenské spolupráce. To opět vypovídá o tom, že spolupráce nejlépe funguje, pokud jdou do ní přímo, osobně zapojeni i její zprostředkovatelé.

S činností OMPS PP ČR se setkalo 79,22% z celkového počtu 231 respondentů. Na čtyřstupňové škále jeho činnost pozitivně hodnotí v horní polovině 67,96% respondentů, kteří se s jeho činností setkali. Jako nedostatečnou jeho činnost hodnotí 1,74% respondentů, kteří se s jeho činností setkali.

Jazykovou bariéru většina respondentů překonává vlastními schopnostmi případně s pomocí kolegy 71,42%. Ostatní využívají služeb OMPS PP ČR případně jiných subjektů. V závěru dotazníkového šetření odpovědělo 77,05% z celkového počtu respondentů, že se při své pracovní činnosti neobejdou bez MPS, 7,35% z celkového počtu respondentů se pak setkalo s odmítnutím dožádání, 16,01% respondentů odmítlo výkonu MPS. Odmítnutá dožádání a vyžádání MPS byla s odkazem na mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

V otevřených otázkách bylo respondenty poukazováno především na problémy s jednotlivými státy jako Itálie, Španělsko, Rusko a USA. Častá byla také odpověď, že některé státy a jejich policejní organizace na MPS neodpovídají vůbec.

Návrhy respondentů ke zlepšení MPS, většinou směřovaly k zrychlení a zkvalitnění výměny informací.

Vzhledem k dotazníkovému šetření bylo pracováno s následujícími hypotézami, které byly formulovány v podkapitole 4.3.3.1

Hypotéza H1: Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech má v posledních pěti letech větší podíl na mezinárodní spolupráci orgánů činných v trestním řízení než MPS. Tato hypotéza se potvrdila na základě odpovědí respondentů na otázku č. 7 dotazníku. Odpovědi na tuto otázku jsou znázorněny v Graf č. 5.

Hypotéza H2: Existuje vysoký podíl dožádání o mezinárodní policejní spolupráci, které jsou v cílových zemích odmítnuty s odkazem na mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech. Tato hypotéza se nepotvrdila na základě odpovědí respondentů na otázky č. 20 a 21 dotazníku. Odpovědi na tuto otázku jsou znázorněny v Graf č. 15.

Hypotéza H3: Mezinárodní policejní spolupráce je nezbytná. Tato hypotéza se potvrdila na základě odpovědí respondentů na otázku č. 19 dotazníku. Odpovědi na tuto otázku jsou grafu znázorněny v Graf č. 15

4.4 Případové studie

4.4.1 Případová studie akce s krycím názvem „OCHOZ“ dožádání mezinárodní policejní spolupráce do České republiky

Čeští policisté Národní centrály organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky byli na podzim roku 2016 kontaktováni ze strany Národné kriminálné agentury Policie Slovenské republiky ve věci pátrání po 24 letém Erichovi O. Ve věci se jednalo o podezření z vraždy v mafiánském prostředí. Tělo pohřešovaného mělo být zakopáno na území České republiky. Vražda se stala v rámci konkurenčního boje v organizované skupině páchající drogovou trestnou činností na Slovensku.

Ve věci byla nejdříve dožadována MPS s útvarem Cíleného pátrání Policejního prezidia České republiky (jedná se o útvar, který se specializuje na pátrání po osobách, převážně živých, které se skrývají před zákonem), jelikož však z povahy věci se jednalo o pátrání pouze okrajově, avšak věc směřovala k vyšetřování trestného činu vraždy dle ustanovení § 140, odst. 1. zákona č. 40/2009 Sb., Trestního zákoníku a trestného činu nedovolená

výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy dle ustanovení § 283, odst. 1, zákona č. 40/2009 Sb., Trestního zákoníku a z povahy zjištěných informací, které potvrzovaly částečné páchaní trestné činnosti na území České a také Polské republiky, byla spolupráce ze strany útvaru cíleného pátrání odmítnuta, s tím, že věc nespadá do její gesce. Z uvedených důvodů se tedy policisté Národní kriminální agentury Policie Slovenské republiky obrátili na základě osobní znalosti na policisty Národní centrály organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování, přímo jejího odboru „Násilí“. Tak se v České republice zrodil případ s krycím názvem „Ochoz“ na slovenské straně byl případ realizován pod názvem „Twix“ mediálně známý též jako „Dvojičky“ (dvojčata). O případu referovala jak Slovenská tak Česká média.¹⁴²

Chronologická osa případu:

V rozmezí let 2010 až 2013: vznikla na Slovenské republice organizovaná zločinecká skupina¹⁴³ velmi mladých pachatelů, působící v Trenčínském a Žilinském kraji. Ta se postupně vyvinula v organizaci páchající drogovou trestnou činností, která za použití násilí a ničení majetku zastráhovala své konkurenty a nepřátele.

Vedoucími organizace se stali dva bratři dvojčata, rok narození 1991, ze Slovenské obce Udiče, Dávid a Dominik K.. Organizace se postupně vypracovala, dle odhadu Slovenských policistů měla v době realizace případu v březnu 2017 týdně zisk kolem 100 000 Euro. Členové organizace měli jasné členění a používali konspirativní metody k zastření své trestné činnosti. Mimo jiné používali mrtvé schránky předávání drog a také používali české sim karty v mobilních telefonech. Vedoucí členové gangu měli v České republice pronajatý byt, o kterém nevěděli ostatní členové skupiny a v neposlední řadě také využívali šifrovanou komunikační platformu.

¹⁴² Viz <https://www.noviny.sk/krimi/275694-z-vrazdy-24-rocneho-ericha-obvinili-dvojcata-naka-poziadala-o-pomoc-cesku-policiu>

¹⁴³ Viz ustanovení § 129 odst. 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (trestní zákon Slovenské republiky): „Organizovanou skupinou sa na účely tohto zákona rozumie spolčenie najmenej troch osôb na účel spáchania trestného činu, s určitou del'bou určených úloh medzi jednotlivými členmi skupiny, ktorej činnosť sa v dôsledku toho vyznačuje plánovitosťou a koordinovanosťou, čo zvyšuje pravdepodobnosť úspešného spáchania trestného činu.“

Rok 2015: v druhé polovině roku detektivové Národní kriminální agentury Policie Slovenské republiky rozpracovávají celou skupinu a postupně rozkrývají její organizační strukturu a působení na území Slovenské republiky, České republiky a Polské republiky. Hlavní činnost skupiny - nákup výroba a prodej drog společně s násilnou trestnou činností k zastrašení konkurence a nepohodlných osob probíhal na Slovensku. V České republice skupina nakupovala drogy a užívala zde konspirativní byt jako úkryt. V Polské republice ve městě Bogatania členové skupiny nakupovali prekurzory¹⁴⁴ na výrobu pervitinu. Později při realizaci bylo v rámci drogové větve celého případu obviněno na Slovensku 18 osob.

Rok 2016: v létě tohoto roku detektivové Národní kriminální agentury Policie Slovenské republiky již měli znalosti o činnosti téměř celé skupiny, její funkční strukturu, konspirativním chování a další potřebné informace k jejímu odhalení. Postupně dokumentují jednotlivé trestní skutky a sbírají důkazy, využitelné v rámci soudního řízení. Shodou okolností při provádění operativně pátracích činností na jiných pachatelích trestné činnosti v České republice, čeští policisté z odboru „zločineckých struktur“ Národní centrály proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR zadokumentovali v této době spáchání trestného činu oběma vedoucími zločinecké skupiny Dávidem a Dominikem K. Jednalo se o trestný čin vydírání dle § 175 odstavce 1,2 písmena b) trestního zákoníku České republiky, kterého se dopustili oba bratři na poškozeném I. P. v říjnu roku 2016, tím, že kolem 16. hodiny v restauraci na Praze 2, fyzicky napadli I. P. a požadovali po něm vyplacení dluhu, přičemž mu urazili tři zuby a zlomili nos.

Listopad roku 2016: Vnitřním bojem ve skupině došlo k pokusu o převzetí nad její nadvládou ze strany 24 letého Ericha Ochodnického, který o sobě začal prohlašovat: "Že sa postará o to, aby ich buď nahradil, alebo skončili" a mimo jiné také před vyšetřovateli slovenské policie vypovídal o drogové trestné činnosti bratrů Dávida a Dominika K. To se dozvěděli oba bratři Dávid a Dominik a tak se rozhodli Ochodnického zavraždit.

¹⁴⁴ „Prekurzor, výchozí látka nebo částice jejíž chemickou proměnou vzniká výsledný produkt, ...“ Bradnová, Hana, et. al. Encyklopedický slovník. vyd. Praha, Odeon, 1993, s. 873

Dne 4. listopadu 2016: za účelem požití omamně psychotropních látek vylákali oba bratři společně s A. B., narozen roku 1992, poškozeného Ericha Ochodnického z prostor firmy HORKA, se sídlem Trenčianská Teplá, kde byl poškozený Ochodnický zaměstnaný, do vozidla nezjištěné značky, typu ani RZ a přepravili tohoto na dosud nezjištěné místo a následně poškozeného společně úmyslně neznámým způsobem usmrtili. Tělo poškozeného odstranili v úmyslu zakrýt trestný čin. Z šetření slovenských policistů se podařilo zjistit, že pachatelé vraždy se těsně po jejím spáchání, přesunuli do České republiky a je tedy vysoce pravděpodobné, že i těla poškozeného Ochodnického se mohli zbavit na území České republiky.

Dne 8. listopadu 2016: Slovenští policisté potřebují zjistit, co členové skupiny páchají na území České republiky. Obrací se tedy s žádostí o MPS přímo na své české protějšky z odboru „násilí“ Národní centrály proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR.

Prvotní žádost o prověrku osob v policejních databázích proběhla, ale vyjma uvedeného případu vydírání se k osobám podezřelým z vraždy nepodařilo nic zjistit. Jelikož úkony v rámci MPS se k vyšetření české větve případu jeví zcela nedostatečné, byla domluvena mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních.

Dne 9. listopadu 2016: po předchozí domluvě mezi policisty Národní kriminální agentury Policie Slovenské republiky a policisty odboru „násilí“ Národní centrály proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR byla z Krajské prokuratury Trenčín Slovenská republika zaslána žádost o právní pomoc, týkající se vyšetřování závažného zločinu vraždy, spáchané na poškozeném Erichu Ochodnickém, narozeném 1992, ze dne 4. 11. 2016. Z uvedeného jednání jsou podezřelí bratři Dávid a Dominik K., narození 1991 a A. B. narozen 1992.

Veškerá dožádání o mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech byla doručena na Městské státní zastupitelství v Praze, kde byl jejich výkon také dozorován. Dožádané úkony byly vykonávány policisty Národní centrály organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky. Dožádání reagovala na průběh prověřování v České republice a dožadované úkony byly neustále aktualizované dle zjištěné situace v České republice.

Ve Slovenské republice byla trestná činnost skupiny vyšetřována pro vraždu, dle slovenského trestního zákona tedy: obzvlášť závažného zločinu vraždy spáchaného ve spolupachatelství podle § 20 k § 145 odstavce 1, odstavce 2, písmena d) s odkazem na § 140 písmena c) trestního zákona Slovenské republiky. Drogová větev případu byla prověřována v právní kvalifikaci obzvlášť závažného zločinu nedovolené výroby omamných a psychotropních látek, jedů a prekurzorů, jejich držení a obchodování dle § 172 odstavce 1, písmena b), písmena c), písmena d), odstavce 2, písmeno c) trestního zákona Slovenské republiky.

V rámci dožádané justiční spolupráce čeští policisté provádí operativně pátrací úkony v mezích trestního řádu České republiky (operativně pátrací úkony prováděné policií Policie ČR nemohou být v práci detailně rozvedeny, protože se jedná o činnost prováděnou v utajovaném režimu).¹⁴⁵ Provedením těchto úkonů se podařilo ustanovit v České republice byt a garáž, které používají vedoucí členové zločinecké skupiny.

Dále čeští policisté ustanovili a monitorovali několik telefonních čísel na anonymních sim kartách, které používají pachatelé ve snaze provádět svoji činnost v co největší míře konspirace.

V neposlední řadě čeští policisté ustanovují kontakty, od kterých členové zločinecké skupiny nakupují zakázané omamné psychotropní látky (především pervitin, kokain, extázi a marihuanu). Informace o prodejcích drog byly po realizaci případu předány k dalšímu šetření policistům Národní protidrogové centrály Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR.

Zjištěné informace a data z prováděných úkonů byly bezprostředně předávány zpracovateli spisového materiálu Policie SR k vyhodnocení a realizování plánů dalšího postupu v prováděném šetření.

Provedené operativní úkony byly nepostradatelnou součástí prováděného šetření k prokázání závažné trestné činnosti, kterou výše jmenovaní a další osoby, které s nimi spolupracovali páchali.

K vraždě poškozeného Ochodnického bylo v rámci vícečetných žádostí o mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech a spolupráce slovenských a českých policistů zjištěno i přibližné místo, kde se pachatelé zbavili těla poškozeného Ochodnického.

¹⁴⁵ Viz zákon č. 412/2005 Sb. o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti

Dne 3. března 2017: Proběhla realizace případu a to koordinovaně, jak na České tak i Slovenské straně. Na základě zjištěných důkazů, které postačovaly k zahájení trestního stíhání 18 osob. Realizace proběhla především na základě drogové větve celého případu. Všechny 18 osob bylo zadrženo na Slovenské straně.

Vzhledem k vysoké mobilitě a rozsahu činnosti skupiny však bylo připraveno několik variant realizace případu. Byly připraveny varianty realizace, kdy někteří členové skupiny budou zadrženi v České republice, případně se je nepodaří zadržet a bude třeba střežit zájmová místa, jako byt vůdců celé skupiny v Praze před zničením důkazů.

Čeští policisté v rámci realizace, vyjma toho, že byly připraveni k zadržení pachatelů, kteří by se v době realizace zdržovali na území České republiky. V rámci realizace prováděli čeští policisté, na jedno z mnoha dožádání, úkony dle českého trestního řádu, především tedy: domovní prohlídku bytu vůdců skupiny dle ustanovení § 83 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním a dále prohlídku nebytových prostor dle ustanovení § 83 písm. a, zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.

Dva čeští policisté byly v rámci realizace vyslány do Slovenské republiky, za účelem zkrácení komunikačního toku a výměny informací v reálném čase, stejně tak byli dva slovenští policisté vyslány do České republiky.

V den realizace však nebylo známé přesné místo, kde se pachatelé zbavili těla poškozeného Ochodnického.

Ve věci tedy byla ze slovenské strany dožádána MPS, jednalo se o prověrku oblasti, která se jevila jako nejpravděpodobnější místo, kde pachatelé ukryli tělo poškozeného. Policisté Národní centrály proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR zorganizovali v místě pátrání formou tzv. rojnice, a také v místě využili psovoda se psem cvičeným na vyhledávání mrtvých těl. Všechna tato opatření však nevedla k nalezení těla poškozeného.

Přesnou lokaci těla poškozeného se podařilo zjistit prostřednictvím vyšetřovacích úkonů po realizaci případu a zahájení trestního stíhání, především se jednalo o výslechy obviněných osob z okruhu zločinecké skupiny.

Dne 5. března 2017: Během výslechů se podařilo zjistit přibližnou polohu těla poškozeného Ochodnického. Ze strany slovenských policistů byla vyžádána mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních k nalezení těla poškozeného. Předběžnou prověrkou

na místě pravděpodobného úkrytu těla poškozeného bylo zjištěno, že oblast je pokryta značnou vrstvou sněhové pokrývky a v místě je i značný zámraz půdy. Po konzultaci se slovenskou stranou bylo od hledání těla upuštěno, do zlepšení klimatických podmínek v tomto místě.

Dne 1. června 2017: Bylo po několika denním hledání tělo poškozeného Ochodnického nalezeno v cca. 1m mělkém hrobě, nedaleko města Valašské Klobouky, přelité betonovou vrstvou. Pozdějšími znaleckými posudky se zjistilo, že poškozený byl zastřelen několika střelami ze samopalu Izraelské výroby.

Čeští policisté na místě nálezu těla, v té době neurčené totožnosti, provedli na základě dožádání o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních následující úkony: dokumentace místa nálezu těla nezjištěné totožnosti, ohledání těla. Později byly provedeny následující úkony - pitva mrtvoly a ztotožnění poškozeného, čímž se potvrdilo, že se jedná o poškozeného Ochodnického.

Provedené úkony proběhly dle trestního řádu České republiky, byly protokolovány¹⁴⁶ a následně předány dožadující straně. Jedná se především o úkony:

- ohledání místa činu dle ustanovení § 113 trestního řádu společně se zajištěním stop, fotodokumentací a videozáznamem
- ohledání mrtvého muže dle ustanovení § 113 trestního řádu společně se zajištěním stop, fotodokumentací a videozáznamem
- nařízení prohlídky a pitvy mrtvoly dle ustanovení § 115/1 trestního řádu (později byly dožadující straně předány výsledky této pitvy)
- přibrání znalce z oboru genetika dle ustanovení §105 trestního řádu (později byly dožadující straně předány výsledky této pitvy)

Dnešní stav:

V současné době jsou souzeni pouze bratři Dávid a Dominik K. a jejich spolupachatel Filip K., ostatní pachatelé využili možnosti slovenského trestního řádu ve formě dohody o vinně

¹⁴⁶ Viz ustanovení § 55, odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním: „*Nestanoví-li zákon jinak, o každém úkonu trestního řízení se sepiše, a to zpravidla při úkonu nebo bezprostředně po něm, protokol, který musí obsahovat...*“

a trestu.¹⁴⁷ Kdy jedním z jejích předpokladů je spolupráce s orgány činnými v trestním řízení. Tito pachatelé tedy již vykonávají tresty odnětí svobody. Uvedená trojice je stále souzena slovenskými soudy. Oběma bratrům hrozí trest odnětí svobody 25 let až doživotí. Případ je před slovenskými soudy veden poměrně dlouhou dobu a to vzhledem k drogové větvi kauzy, ve které před soudem vypovídá více než 150 osob.

4.4.1.1 Komparace trestných činů akce „Ochoz“ z pohledu Slovenského a Českého trestního zákona

Následující Tabulka č. 1. uvádí právní kvalifikaci trestných činů, pro kterou byla vyžádána MPS a později mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních v akci „Ochoz“. V celé tabulce je vidět podobnost slovenského zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona a českého zákona č. 40/2009 Sb., Trestního zákoníku, především podobná konstituce jednotlivých paragrafů. Největší odlišností je délka výměry jednotlivých trestů, která je však v minimálních rozdílech. V komparativní tabulce je možné pozorovat značnou podobnost obou právních norem vycházejících ze společné tradice obou států.

Všechny spáchané činy, pro které byla mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních dožádána, jsou trestné v obou zemích, tudíž její výkon z pohledu práva nebyl nikterak problematický. Tabulka je uvedena na následující straně.

¹⁴⁷ Viz ustanovení § 232 odst. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (trestní řád Slovenské republiky): „Ak výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania dostatočne odôvodňujú záver, že skutok je trestným činom a spáchal ho obvinený, ktorý sa k spáchaniu skutku priznal, uznal vinu a dôkazy nasvedčujú pravdivosti jeho priznania, môže prokurátor začať konanie o dohode o vine a treste na podnet obvineného alebo aj bez takého podnetu.“

Tabulka č. 1: Komparace jednotlivých trestných činů v rámci akce „Ochoz“

Komparace jednotlivých trestných činů v akci "Ochoz"	
Právní kvalifikace jednotlivých trestných činů	
Vražda	
z. č. 300/2005 Z.z. trestný zákon Slovenské rep.	z. č. 40/2009 S.b., Trestní zákoník České rep.
§ 20 - Spolupáchateľ	§ 23 spolupachatel
Ak bol trestný čin spáchaný spoločným konaním dvoch alebo viacerých páchatelov (spolupáchatelia), zodpovedá každý z nich, ako keby trestný čin spáchal sám.	Byl-li trestný čin spáchán úmyslným společným jednáním dvou nebo více osob odpovídá každá z nich jako by trestný čin spáchala sama (spolupachatelé).
§ 140 - Osobitný motív	v České Trestním zákoníku vymezen přímo v § 140 písm. j
v úmysle zakryť alebo uľahčiť iný trestný čin	
§ 145 - vražda odst. 1, 2 písm. d	§ 140 - vražda odst. 1, 3 písm. j
odst. 1: Kto iného úmyselne usmrtí, potrestá sa odňatím slobody na pätnásť rokov až	odst. 1: Kdo jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na deset až osmnáct
odst. 2: Odňatím slobody na dvadsať rokov až dvadsaťpäť rokov alebo trestom odňatia slobody na doživotie sa páchatel potrestá, ak	odst. 2: Kdo jiného úmyslně usmrtí s rozmyslem nebo po předchozím uvážení, bude potrestán odnětím svobody na dvanáct až dvacet let.
písm. d: z osobitného motívu	písm. j: v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného majetkový prospěch nebo ve snaze zakryt nebo usnadnit jiný trestný čin nebo z jiné zavrženíhodné pohnutky.
drogová trestná činnosť	
§ 172 Ne dovoľená výroba omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi odst. 1 písm. b, c, d, odst. 2 písm. c	§ 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy ods. 1 odst. 2 písm. a
odst. 1: Kto neoprávnené	odst. 1: Kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem.
písm. b: dovezie, vyvezie, prevezie alebo dá	
písm. c: kúpi, predá, vymení, zadováži, alebo	
písm. d: prechováva po akúkoľvek dobu,	
odst 2 písm. c: Odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 c) závažnejším spôsobom konania,	odst. 2 písm. a: odnětím svobody na dvě léta až deset let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,
§ 138 písm. i	
Závažnejším spôsobom konania sa rozumie páchanie trestného činu	
písm i: organizovanou skupinou	

Zdroj: vlastní zpracování

4.4.1.2 Vyhodnocení případové studie akce „Ochoz“

Akce „Ochoz“ proběhla celkem rychle a efektivně, to je dáno několika hlavními činiteli. Především se jedná o nebezpečnost trestné činnosti, které se pachatelé dopouštěli podle tvrzení pracovníků OMPS PP ČR. Téměř vždy, když se jedná o vraždu či například únos dítěte, oba druhy mezinárodní spolupráce jsou velmi rychlé a efektivní.

Důležitým činitelem je také podobnost Českého a Slovenského právního řádu, především tedy řádů trestních, kdy obě země vycházejí ze společné tradice, také z téměř stejného jazyka, což je jedna z hlavních výhod spolupráce Českých a Slovenských orgánů činných v trestním řízení.

V neposlední řadě se také velkou měrou na úspěchu spolupráce podílely útvary, které se jí účastnily. Slovenská Národní kriminální agentura Policie Slovenské republiky, též známá jako NAKA, je nevyšším policejním orgánem na Slovensku s celostátní působností. Jako taková má ve svých řadách nejzkušenější policisty v oblasti vyšetřování. Na české straně byla spolupráce prováděna odborem „násilí“ Národní centrály proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR, ten v sobě zdržuje odborníky z řad Policie ČR na vyšetřování nejnáročnější násilné trestné činnosti. Z hlediska hierarchického členění jsou oba útvary nejvýše postavené v oblasti vyšetřování ve svých bezpečnostních sborech, mají tedy nejlepší předpoklady k vyšetřování takto náročných případů, a to jak po personální tak technické i finanční stránce.

V celém případě je poměrně malý podíl MPS k mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. To je dáno složitostí případu a dožadovanými úkony, které jsou dle trestních řádů obou zemí v působnosti povolování justičních orgánů. Vzhledem k povaze trestné činnosti by zde větší podíl policejní spolupráce byl neúčelný.

4.4.2 Případová studie akce s krycím názvem „MOST“ vyžádání mezinárodní policejní spolupráce z České republiky

Čeští policisté Národní protidrogové služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR rozpracovali ve druhé čtvrtině roku 2017 rozsáhlou drogovou kauzu na území Jihočeského

kraje. Ve věci se jednalo o výrobu a prodej drog organizovanou skupinou,¹⁴⁸ která dovážela prekurzory k výrobě hydrochloridu metamfetaminu¹⁴⁹ tzv. Pervitinu, z Polské republiky a z Rumunské republiky. Na území České republiky skupina vařila hydrochlorid metamfetaminu. Členové skupiny distribuovali hydrochlorid metamfetaminu na území České republiky. Skupina svoji činnost maskovala jako provozování autodopravy.

Ve věci byla Českou stranou dožádána MPS s útvarem Generálního inspektorátu rumunské policie (Inspectoratul al Poliției Române), jejího protidrogového ředitelství (Anti-Drug Directorate), to je Rumunská celostátní protidrogová jednotka ekvivalent České Národní protidrogové centrály. Vzhledem k zaměření obou útvarů a právní kvalifikaci celého trestního jednání, tedy trestný čin nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy dle ustanovení § 283 odstavce 1 odstavce 2 písmena a, b, odstavce 3 písmena c, odstavce 4 písmena b, zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, je výběr spolupracujícího útvaru naprosto logický. K výběru útvaru došlo na základě předchozích styků obou útvarů.

Chronologická osa případu:

Konec roku 2017: Policisté Národní protidrogové centrály rozpracovávají poznatek o prodeji drog v oblasti Prachaticka, kterého se má dopouštět 40ti letý R. D. Ustanovením osoby se podařilo zjistit, že se jedná o recidivistu na drogové trestné scéně, který zisk a činnost své osoby maskuje za legální podnikatelskou činnost v oblasti autodopravy. Postupně se podařilo rozkrýt celou skupinu 9 osob, která působila jako organizovaná skupina viz ustanovení § 129 zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákon.

¹⁴⁸ Viz ustanovení § 129 zákona č. 40/2009 Sb. trestní zákon: „Organizovaná zločinecká skupina je společenstvím nejméně tří trestně odpovědných osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, které je zaměřeno na soustavné páčání úmyslné trestné činnosti.“

¹⁴⁹ „N-methyl amfetamin, látka ze skupiny amfetaminů. U nás nejrozšířenější, nejvíce užívaná stimulační droga, označovaná běžně jako pervitin (slangově piko, peří, perník, péčko). Téměř vždy také u nás vyrobená domácími „vařiči“ z léků (většinou volně prodejných, proti nachlazení) obsahujících pseudoefedrin (např. Nurofen Stopgrip, Modafen, Disophrol, Rinopront, dříve Solutan), nebo ve velkém z efedrinu. Prodává se ve formě bílého prášku, někdy mírně dohněda nebo růžova zbarveného příměsí jódu použitého při výrobě,.... Obvyklá dávka je 100 mg...“ Kalina, K. et. al. Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí. vyd. Praha, Filia Nova, 2001, s.79

Srpen 2018: Policisté Národní protidrogové centrály získali postupně dostatek důkazů o probíhající trestné činnosti, na základě kterých zahájili úkony trestního řízení.¹⁵⁰ Trestní řízení bylo zahájeno proti osobám P. D. hlavní organizátor, L. F. 39 let, který zajišťoval nákup, skladování a rozvoz prekurzorů, I. G. 39 let a T. P. 48 let, kteří vařili hydrochlorid metamfetaminu a dále L. K. 53 let, F. M. 64 let, J. P. 36 let, A. P. 40 let, kteří v průběhu doby, kdy byla skupina monitorována detektivy Národní protidrogové centrály, plnili různé logistické úkoly v řetězci výroby a prodeje drog.

Leden roku 2019: Hlavní organizátor skupiny R. D. za svoji předchozí drogovou trestnou činnost nastoupil do výkonu trestu odnětí svobody. Vedení celé skupiny po něm převzala jeho družka J. J. 33 let, která celou skupinu vedla až do realizace případu.

Říjen roku 2019: Realizace případu, při které byli zadrženi všichni výše uvedení a bylo proti nim zahájeno trestní stíhání.¹⁵¹ Při této realizaci bylo zajištěno ve voze J. J. 14,6 kg v té době neznámých tablet (později byly tablety analyzovány a zjištěno, že se jedná o lékové přípravky prodávané v Rumunsku s obsahem 30ti miligramů hydrochloridu pseudoefedrinu v jedné tabletě). V dalších objektech potom mobilní varna drog, digitální váhy, rušička signálu GPS a GSM a velké množství dalších prekurzorů, nástrojů na výrobu drog a také odpadu vzniklého z výroby drog.

Modus operandi: V uvedené době skupina vařila hydrochlorid metamfetaminu v mobilní varně v různých objektech na území Jihočeského kraje. Skupina nakupovala léky s obsahem pseudoefedrinu v Rumunsku a další suroviny jako červený fosfor v Polsku. To

¹⁵⁰ Viz ustanovení § 158 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád: „O zahájení úkonů trestního řízení k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, sepíše policejní orgán neprodleně záznam, ve kterém uvede skutkové okolnosti, pro které řízení zahajuje, a způsob, jakým se o nich dověděl. Opis záznamu zašle do 48 hodin od zahájení trestního řízení státnímu zástupci.“

¹⁵¹) Viz ustanovení § 160 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád: „Nasvědčují-li prověřováním podle § 158 zjištěné a odůvodněné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba, rozhodne policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání této osoby jako obviněného...“

se stalo v průběhu prověřování důvodem vyžádání nejdříve policejní a poté mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních. Po nákupu surovin vybraní členové skupiny tzv. „vařiči“ hydrochlorid metamfetaminu uvařili a následně byl prodáván členy skupiny na území České republiky. Činnost skupiny se cyklicky opakovala, lze ji přirovnat k činnosti výrobního podniku.

Vzhledem k nalezenému množství odpadu z výroby hydrochloridu metamfetaminu bylo odhadnuté jeho vyrobené množství na 80 kg a z toho plynoucí zisk pro členy skupiny, po odečtení nákladů na nákup prekurzorů, ve výši 56 000 000,- Kč.

Během prověřování bylo zjištěno několik desítek zahraničních jízd vozidel používaných členy skupiny.

4.4.2.1 Mezinárodní policejní spolupráce v rámci akce „MOST“

Při operativním šetření bylo zjištěno, že členové skupiny vyjíždí často do zahraničí. Vzhledem ke svým předchozím zkušenostem policisté předpokládali, že výjezdy jsou podnikány za účelem nákupu prekurzorů pro výrobu hydrochloridu metamfetaminu též známého jako Pervitin. Domněnka vyšetřujících policistů se pozdějším prověřováním a vyšetřováním potvrdila. Ve věci byla nejdříve vyžádána MPS cestou národní ústředny SIRENE. Byl využit nástroj Schengenské spolupráce tzv. skrytá kontrola.¹⁵² To je nástroj: „*ke zjištění výskytu a pohybu zájmových osob a dopravních prostředků v rámci členských států a na jejich vnější hranici... při odhalování nebo vyšetřování závažné trestné činnosti...*“¹⁵³

Žádost o zanesení skryté kontroly osob a vozidel byla podána prostřednictvím OMPS PP ČR, jako národní centrály SIRENE. Tímto krokem se podařilo zjistit cílovou zemi, kde osoby ze skupiny nakupovaly prekurzory.

¹⁵² Viz kapitola VIII Rozhodnutí rady 2007/533/SVV ze dne 12. června 2007 o zřízení, provozování a využívání Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II): „*Záznamy o osobách a věcech pořízených pro účely skrytých kontrol nebo zvláštních kontrol...*“

¹⁵³ Weiss, Michael, Schengenská spolupráce, stručný průvodce – služební pomůcka, Praha: Odbor Mezinárodní policejní spolupráce, 2016. s. 26

Následující kroky v zahraničním prověřování musely být vedeny formou mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech. Využití mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech bylo vedeno motivem získat důkazy pro trestní řízení (viz následující podkapitola 4.4.2.2). Jedinou výjimku tvoří dožádání MPS provedené v době po realizaci případu.

Po zahájení trestního stíhání, viz ustanovení § 160 trestního řádu, shora uvedených osob, tedy po realizaci případu, byl z české strany vyžádán formou MPS výslech osoby, ustanovené jako prodejce prekurzorů v Rumunské republice. Na tuto osobu se odvolával vedoucí člen skupiny R. D. a uváděl, při své výpovědi dle ustanovení § 76 odstavce 3 trestního řádu České republiky¹⁵⁴, že mu poskytoval služby v autodopravě. Snahou vyšetřujících policistů bylo toto tvrzení potvrdit či vyvrátit a případně zjistit jaké množství prekurzorů celá skupina v Rumunské republice nakoupila a další informace k celému případu.

Výslech byl vyžádán přímo od spolupracujícího útvaru jako tzv. podání vysvětlení analogicky dle českého zákona o Policii ČR.¹⁵⁵ Prodejce prekurzorů však odmítl ve věci vypovídat, využil tedy svého práva nevypovídat podobně, jako to umožňuje zákon o Policii ČR,¹⁵⁶ případně trestní řád České republiky.¹⁵⁷

Výslech osoby byl vyžádán formou MPS z důvodu rychlého provedení a ověření „ochoty“ rumunského prodejce prekurzorů vypovídat. Prakticky byla celá spolupráce provedena telefonicky mezi policisty jednotlivých zemích. Rumunští policisté na základě telefonické žádosti tentýž den kontaktovali prodejce prekurzorů, vyslechli jej a výsledek výslechu zaslali e-mailovou poštou českým kolegům.

¹⁵⁴ Viz ustanovení § 73 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním: „*Policejní orgán, který provedl zadržení, zadrženou osobu vyslechně a o výslechu sepíše protokol, v němž označí místo, čas a bližší okolnosti zadržení a uvede osobní údaje zadržené osoby, jakož i podstatné důvody zadržení.*“

¹⁵⁵ Viz ustanovení § 61 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky: „*Policie může požadovat potřebné vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro a) odhalení trestného činu nebo přestupku a jeho pachatele,...*“

¹⁵⁶ Viz. ustanovení § 61 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky: „*...Osoba může vysvětlení odeprít pouze, pokud by jí sobě nebo osobě blízké způsobila nebezpečí trestního stíhání nebo nebezpečí postihu za přestupek.*“

¹⁵⁷ Viz ustanovení § 100 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním: „*Svědék je oprávněn odeprít vypovídat, jestliže by výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém...*“

Rumunský prodejce prekurzorů odmítl vypovídat, z toho důvodu nebyla ve věci jeho výslechu vyžádána mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech, tedy jeho výslech analogicky dle ustanovení § 101 trestního řádu České republiky. MPS byla v tomto případě předstupněm mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních. MPS však rychle a efektivně vyloučila potřebnost justiční spolupráce v této větvi případu a ušetřila tím síly a prostředky, které by případně musely být vynaloženy na mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech.

4.4.2.2 Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech v akci „MOST“

V akci „Most“ se jednalo o prověřování závažné trestní činnosti, MPS brzy narazila na své limity, (viz podkapitola 4.4.2.1), z toho důvodu vyšetřující policisté Národní protidrogové centrály byli nuceni využít mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních.

Většina následujících částí prověřování byla vedena formou mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních, při které byly využity formy a metody operativně pátracích činností, které spadají podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti do stupně utajení „VYHRAZENÉ“. Z tohoto důvodu o nich v práci bude hovořeno pouze obecně.

Vyšetřující policisté využili k mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech s Rumunskou republikou, Maďarskou republikou, Rakouskou republikou a Polskou republikou tzv. Evropský vyšetřovací příkaz.¹⁵⁸ To je: *„rozhodnutí justičního orgánu vydané či potvrzené justičním orgánem jednoho členského státu EU za účelem provedení vyšetřovacích úkonů v jiném členském státě EU s cílem shromáždit důkazy v trestních věcech... Evropský vyšetřovací příkaz je založen na vzájemném uznávání, což znamená, že vykonávající orgán je povinen uznat žádost jiné země a zajistit její výkon. Příkaz je třeba vykonat stejným způsobem a za stejných podmínek, jako by daný vyšetřovací úkon byl*

¹⁵⁸ Viz ustanovení § 358 písmena a zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních *„Evropským vyšetřovacím příkazem se rozumí příkaz a) vydaný justičním orgánem za účelem provedení úkonu právní pomoci s cílem opatřit důkaz na území jiného členského státu, nebo...“*

*nařízen orgánem vykonávajícího státu. Evropský vyšetřovací příkaz lze též vydat za účelem získání již existujících důkazů.*¹⁵⁹

V případě všech zemí byl tento vyšetřovací nástroj Evropského práva uznán. V Rumunské republice byl evropský vyšetřovací příkaz uznán úřadem Generálního prokurátora. Jako doručovací kanál v případě Rumunské republiky byly využity Národní ústředny Interpolu. V České republice to byl OMPS PP ČR, v Rumunské republice Rumunská národní ústředna Interpolu.

4.4.2.3 Povolování operativně pátracích úkonů v Českém a Rumunském trestním řádu

Při vyžadování mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech mezi Rumunskou Generální prokuraturou a Českým krajským státním zastupitelstvím v Českých Budějovicích nastal problém v rozdílnosti legislativ. Problém spočíval v časovém rozmezí, po které povolují justiční orgány dožadované úkony. Problematika je vztažena k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu¹⁶⁰ jako vzorovému příkladu. V české republice je tento úkon povolen po dobu čtyř měsíců,¹⁶¹ prodloužit jej lze opět po dobu čtyř měsíců.¹⁶²

¹⁵⁹ Evropský vyšetřovací příkaz, vzájemná právní pomoc a společné vyšetřovací týmy [online]. <https://e-justice.europa.eu>, [cit. 2020-01-03]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_european_investigation_order_mutual_legal_assistance_and_joint_investigation_teams-92-cs.do

¹⁶⁰ Viz ustanovení § 88, odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním: „... *pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, může být vydán příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, pokud lze důvodně předpokládat, že jím budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo...*“

¹⁶¹ Viz ustanovení § 88, odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním: „...*doba, po kterou bude odposlech a záznam telekomunikačního provozu prováděn, která nesmí být delší než čtyři měsíce...*“

¹⁶² Viz ustanovení § 88, odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním: „*Na základě vyhodnocení dosavadního průběhu odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu může soudce soudu vyššího stupně a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce krajského soudu dobu trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu prodloužit, a to i opakovaně, vždy na dobu nejdéle čtyř měsíců.*“

V Rumunské republice jsou zvláštní operativně pátrací prostředky vymezené v článku 138 Legea nr. 135/2010 Codul de Procedură Penală (trestní řád Rumunské republiky),¹⁶³ jsou povolovány justičními orgány po dobu jednoho měsíce¹⁶⁴ maximálně šest po sobě jdoucích měsíců.¹⁶⁵

Tím vyvstal problém pro vyšetřující policisty, vzhledem k doručovací době povolení z rumunské strany a nutnosti překladu tohoto povolení, docházelo v případě běžně k situaci, kdy povolení putovalo do České republiky cca týden. Tím se doba povolení de facto zkrátila na tři týdny. Další čas si vyžádala příprava opatření operativně pátracích úkonů. V neposlední řadě byla nutná přítomnost pachatelů na Rumunském území, aby byly operativně pátrací prostředky využity. Prakticky docházelo k situaci, že pachatelé vycestovali pouze jednou či dvakrát v časovém intervalu daného povolení. Vyšetřující policisté tedy museli žádat povolení k provedení operativně pátracího úkonu stále dokola. Porovnání časových intervalů, po které je možné provádět operativně pátrací úkony dle Českého trestního řádu a dle Rumunského trestního řádu je v komparativní tabulce č. 2. na následující stránce.

¹⁶³ Viz ustanovení článku 138 odst. 1 zákona č. 135/2010 trestní řád Rumunské republiky „*Jedná se o zvláštní metody prověřování nebo vyšetřování: a) odposlech komunikace nebo jakéhokoliv druhu vzdálené komunikace; b) přístup k počítačovému systému; ...*“

¹⁶⁴ Viz ustanovení článku 140 odst. 1 zákona č. 135/2010 Sb., trestní řád Rumunské republiky: „*Technické sledování může být povoleno po dobu trestního stíhání, maximálně na dobu 30 dnů, na žádost státního zástupce, jej povoluje soudcem pro práva a svobody místně příslušného soudu. ...*“

¹⁶⁵ Viz ustanovení článku 144 odst. 3 zákona č. 135/2010 Sb. trestní řád Rumunské republiky: „*Celková doba trvání opatření technického sledování, pokud jde o stejnou osobu a stejnou skutečnost, nesmí v témže případě překročit 6 měsíců, s výjimkou opatření pro video, audio nebo fotografické sledování v soukromých prostorech, které nesmí překročit 120 dní.*“

Tabulka č. 2: Komparace délky povolení k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu v Českém a Rumunském trestním řádu

Komparace povolování operativně pátracích úkonů v České republice a v Rumunské republice	
Povolovaný úkon: odposlech a záznam telekomunikačního provozu	
zákonná norma	
Legea nr. 135/2010 Codul de Procedură Penală (trestní řád Rumunské republiky)	z. č. 141/1961 Sb., trestní řád České republiky
článek 138: Jedná se o zvláštní metody prověřování nebo vyšetřování: a) odposlech komunikace nebo jakéhokoliv druhu vzdálené komunikace; b) přístup k počítačovému systému; ...	§ 88: ... může být vydán příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, pokud lze důvodně předpokládat, že jím budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení
úkon povoluje	
článek 140 odst. 1: na žádost státního zástupce, jej povoluje soudce pro práva a svobody místně příslušného soudu	§ 88 odst. 2: nařídí odposlech a záznam telekomunikačního provozu je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce
doba, po kterou je úkon povolen	
článek 140 odst. 1: technické sledování může být povoleno po dobu trestního stíhání, maximálně na dobu 30 dnů	§ 88 odst. 2: doba, po kterou bude odposlech a záznam telekomunikačního provozu prováděn, která nesmí být delší než čtyři měsíce
Doba, po kterou může být úkon prodloužen	
článek 144 odst. 3: celková doba trvání opatření technického sledování, pokud jde o stejnou osobu a stejnou skutečnost, nesmí v témže případě překročit 6 měsíců	§ 88 odst. 4: ...může soudce soudu vyššího stupně a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce krajského soudu dobu trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu prodloužit, a to i opakovaně, vždy na dobu nejdéle čtyř měsíců.

Zdroj: vlastní zpracování

4.4.2.4 Vyhodnocení případové studie akce „Most“

Případ „Most“ proběhl vcelku rychle, vzhledem k tomu, že se jednalo o rozkrytí poměrně velké skupiny pachatelů páchající trestnou činností konspirativně. Po rozkrytí fungování skupiny dále následovala standardní cesta sbírání důkazů, pro soudní řízení a vyčkávání na vhodnou příležitost k realizaci. Vhodná doba nastala, když hlavní pachatelé převáželi prekurzory a byli chyceni přímo s nimi.

Kvůli vyšetřování mimo Českou republiku bylo dožádáno značné množství úkonů v rámci mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních formou Evropského vyšetřovacího příkazu. Zde se projevila Europeizace trestního práva jako pozitivní činitel v oblasti mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních.

Z pohledu činnosti Policie ČR se jeví velmi problematickým časový interval, po který jsou povoleny operativně pátrací úkony v Rumunsku (viz podkapitola 4.4.2.3). Doba jednoho měsíce je velmi krátká, vzhledem k nutnosti povolení doručit do vyžadující země, zde ho přeložit a připravit celý úkon. Tento případ nesouladu trestních procesů v České republice a v Rumunské republice je jeden z mnoha případů, tak jak je uvedeno v podkapitole 3.1.1.

4.4.3 Vyhodnocení případových studií

V první případové studii, která je uvedena pod krycím názvem „OCHOZ“ je minimální podíl MPS. Je to dáno především tím, že se jednalo o vyšetřování závažného trestného činu vraždy. Spoluprací českých a slovenských detektivů byl domluven útvar v ČR, který bude vykonávat úkony mezinárodní justiční spolupráce a předjednány postupy výkonu mezinárodní justiční spolupráce.

V rámci realizace případu a nutnosti její koordinace byly mezi slovenskou a českou stranou na dobu realizace vyměněni styční důstojníci pro rychlou výměnu informací a koordinaci prováděných úkonů. Zde lze spatřovat silnou stránku přímé osobní komunikace a zainteresovanosti styčných důstojníků při mezinárodní spolupráci.

Z právního hlediska proběhla spolupráce naprosto bezproblémově a to především díky podobnosti české a slovenské legislativy.

V druhé případové studii s krycím názvem „MOST“ jsou dva momenty využití MPS. Prvním je využití nástroje skryté kontroly v rámci nástrojů v působnosti schengenské spolupráce. Tímto nástrojem se podařilo zjistit cílovou zemi, kam jezdili pachatelé nakupovat prekurzory. V tomto okamžiku však bylo třeba zjišťovat další informace a prostřednictvím úkonů spadajících do gesce mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních.

MPS přišla na řadu v době po realizaci případu. Bylo přes ni vyžádáno podání vysvětlení osoby, která měla v Rumunsku prodávat prekurzory. Jako ověření její ochoty vypovídat v procesním postavení svědka a tedy v působnosti mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních. Toto ověření se dožádáním přes MPS podařilo provést za jeden den. Zde je možné pozorovat rychlost MPS.

Z obou případových studií je tedy patrné, že MPS ve srovnání s mezinárodní justiční spoluprací ve věcech trestních je poměrně rychlá a efektivní. Velice brzy je však nedostačující a je třeba využít mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

4.5 Řízený rozhovor

4.5.1 Úvod

Řízený rozhovor proběhl s bývalým pracovníkem OMPS PP ČR, který působil jako styčný důstojník Policie ČR v Ruské federaci, místo působiště Velvyslanectví České republiky v Moskvě. Dotazovaný je nyní stále příslušníkem Policie ČR a pracuje na odboru mezinárodních styků jednoho z celostátních policejních útvarů, kde má mimo jiné za úkol provádět osvětu o MPS mezi příslušníky útvaru.

4.5.2 Rozhovor

Otázka: Jak dlouho pracujete v oblasti mezinárodní policejní spolupráce?

Odpověď: 17 let

Otázka: Jaký je Váš názor na mezinárodní policejní spolupráci?

Odpověď: Vzhledem k rozmachu přeshraniční trestné činnosti je to důležitý obor činnosti Policie ČR.

Otázka: Je tato spolupráce funkční, plní své účely?

Odpověď: Výsledky spolupráce jsou různé případ od případu a záleží na velkém množství různých specifik dožádání.

Otázka: O jaká specifika se jedná?

Odpověď: Především je to země, do které dožadujete, některé země téměř neodpovídají a v jiných vyřízení trvá přes půl roku. Důležité je také o jaký trestný čin se jedná, pokud se jedná o trestný čin na dětech či vraždy, odpověď přichází většinou v rámci hodin či dní.

Otázka: Pokud se jedná o méně závažnou trestnou činnost, spolupráce nefunguje?

Odpověď: Spolupráce není vymahatelná, stane se, že nepřijde odpověď či je naprosto formální.

Otázka: Které země jsou problematické?

Odpověď: Je to například Rusko či Velká Británie, chybí zde centrální registry obyvatel. Velká Británie například nereaguje na spolupráce, kde škoda způsobená trestným činem nedosáhla 5 000,-£ a také na dožádání na trestné činy neplnění vyživovací povinnosti. V ČR je to trestný čin,¹⁶⁶ ve Velké Británii je vyživovací povinnost občanskoprávní věc.

Otázka: Který způsob mezinárodní policejní spolupráce je tedy vhodné využít, aby bylo dosaženo cíle dožádání?

Odpověď: To opět závisí na mnoha specifikách. Obecně lze říci, že největší efektivitu mají nástroje v působnosti Schengenské spolupráce, je totiž vynutitelná a musejí ji využívat všechny členské státy Schengenu, tvoří 50 až 70% policejní spolupráce v EU.

Otázka: Velkým konkurentem mezinárodní policejní spolupráce je spolupráce justičních orgánů ve věcech trestních, myslíte si, že je policejní spolupráce potřeba, vzhledem k tomu, že nepřináší procesní důkazy pro trestní řízení?

Odpověď: Policejní spolupráce je nezbytná, pro dílčí úkoly, které dokáže oproti justiční spolupráci zajistit rychle a efektivně. Velkým benefitem policejní spolupráce je také předávání informací o postupech a zkušenostech policistů z různých států.

Otázka: V čem spatřujete budoucnost mezinárodní policejní spolupráce?

Odpověď: Jako budoucnost vidím větší europeizaci trestního práva a sjednocování procesů trestního práva, které povedou k ujednocení a posílení mezinárodní policejní spolupráce, především formou společných databází po vzoru společných databází Průmské dohody.

¹⁶⁶ Viz ustanovení § 196 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon: „Kdo neplní, byť i z nedbalosti, svou zákonnou povinnost vyživovat nebo zaopatřovat jiného po dobu delší než čtyři měsíce, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.“

4.5.3 Vyhodnocení řízeného rozhovoru

Řízeným rozhovorem s policistou pracujícím v oblasti MPS se podařilo zjistit několik zásadních problémů MPS. Jsou jimi především:

Rozdílnost legislativ v jednotlivých státech (viz kvalifikace jednotlivých trestných činů), jako příklad může sloužit v České republice trestný čin zanedbání povinné výživy dle ustanovení § 196 trestního zákoníku¹⁶⁷, což ve Velké Británii není trestný čin a je řešeno v rámci občanskoprávních záležitostí. Tato problematika je analyzována i v teoretické části práce v podkapitole 3.1.1.

Absence centrálních registrů obyvatel vozidel a dalších. To se jeví v 21. století jako nepochopitelný úkaz.

Nevymahatelnost MPS, ta je závazná pouze nástroji v působnosti schengenské spolupráce. To je také vidět na jejím podílu v MPS v rámci Evropské unie, kde tvoří 50 až 70% spolupráce.

Zajímavým faktem je, zda výsledek MPS bude vzhledem k dožádání dostačující, či zda nějaký výsledek vůbec vznikne. Výsledek závisí na velkém množství proměnných. To je vzhledem k formálnosti postupů donucovacích orgánů téměř nepochopitelné.

Řízeným rozhovorem se podařilo potvrdit hypotézu, že MPS je nezbytnou součástí činností bezpečnostních orgánů. Byla potvrzena i hypotéza o problematice rozdílnosti právních úprav.

4.6 Závěr praktické části

V praktické části diplomové práce byla získána data především prostřednictvím dotazníkového šetření (viz kapitola 4.3). Tímto šetřením mezi 231 respondenty byly potvrzovány hypotézy stanovené v podkapitole 4.3.3.1.:

H1: Mezinárodní justiční spolupráce má v posledních pěti letech větší podíl na mezinárodní spolupráci orgánů činných v trestním řízení než MPS

H3: Mezinárodní policejní spolupráce je nezbytná. Tyto dvě hypotézy se potvrdily.

¹⁶⁷ Viz ustanovení § 196 zákona odstavce 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoníku: „*Kdo neplní, byť i z nedbalosti, svou zákonnou povinnost vyživovat nebo zaopatřovat jiného po dobu delší než čtyři měsíce, bude potrestán...*“

Hypotéza H2: Existuje vysoký podíl dožádání o mezinárodní policejní spolupráci, které jsou v cílových zemích odmítnuty s odkazem na mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Tato hypotéza se nepotvrdila.

Dotazníkovým šetřením byly zjištěny trendy v mezinárodní policejní spolupráci (viz podkapitola 4.3.6.2). Především bylo zjištěno, že se tato činnost týká drogové kriminality. Respondenti jsou spokojeni s formami MPS, kde je vysoká zainteresovanost zprostředkovatelů spolupráce, jako jsou např. styční důstojníci.

Z případových studií (viz kapitola 4.4) bylo zjištěno, že ačkoliv v praktické činnosti při MPS dochází k mnoha problémům (viz kapitola 4.4.2.3) i přeshraniční prověřování lze úspěšně zakončit realizací případu. V případových studiích se opět potvrdil závěr z teoretické části (viz podkapitola 3.1.1), že největší problémy při mezinárodní spolupráci orgánů činných v trestním řízení způsobuje rozdílná zákonná úprava trestního řízení v jednotlivých státech. Taktéž se potvrdil závěr z podkapitoly 3.2.2, že MPS velmi brzy „narazí“ na své zákonné limity a je třeba využít mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Spolupráce se slovenskými policisty proběhla bezproblémově (viz podkapitola 4.4.1.2), podobnost českého a slovenského trestního práva řešení věci velice napomohla. Naproti tomu rozdíly v českém a rumunském trestním řádu způsobily českým policistům při vyšetřování značné problémy (viz podkapitola 4.4.2.3).

Řízený rozhovor (viz podkapitola 4.5.2), opětovně potvrdil hlavní problém s rozdílností trestního práva v jednotlivých zemích. Velmi zajímavým zjištěním z řízeného rozhovoru je, že jestli vznikne vůbec nějaký výsledek na dožádání MPS, či zda bude dostačující, závisí na velkém množství proměnných, které dožadující policista není schopen ovlivnit. Výsledek vždy záleží na dožadovaném policistovi.

Celkově lze konstatovat, že MPS tedy prakticky funguje, ačkoliv má mnoho jak legislativních tak lidských problémů a překážek.

5 Výsledky a diskuze

5.1 Teoretická část

Mezinárodní policejní spolupráce je nezbytná činnost policejních orgánů pro správný průběh trestního řízení (viz kapitola 3.1), ačkoliv je značně funkčně omezena ze strany mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních. (viz kapitola 3.2 a kapitola 4.4). Zde lze spatřovat paralelu v činnosti policejních a justičních orgánů v přípravném řízení v ČR a v přípravném řízení s mezinárodním prvkem. Justiční orgány dohlíží na činnost orgánů policejních. Policejní pravomoci v přípravném řízení jsou limitovány především zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a ustanovením § 158 odstavce 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) ve znění pozdějších předpisů. Pokud má být v přípravném řízení zasahováno do práv a svobod občana, jak jsou deklarovány například v ústavním zákoně č. 2/1993 Sb., Základní listině práv a svobod, je nezbytné povolení nebo nařízení justičních orgánů. Stejně tak je postupováno, když je třeba zasáhnout do základních práv a svobod úkonem dožádaným v cizině. V tomto okamžiku jsou možnosti MPS „u konce“ a je třeba vyžádat mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.. Tuto spolupráci však velmi často iniciují policisté nebo ji přímo vykonávají (viz případové studie v podkapitolách 4.4.1 a 4.4.2 a kapitola 3.1). Současný stav, kdy MPS plní jen základní úkony mezinárodní spolupráce, téměř nelze překonat. A to vzhledem k podstatě systému, kdy justiční orgány dohlíží na zákonnost přípravného řízení.

Z právního hlediska je MPS velmi široká oblast mezinárodního práva. To platí především vzhledem k velkému počtu možností provedení a velkému počtu organizací, které ji vykonávají (viz kapitola 3.4). To sebou přináší velké množství právních předpisů, které ji upravují počínaje od mezinárodních smluv, přes nařízení Evropské unie, zákony jednotlivých států až k vnitřním předpisům na úrovni jednotlivých bezpečnostních sborů. To je možné nalézt například v Příloha č. 2 této práce, kde je výčet hlavních pokynů Policejního prezidenta Policie ČR upravujících MPS.

5.2 Praktická část

Velké množství předpisů v oblasti MPS může vyvolávat dojem, že jsou vytvořeny plně předpoklady pro její bezproblémovou funkčnost. Skutečnost je však jiná, prakticky má MPS jako každá jiná lidská činnost mnoho problémů a negativních stránek, některé jsou takřka nepochopitelné. Respondenti dotazníkového šetření velmi často zmiňovali některé země, které jsou notoricky problematické (viz podkapitola 4.3.6.2). U států mimo EU jako Ruská federace, lze toto do určité míry pochopit. Těžko pochopitelné je však takovéto jednání u států EU, které často zmiňovali respondenti v dotazníku.

Z případových studií (viz kapitola 4.4) je patrné, že MPS v přípravném řízení zajišťuje jen základní činnosti policistů. Jakmile je třeba zajišťovat důkazy či zasahovat do práv a svobod občana je třeba využít mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních (viz podkapitoly 4.4.1.2 a 4.4.2.1). V případové studii akce „Ochoz“ (viz podkapitola 4.4.1) lze mimo jiné pozorovat výbornou spolupráci mezi českými a slovenskými policisty. To je dáno především velmi podobnými systémy trestního řízení (viz podkapitola 4.4.1.1), zde se opět projevuje podobnost trestního práva jako silná stránka mezinárodní spolupráce orgánů činných v trestním řízení.

5.3 Diskuze

Hlavní problémy MPS lze tedy shrnout do dvou kategorií: problémy legislativní a problémy jednotlivých států shrnuté jako jejich „náklonnost“ k mezinárodní spolupráci.

Právní problémy MPS jsou zapříčiněny především rozdílným pojetím trestního práva procesního, jak je uvedeno v podkapitole 3.1.1. Zde se tedy nabízí poměrně „jednoduché řešení“, kterým je sjednocování postupů trestního řízení tak, aby tyto postupy byly co nejvíce kompatibilní. V EU je tento proces, takzvaná europeizace trestního práva na „pořadu dne“, celosvětově je to však značný problém.

Z hlediska legislativních opatření ke zlepšení funkčnosti MPS lze považovat za vhodné upravit nařízením EU přesné vymezení úkonů MPS. Tímto vymezením také upravit dobu potřebnou na zpracování jednotlivých úkonů a případně i komisi, například při Europolu, která by řešila nedostatky, případně průtahy při plnění dožádání. S tím vyvstává další otázka: zda neplnění dožádání postihovat a v případě, že ano, jak postihovat.

Jednou z možností zefektivnění MPS je zřízení útvarů národních bezpečnostních sborů, které by na základě urgentní žádosti o MPS tuto spolupráci urychleně vykonaly. Tyto útvary by působily jak vertikálně tak horizontálně vzhledem ke struktuře bezpečnostních sborů, případně v rámci národní ústředny Europolu by bylo možno zřídit výkonné oddělení.

Celosvětově je řešení nedostatků MPS téměř nemožné, závisí totiž především na ochotě států plnit dožádání, nejsou však žádné způsoby jak toto vynutit.

6 Závěr

Za posledních 30 let se značně rozrostly požadavky na orgány činné v trestním řízení v oblasti získávání informací a důkazů pro trestní řízení v zahraničí. Tento nárůst je spojen především s technologickým vývojem a začleňováním České republiky do EU (viz kapitola 1).

Informace a důkazy pro trestní řízení jsou opatřovány mezinárodní spoluprací orgánů činných v trestním řízení (viz kapitola 3.1). Historicky se vyvinuly dvě formy mezinárodní spolupráce orgánů činných v trestním řízení. První je mezinárodní policejní spolupráce (viz podkapitola 3.2.2), to je spolupráce bezpečnostních sborů (viz kapitola 3.3). Tato spolupráce však zajišťuje pouze informace pro trestní řízení. V působnosti Policie ČR je tato spolupráce vymezena především zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů. Druhou formou spolupráce je mezinárodní spolupráce justičních orgánů v trestních věcech (viz podkapitola 3.2.1). Tato spolupráce je spolupráce justičních orgánů, tedy státních zastupitelství a soudů, řídí se především zákonem č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Výstupem mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních jsou procesně použitelné důkazy pro trestní řízení (viz podkapitola 3.2.1). Oba druhy spolupráce se velmi často prolínají, stejně jako činnost policejních a justičních orgánů při vnitrostátním přípravném řízení. Policisté velmi často iniciují mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních pro potřeby přípravného řízení, které vedou, případně tuto spolupráci i fyzicky vykonávají. MPS je tedy omezena na základní úkony činnosti Policie ČR. Úkony, které podléhají povolování či nařizování justičními orgány jako např. odposlech a záznam telekomunikačního provozu (viz § 88 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním ve znění pozdějších předpisů) spadají do působnosti mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních.

Problematickou stránkou obou spoluprací jsou nekompatibilnost postupů trestního práva, které jsou problematické i mezi evropskými státy, celosvětově jsou však problémy ještě větší s ohledem na různé systémy práva (viz podkapitola 3.1.1).

Z funkčního hlediska se vyvinulo velké množství organizací a způsobů jak mezinárodní policejní spolupráci zajistit (viz kapitola 3.4). Velké množství organizací a způsobů jak vykonat MPS má své opodstatnění, a to jak územní tak věcné (viz podkapitola 3.4.1)

V působnosti Policie ČR vykonává činnosti spojené s MPS především kontaktní bod pro hlavní mezinárodní organizace MPS, odbor mezi národní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky (viz podkapitola 3.3.2).

Od začátku devadesátých let zapříčinil největší rozvoj MPS vznik Schengenské spolupráce (viz podkapitola 3.4.2). Se vznikem a rozvojem schengenské spolupráce souvisí i vznik hlavního pilíře bezpečnostní architektury Evropského policejního úřadu Europolu (viz kapitola 3.5). Celá oblast mezinárodní policejní spolupráce byla původně mimo politiky EU. V roce 1993 v době před faktickým spuštěním schengenské spolupráce byla MPS ukotvena v Maastrichtské smlouvě o Evropské unii, jako mezivládní spolupráce v tzv. třetím pilíři „Spolupráce v oblasti vnitřní bezpečnosti a justice“ (viz podkapitola 3.4.2). Postupem času, jak oblasti mezinárodní policejní a justiční spolupráce v trestních věcech nabývaly na důležitosti, byly dalšími smlouvami o EU postupně komunitarizované.

Prakticky policisté Policie ČR využívají v přípravném řízení více mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, MPS tvoří cca 35% jejich mezinárodní spolupráce, i přesto je pro činnost policistů nezbytná. Policisté Policie ČR jsou nejvíce spokojeni s formami MPS, kde je vysoký podíl osobní účasti, jako jsou styční důstojníci, společná centra policejní a celní spolupráce. MPS je nejvíce využívána v oblasti drogové, násilné a kybernetické trestné činnosti (viz podkapitola 4.3.7).

Jako pozitivní stránky MPS byly určeny rychlost, se kterou ji lze vykonat a počet jejích komunikačních kanálů, tyto zjištění vychází především z případových studií (viz podkapitola 4.4.3).

Při vyšetřování přeshraniční trestné činnosti MPS velmi brzy naráží na své limity a je třeba využít mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních (viz podkapitola 4.4.3).

Celá oblast MPS je sice ošetřena velkým množstvím právních předpisů (mezinárodními, předpisy EU a národními), přesto má mnoho problematických stránek, jak vyplývá z řízeného rozhovoru (viz podkapitola 4.5.3) a dotazníkového šetření (viz podkapitola 4.3.7). Kromě uvedených problémů s rozdílností trestního práva se především vyskytují problémy s téměř nulovou vymahatelností a se zeměmi, které téměř nespolupracují.

I přes všechny uvedené problematické stránky je však mezinárodní policejní spolupráce funkční a nezbytnou činností policistů Policie ČR.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Literatura

Bradnová, Hana. et. al. Encyklopedický slovník. vyd. Praha: Odeon, 1993, 1253 s. ISBN 80-207-0438-8

Činčár, Pavel. Příprava Policie České republiky na přistoupení k úmluvě o Europolu. Bulletin Národní protidrogové centrály.[online]. 2004, roč. X, č. 2. [cit. 2019-12-24]. Dostupný z: <https://www.policie.cz › soubor › bulletin-npc-2-04>

Feník, Jaroslav, Trestní právo procesní 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 927 s. ISBN 978-80-7478-750-8

Jelínek, Jiří, Gřivna, T., Herczeg, J., Navrátilová, J., Syková, A. et. al. Trestní právo Evropské Unie. Praha: Leges, 2014, 368 s. ISBN 978-80-7502-041-3

Jelínek, Jiří, Ivor, J. et. al. Trestní právo Evropské Unie a jeho vliv na právní řád České republiky a Slovenské republiky. Praha: Leges, 2015, 384 s. ISBN 978-80-7502-080-2.

Jelínek, Jiří, (ed.). Základní zásady trestního řízení – vůdčí ideje českého trestního procesu. Praha: Leges, 2016, 224 s. ISBN 978-80-7502-155-7

Kalina, Kamil, et. al. Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí. Praha. Filia Nova, 2001, 118 s. ISBN 80-238-8014-4

Kalvodová, Věra, et. al. Dokazování v trestním řízení právní, kriminologické a kriminalistické aspekty. Brno: Masarykova univerzita, 2015. 503 s. ISBN 978-80-210-8072-0

Kavan, Štěpán, et. al. Bezpečnost společnosti v podmínkách Evropské unie. České Budějovice, Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014, 179 s., ISBN 978-80-87472-72-9

Kubíček, Miroslav, Polák, P., Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 1102 s., ISBN 978-80-7478-389-0

PIKNA, Bohumil. Evropský prostor bezpečnosti svobody a práva, prizmatem Lisabonské smlouvy, 3. rozšířené vydání. Praha: Linde, 2012, 435 s. ISBN 978-80-7201-889-5.

PIKNA Bohumil. Vnitřní Bezpečnost v právu a politice Evropské unie, Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2016, 432 s. ISBN 978-80-7380-611-8.

Policie České republiky. Policie České republiky 2. vydání. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2017, 66 s., ISBN 978-80-270-0664-9

Šámal, Pavel. et .al. Trestní řád: komentář. 7. doplněné a přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4720 s., ISBN 978-80-7400-465-0

Šámal, Pavel. et .al. Trestní řád: komentář. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, 3014 s., ISBN 978-80-7400-043-0

Škoda, Jindřich. Zákon o Policii s komentářem. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 479 s. ISBN 978-80-7380-447-3

Tomášek Michal. Srovnání teoretických problémů harmonizace trestního procesu v USA a v EU. Právník. 2008, roč. 147, č. 4

Tomšík, Karel. Evropská integrace a environmentální ekonomika. 10. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze Provozně ekonomická fakulta, 2018, 125 s. ISBN 978-80-213-2871-6

Weiss, Michael. Schengenská spolupráce, stručný průvodce - služební pomůcka, Praha: Odbor Mezinárodní policejní spolupráce, 2016. s. 48, bez ISBN

7.2 Internetové zdroje

Celní správa České republiky. Schengenská dohoda [online]. <https://www.celnisprava.cz/> [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/evropska-unie/schengenska-dohoda/Stranky/default.aspx>

Odbor komunikace o evropských záležitostech (OEZ) Úřadu vlády České republiky. Česká republika [online]. www.euroskop.cz [cit. 2019-10-31]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/566/sekce/ceska-republika/>

Odbor komunikace o evropských záležitostech (OEZ) Úřadu vlády České republiky. Schengenský informační systém [online]. www.euroskop.cz [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8750/sekce/vstup-cr-do-schengenu/>

Odbor komunikace o evropských záležitostech (OEZ) Úřadu vlády České republiky. Schengenský slovníček [online]. www.euroskop.cz [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/180/sekce/schengensky-slovnicek/>

Evropská unie, Evropský policejní úřad (Europol) [online]. europa.eu. [cit. 2019-12-22]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/europol_cs

Evropská unie, Schengen: rozšíření evropského prostoru bez vnitřních hranic [online]. europa.eu [cit. 2019-12-21]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/security/20180216STO98008/schengen-rozsireni-evropskeho-prostoru-bez-vnitrnich-hranic>

EVROPSKÝ PARLAMENT. Policejní spolupráce [online]. www.europarl.europa.eu. [cit. 2019-10-31]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/156/policejni-spoluprace>

Evropský policejní úřad. JOINT INVESTIGATION TEAMS - JITS [online]. <https://www.europol.europa.eu/> [cit. 2020-01-16]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/joint-investigation-teams>

Evropský policejní úřad. Secure Information Exchange Network Application (SIENA) [online]. <https://www.europol.europa.eu> [cit. 2019-12-29]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/services-support/information-exchange-secure-information-exchange-network-application-siena>

Federal Bureau of Investigation. Overseas Offices [online]. <https://www.fbi.gov/> [cit. 2019-09-13]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/contact-us/legal-attache-offices>

International Crime Police Organization. Who we are/What is interpol [online]. [cit. 2019-09-07]. Dostupné z: <https://www.interpol.int/en/Who-we-are/What-is-INTERPOL>

MVČR, Ministerstvo vnitra České republiky, Schengenská spolupráce [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/schengenska-spoluprace-schengenska-spoluprace.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky, Úvod do Evropského práva pro policisty [online]. [cit. 2019-12-23]. Dostupné z: [www.mvcr.cz › soubor › 10-pol-pril-mens-pdf](http://www.mvcr.cz/soubor/10-pol-pril-mens-pdf)

Policie ČR. Bulletin Národní protidrogové centrály 2/2004, Příprava policie České republiky na přistoupení k úmluvě o Europolu. [on-line]. policie.cz, [cit. 2019-11-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/drugs-forensics-bulletin-narodni-protidrogove-centraly.aspx>

Policie ČR. Co je organizovaný zločin [online]. www.policie.cz [cit. 2019-12-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>

Policie ČR. Národní ústředna Interpolu [online]. www.pcr.cz [cit. 2019-09-08]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/narodni-ustredna-interpolu.aspx>

Policie ČR. Odbor hospodářské kriminality USKPV [online]. www.policie.cz [cit. 2019-12-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/odbor-hospodarske-kriminality-adresa-pro-pisemny-styk.aspx>

Policie ČR. Odbor obecné kriminality USKPV [online]. www.policie.cz [cit. 2019-12-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/adresa-pro-pisemny-styk-952950.aspx>

Policie ČR. Odbor mezinárodní policejní spolupráce [online]. www.pcr.cz [cit. 2019-10-27]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/policejni-prezidium-odbor-mezinarodni-policejni-spoluprace-odbor-mezinarodni-policejni-spoluprace.aspx>

Policie ČR. SIS a SIRENE [online]. www.policie.cz [cit. 2020-02-10]. Dostupné z : <https://www.policie.cz/clanek/sis-a-sirene.aspx>

Policie ČR. 20 let Policie České republiky [online] www.pcr.cz [cit. 2019-06-28]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/20-let-policie-ceske-republiky.aspx>

Portál evropské e-justice, Eurojust [online]. <https://e-justice.europa.eu> [cit. 2019-12-23]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_eurojust-23-cs.do

Portál evropské e-justice, Evropský vyšetřovací příkaz, vzájemná právní pomoc a společné vyšetřovací týmy [online]. <https://e-justice.europa.eu>, [cit. 2020-01-03]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_european_investigation_order_mutual_legal_assistance_and_joint_investigation_teams-92-cs.do

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY, Vládní návrh zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních [online]. <https://www.psp.cz>. [cit. 2019-12-15]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=439&CT1=0>

Senát České republiky, Vládní návrh, kterým se Parlamentu České republiky předkládá k vyslovení souhlasu návrh na přístup České republiky k Úmluvě založené na článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu) ze

dne 26. července 1995 a k jejím protokolům [online]. <https://www.senat.cz>. [cit. 2019-12-15]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=25516>

7.3 Právní předpisy

Legea nr. 135/2010 Codul de Procedură Penală (trestní řád Rumunské republiky)

mezinárodní smlouva č. 108/2002 Sb. m. s. o spolupráci mezi Českou republikou a Evropským policejním úřadem

mezinárodní smlouva č. 72/2005 Sb. m. s. o přistoupení k úmluvě o zřízení Evropského policejního úřadu

Schengenská prováděcí úmluva konsolidované znění k 5. 4. 2010

Smlouva o Evropské unii, 92/C 191/01

Smlouva o Evropské unii a smlouva o fungování Evropské unie, 2012/C 326/01

Smlouva mezi Belgickým královstvím, Dánským královstvím, Spolkovou republikou Německo, Řeckou republikou, Španělským královstvím, Francouzskou republikou, Irskem, Italskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím, Nizozemským královstvím, Rakouskou republikou, Portugalskou republikou, Finskou republikou, Švédským královstvím, Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska (členskými státy Evropské unie) a Českou republikou, Estonskou republikou, Kyperskou republikou, Lotyšskou republikou, Litevskou republikou, Maďarskou republikou, Republikou Malta, Polskou republikou, Republikou Slovinsko, Slovenskou republikou o přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky k Evropské unii, Úřední věstník: L 236, 23/09/2003 S. 0017 - 0930

nařízení Evropského parlamentu a Rady 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV

rozhodnutí rady 2007/533/SVV ze dne 12. června 2007 o zřízení, provozování a využívání Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV.

úmluva o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu) (95/C 316/01)

ústava ICPO-INTERPOL [I/CONS/GA/1956 (2017)]

ústavní zákon č. 542/1992 o zániku České a Slovenské Federativní Republiky

zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 104/2013 Sb., o Mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 273/2008 Sb., o Policii české republiky, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (trestní zákon Slovenské republiky), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (trestní řád Slovenské republiky), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

7.4 Vnitřní předpisy

Pokyn policejního prezidenta č. 270 ze dne 27. prosince 2013, o postupech policejních orgánů v některých oblastech mezinárodní spolupráce ve věcech trestních

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 126 ze dne 29. září 2010, o výměně operativních a jiných informací s donucovacími orgány členských států Evropské unie

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 78 ze dne 8. června 2009, o činnosti národní ústředny Interpolu

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 183 ze dne 4. října 2011, o spolupráci s Evropským policejním úřadem

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 76 ze dne 25. června 2007, o činnosti národní centrály SIRENE odboru mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 98 ze dne 8. července 2010, kterým se upravuje činnost a úkoly styčných důstojníků a zásady jejich součinnosti s útvary Policie České republiky

8 Přílohy

Příloha č. 1: Dotazník.....	113
Příloha č. 2: Seznam vybraných pokynů policejního prezidenta upravujících mezinárodní policejní spolupráci a mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních:.....	122
Příloha č. 3: Seznam forem trestné činnosti uvedených v příloze č. 1 NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV.....	124

Příloha č. 1.: Dotazník

Dotazník k diplomové práci na téma: "Mezinárodní policejní spolupráce "

Dobrý den, jsem studentem České zemědělské univerzity v Praze, Obor veřejná správa a regionální rozvoj. V rámci mé diplomové práce provádím výzkum týkající se "Mezinárodní policejní spolupráce". Informace získané v tomto šetření budou důležité pro výzkum v mé diplomové práci a napomohou i mezinárodní policejní spolupráci.

Celý dotazník je anonymní, stejně tak i jeho zpracování a výsledky. Výsledky budou zpracovány statisticky a objeví se jen v hromadných číslech a grafech v mé diplomové práci. Pokud byste měl/a zájem o výsledky výzkumu, můžete si je vyžádat na e-mailové adrese

va.sladek@seznam.cz. Správné odpovědi zaškrtněte a v případě odpovědi doplňte konkrétně. Dotazník je určen pro policisty služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky. Předem děkuji za vyplnění.

1. Pohlaví?

Označte jen jednu elipsu.

Jste muž

Jste žena

2. Jaké je Vaše stáří?

Označte jen jednu elipsu.

18-25

26-30

31-40

41-50

51-65

3. Jaké máte nejvyšší dosažené vzdělání?

Označte jen jednu elipsu.

- středoškolské s maturitou
- vyšší odborné
- bakalářské
- magisterské
- doktorantské

4. Jaké je Vaše služební zařazení?

Označte jen jednu elipsu.

- Služba kriminální policie a vyšetřování
- Pořádková policie
- Dopravní policie
- Jiné: _____

5. Jaká je Vaše služební pozice?

Označte jen jednu elipsu.

- vedoucí
- vyšetřovatel
- operativec
- analytik
- Jiné: _____

6. Prováděl/a jste v posledních pěti letech služební činnost, vyšetřování či prověřování, při kterém jste potřeboval/a mezinárodní policejní spolupráci, případně po Vás byla dožadována?

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Vykonával jsem mezinárodní policejní spolupráci v ČR.
- Dožadoval/a jsem mezinárodní policejní spolupráci v zahraničí.
- Dožadoval/a jsem i vykonával/a mezinárodní policejní spolupráci.
- Ne (jestliže jste zvolili Ne v dalším vyplňování již nepokračujte)

7. Kolik procent Vaší mezinárodní spolupráce v posledních pěti letech spadá do oblasti policejní spolupráce? (zbytek spadá do oblasti justiční spolupráce v trestních věcech)

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
10 %	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	100%

8. O jaký druh trestné činnosti se ve vaší mezinárodní policejní spolupráci jednalo? (všechny následující otázky se budou týkat mezinárodní policejní spolupráce nebude-li uvedeno jinak)

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

	dožadoval kolikrát 1- 2	dožadoval 3-5	dožadoval 6 a více	dožádán 1-2	dožádán 3-5	dožádán 6 a více
drogová trestná činnost	☐	☐	☐	☐	☐	☐
násilná trestná činnost	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ekonomická trestná činnost	☐	☐	☐	☐	☐	☐
nelegální migrace	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kyber kriminalita	☐	☐	☐	☐	☐	☐
terorismus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jiné	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Jakou organizaci či způsob mezinárodní policejní spolupráce jste využil/a, kolikrát:

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	nevyužil	počet využití 1-2	počet využití 3-5	počet využití 6 a více
Interpol	☐	☐	☐	☐
Europol	☐	☐	☐	☐
Schengenská spolupráce	☐	☐	☐	☐
Společná centra policie	☐	☐	☐	☐
Styční důstojníci	☐	☐	☐	☐
Frontex	☐	☐	☐	☐
Osobní kontakty	☐	☐	☐	☐
jiná	☐	☐	☐	☐

10. Jakou organizací či způsobem jste byl/a vyzván/a k mezinárodní policejní spolupráci, kolikrát?

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	nevyzván	počet vyzváni 1-2	počet vyzváni 3-5	počet vyzváni 6 a více
Interpol	☐	☐	☐	☐
Europol	☐	☐	☐	☐
Schengenská spolupráce	☐	☐	☐	☐
Společná centra policie	☐	☐	☐	☐
Styční důstojníci	☐	☐	☐	☐
Frontex	☐	☐	☐	☐
Osobní kontakty	☐	☐	☐	☐
jiná	☐	☐	☐	☐

11. Je spolupráce rychlá vzhledem k Vaším požadavkům? (nebezpečí z prodlení, zákonné lhůty ve Vašich spisech)

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	ano	ne
Interpol	☐	☐
Europol	☐	☐
Schengenská spolupráce	☐	☐
Společná centra přeshraniční policejní a celní spolupráce	☐	☐
Styční důstojníci	☐	☐
Frontex	☐	☐
Osobní kontakty	☐	☐
Jiné	☐	☐

12. Z kolika procent obvykle obdržíte všechny dožádané informace? (případně nevyplňujte)

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	z 10%	z 25%	z 50%	Z 75%	ze 100%
Interpol	☐	☐	☐	☐	☐
Europol	☐	☐	☐	☐	☐
Schengenská spolupráce	☐	☐	☐	☐	☐
Společná centra přeshraniční policejní a celní spolupráce	☐	☐	☐	☐	☐
Styční důstojníci	☐	☐	☐	☐	☐
Frontex	☐	☐	☐	☐	☐
Osobní kontakty	☐	☐	☐	☐	☐
Jiné	☐	☐	☐	☐	☐

Další otázky prosím odpovězte obecně vzhledem k Vaším zkušenostem.

13. Jak hodnotíte administrativní zátěž spojenou s mezinárodní policejní spoluprací? (vzhledem k Vaším standardním služebním činnostem)

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Minimální	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Maximální

14. Setkal/a jste se s činností odboru mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

15. Jak hodnotíte činnost odboru mezinárodní policejní spolupráce? viz předchozí otázka

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

Výborný

Velmi dobrý

Dostatečný

Nedostatečný

Jiné: _____

16. Jak se nejčastěji vyrovnáváte s jazykovou bariérou?

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

Domluvil jsem se vlastními schopnostmi.

Použil jsem služeb odboru mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky.

Využil jsem služeb kolegy.

Jiné: _____

17. V čem vidíte problémy mezinárodní policejní spolupráce?

18. Máte nějaké návrhy ke zlepšení mezinárodní policejní spolupráce? (obecně případně rozepište k jednotlivým způsobům)

19. Dokážete se při Vaší služební činnosti obejít bez mezinárodní policejní spolupráce?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

Jiné: _____

20. Byl/a jste v rámci žádosti o mezinárodní policejní spolupráci do ciziny odmítnut/a s odkazem na to že, žádost spadá do mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

21. Odmítl/a jste dožádání o mezinárodní policejní spolupráci z ciziny s odkazem na to, že žádost spadá do mezinárodní spolupráce v justičních věcech?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

Příloha č. 2.: Seznam vybraných pokynů policejního prezidenta upravujících mezinárodní policejní spolupráci a mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních:

1. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 111 z roku 2009 o národním kontaktním bodu pro terorismus
2. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 123 z roku 2010 o informačním systému Interpolu (eASF)
3. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 126 ze dne 29. září 2010, o výměně operativních a jiných informací s donucovacími orgány členských států Evropské unie
4. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 183 ze dne 4. října 2011, o spolupráci s Evropským policejním úřadem
5. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 207 z roku 2013 o postupech policejních orgánů v některých oblastech mezinárodní spolupráce ve věcech trestních
6. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 285 z roku 2013 o postupech při plánování, schvalování a vyhodnocování zahraničních styků
7. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 71 z roku 2010 o národní součásti Schengenského informačního systému
8. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 76 ze dne 25. června 2007, o činnosti národní centrály SIRENE odboru mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky
9. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 78 ze dne 8. června 2009, o činnosti národní ústředny Interpolu
10. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 98 ze dne 8. července 2010, kterým se upravuje činnost a úkoly styčných důstojníků a zásady jejich součinnosti s útvary Policie České republiky

Vybrané pokyny policejního prezidenta, které implementují jednotlivé druhy spolupráce do praktických činností Policie ČR:

1. Pokyn policejního prezidenta číslo 120 z roku 2013 o informačním systému hraniční kontroly KODOX (OBZOR a EasyGO)

2. Pokyn policejního prezidenta číslo 182 z roku 2016 o činnosti na úseku extremismu a terorismu
3. Pokyn policejního prezidenta číslo 200 z roku 2013 o informačním systému cizinců
4. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 111 z roku 2009 o národním kontaktním bodu pro terorismus
5. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 151 z roku 2009 o přebírání a využívání údajů o cestujících na vnějších letech
6. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 168 z roku 2009 o programu „Dotazy do informačních systémů“
7. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 174 z roku 2011 o finančním šetření
8. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 181 z roku 2007 o přeshraničním pronásledování
10. Pokyn policejního prezidenta číslo 250 z roku 2014 o identifikačních úkonech (zapracovává tzv. Průmskou spolupráci)
11. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 26 z roku 2011 o drogové kriminalitě
12. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 55 z roku 2013 o některých pátracích informačních systémech
13. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 60 z roku 2010 o informačním systému Zastupitelské úřady
14. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 70 z roku 2012 o úkolech odborů cizinecké policie krajských ředitelství
15. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 71 z roku 2009 o provozování „Poznatkového analytického fondu“
16. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 72 z roku 2013 o národní součásti Vízového informačního systému
17. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 84 z roku 2009 o vysílání příslušníků PČR do zahraničních mírových operací
19. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 97 z roku 2009 o penězokazectví
20. Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 98 z roku 2009 o informačním systému EVIN

Příloha č. 3.: Seznam forem trestné činnosti uvedených v příloze č. 1 NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV

- terorismus,
- organizovaná trestná činnost,
- obchod s drogami,
- praní peněz,
- trestná činnost spojená s jadernými a radioaktivními látkami,
- převaděčství přistěhovalců,
- obchodování s lidmi,
- trestná činnost související s motorovými vozidly,
- vražda a těžké ublížení na zdraví,
- nedovolený obchod s lidskými orgány a tkáněmi,
- únos, nezákonné omezování osobní svobody a braní rukojmí,
- rasismus a xenofobie,
- loupež a závažná krádež,
- nedovolený obchod s kulturními statky, včetně starožitností a uměleckých děl,
- podvody,
- trestná činnost proti finančním zájmům Unie,
- obchodování zasvěcených osob a manipulace finančního trhu,
- vydírání a vymáhání peněz za ochranu,
- padělání a produktové pirátství,
- padělání veřejných listin a obchodování s nimi,
- padělání peněz a platebních prostředků,
- počítačová trestná činnost,
- korupce,
- nedovolený obchod se zbraněmi, střelivem a výbušninami,
- nedovolený obchod s ohroženými druhy živočichů,
- nedovolený obchod s ohroženými druhy a odrůdami rostlin,
- trestné činy proti životnímu prostředí, včetně znečištění z lodí,

- nedovolený obchod s hormonálními látkami a jinými prostředky na podporu růstu,
- pohlavní zneužívání a pohlavní vykořisťování, včetně dětské pornografie a navazování kontaktu s dětmi k sexuálními účelům,
- genocida, zločiny proti lidskosti a válečné zločiny.